

ព្រះ
ច្បាប់ជក់បារី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សម្បត្តិកាយ ខន្ធហរវត្ត
វជ្ជកាគ
៣៤

បោះពុម្ពលើកទី២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៦

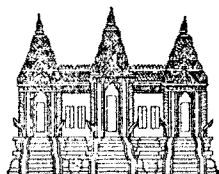
ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិច ទ័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯក ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បាន់ណា។

www.5000-years.org

ព្រះ
ក្រុងបិណ្ឌបាលី
និង
សេចក្តីប្រាប់ភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិណ្ឌ
សំយុត្តនិកាយ ខន្ធនាវចន្ត
ភិក្ខុភិក្ខុ
៣៤

បោះពុម្ពលើក ទី ២

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៦

សត្តន្តបិដកេ

សំយត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិគ្គោ

ឆដ្ឋភាគោ

ខន្ធសំយត្តំ

អន្ធវិគ្គោ

[១] សាវត្ថំ ។ បេ។ ភត្រ ខោ ។ បេ។ អរោច
ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អន្តា ។ កតមេ ចត្តារោ ។ សក្កា-
យន្តោ សក្កាយសមុទយន្តោ សក្កាយនិរោធន្តោ
សក្កាយនិរោធតាមិនិបដិបទន្តោ ។

[២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយន្តោ ។ បញ្ចា-
នានត្ថន្ធាតិស្ស វេចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យនី
នំ រូប្យនានត្ថន្ធា វេទន្យនានត្ថន្ធា សញ្ញនាន-
ត្ថន្ធា សង្ខារ្យនានត្ថន្ធា វិញ្ញាណ្យនានត្ថន្ធា ។
អយំ វចនំ ភិក្ខុវេ សក្កាយន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយត្តនិកាយ ខន្ធវិវាទ

ធម្មភាគ

ខន្ធសំយត្ត

អនុវិគ្គ

[១] ក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តៈ (ចំណែក) នេះ មាន ៤
យ៉ាង ។ អន្តៈ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ អន្តៈគឺសកាយ ១ អន្តៈគឺហេតុ
ឲ្យកើតឡើងនៃសកាយ ១ អន្តៈគឺសេចក្តីរលត់នៃសកាយ ១ អន្តៈគឺ
បដិបទាដាង់ណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសកាយ ១ ។

[២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសកាយ តើដូចម្តេច ។ ឥឡូវ
ឆ្លើយថា ឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ ។ ឧបាទានក្ខន្ធទាំង៥ តើដូចម្តេច ។ គឺ
រូបបាទានក្ខន្ធ ១ វេទនបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញាបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារបាទា-
នក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
អន្តៈគឺសកាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធកវិកោ

[៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយសមុទយនោ ។
 យាយំ តណ្ហា ហោនោព្ភកា^(១) នន្ទិរាគសហគតា
 តត្រតត្រាភិន្ទិនី ។ សេយ្យដំទំ ។ កាមតណ្ហា ភវ-
 តណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយ-
 សមុទយនោ ។

[៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោធនោ ។
 យោ តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធនា
 ចាតោ បដិនិស្សត្តោ មុតិ អនាលយោ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោធនោ ។

[៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោធតាមិ-
 និបដិបទនោ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
 សេយ្យដំទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
 សម្មាភិម្មនោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយនិ-
 រោធតាមិនិបដិបទនោ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ
 អនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលគាត់តែងនូវកតថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តី រីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះ ។ ។ តណ្ហា តើដូចម្តេច ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើ ដូចម្តេច ។ សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលះបង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហា នោះ សេចក្តីមិនអាស្រ័យក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺសេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ ឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការ និយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១ សេចក្តីរព្យាកត្រូវ ១ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា អន្តៈគឺបដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាអន្តៈ (បំណែក) ទាំង ៤ យ៉ាង ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ អន្តរក្កោ បរមោ

(៦) សាវត្ថំ ។ ទុក្ខញ្ច វេ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ

ទុក្ខសមុទយញ្ច ទុក្ខនិរោធឯ ទុក្ខនិរោធកាមិនិបដិ-

បទញ្ច តំ សុណាថ ។

(៧) កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ ។ បញ្ចចានា-

នក្ខន្ធាតិស្ស វេនិយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំទំ

រូបចានានក្ខន្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណ្យចានានក្ខន្ធា ។ ឥទំ

វដ្តតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ ។

(៨) កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ ។ យា-

យំ តណ្ហា ចោនោត្តរិកា នន្ទិរាភសហភតា តត្រ-

តត្រាភិន្និនំ ។ សេយ្យដំទំ ។ កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា

វិភវតណ្ហា ។ អយំ វដ្តតិ ភិក្ខុវេ ទុក្ខសមុទយោ ។

ខន្ធសំយុត្ត បុណ្យបណ្ណសកៈ អន្តវត្ថុ ទី ១

(៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែង
នូវទុក្ខផង នូវហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង នូវ
បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា
ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ។ ចុះឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបបា-
ទានក្ខន្ធ ១ ។ វេទនាបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ទុក្ខ ។

(៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ តើដូច
ម្តេច ។ តណ្ហាណា ដែលភាគតែងនូវភពឬ ប្រកបដោយសេចក្តីរក
រាយនឹងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះ ។ តណ្ហា
តើដូចម្តេច ។ គឺកាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

[៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ។ យោ
 តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ចាតោ
 បដិទ្ធិស្សតោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 ទុក្ខនិរោធា ។

[៨០] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធតាមិទ្ធិបដិ-
 បទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យ-
 មិទ្ធិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ។ សម្មាសមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទាតិ ។

[៨១] សាវត្ថំ ។ សក្កាយញ្ច វោ ភិក្ខុវេ ទេ-
 សិស្សមិ សក្កាយសមុទយញ្ច សក្កាយនិរោធិញ្ច
 សក្កាយនិរោធតាមិទ្ធិបដិបទញ្ច តំ សុណាមី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលះ
បង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ
សេចក្តីមិនអាស័យ ក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
រលត់នៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។
តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
នៃទុក្ខ ។

[១១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែង
នូវសក្កាយផង នូវហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយផង នូវសេចក្តីរលត់នៃ
សក្កាយផង នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ នៃសក្កាយផង
ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកេ អន្តរុត្តោ បបមោ

[១២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយោ ។ បញ្ចា-
នានត្ថន្ទាតិស្ស វចនីយំ ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដ៏ទំ
រុច្ចហានតត្ថោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ្យាហានតត្ថោ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយោ ។

[១៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយសម្មុទ្ធយោ ។
យាយំ តត្ថោ ចោដោត្តវិកា នន្ទិរកសហគតា តត្រ-
តត្រាភិនន្ទីនំ ។ សេយ្យដ៏ទំ ។ កាមតត្ថោ ភវតត្ថោ
វិភវតត្ថោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយសម្មុទ្ធយោ ។

[១៤] កតមោ ច ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោដោ ។
យោ តស្សាយេវ តត្ថោយ អសេសវិរាគនិរោដោ
ចាកោ បដិនិស្សត្តោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោដោ ។

ខន្ធរឿង ចូលបណ្ណាល័យ: អន្តរៈ ទី ១

[១២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ គប្បី
 ឆ្លើយថា ឧបាទានកូនទាំង ៥ ។ ឧបាទានកូនទាំង ៥ តើដូចម្តេច ។
 គប្បីប្រធានកូន ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្រធានកូន ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សក្កាយ ។

[១៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ
 តើដូចម្តេច ។ តណ្ហា ណា ដែលតាក់តែងនូវភពថ្មី ប្រកបដោយសេចក្តី
 រីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងអារម្មណ៍នោះ ។ ។ តើ
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺតាមតណ្ហា ១ ភវតណ្ហា ១ វិភវតណ្ហា ១ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូច
 ម្តេច ។ សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហា នោះ
 កិរិយាលះបង់ កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហា នោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហា
 នោះ សេចក្តីមិនអាស្រ័យក្នុងតណ្ហា នោះ ឯណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

[១៥] កតមា ច ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោធតាមិ-
និបដិបទា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិនោ មត្តោ ។
សេយ្យដំណី ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ ។ បេ។ សម្មា-
សមាធិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សក្កាយនិរោធតាមិនិ-
បដិបទាតិ ។

[១៦] សាវត្ថិ ។ បរិពោយ្យ ច ភិក្ខុវេ ធម្មេ ទេ-
សិស្សាមិ បរិពោញ្ច បរិពោតាវិញ្ច បុគ្គលំ តំ សុណាមិ ។

[១៧] កតមេ ច ភិក្ខុវេ បរិពោយ្យា ធម្មា ។
វូបំ ភិក្ខុវេ បរិពោយ្យា ធម្មា ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។
សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ បរិពោយ្យា ធម្មា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ
ភិក្ខុវេ បរិពោយ្យា ធម្មា ។

[១៨] កតមា ច ភិក្ខុវេ បរិពោញ្ច ។ វាគក្ខយោ
នោសក្ខយោ មោហក្ខយោ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
បរិពោញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។

[១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងផង នូវការកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

[១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការអស់ទៅនៃរាគៈ ការអស់ទៅនៃទោសៈ ការអស់ទៅនៃមោហៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការកំណត់ដឹង ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណាសកេ អន្តរិក្ខោ បរិហេ

[១៩] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោ ។
អរហនិស្ស វេនិយំ ។ យោ អយំ^(១) អាយស្មា
ឯវិនាមោ ឯវិនាតោ ។ អយំ វុត្ថុនិ ភិក្ខុវេ បរិញ្ញា-
តាវី បុគ្គលានិ ។

[២០] សាវត្ថី ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានក្ខន្ធា ។
កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ រុច្ចបាទានក្ខន្ធា ។ មេ ។
វិញ្ញាណូបាទានក្ខន្ធា ។ យេ កេចិ^(២) ភិក្ខុវេ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្ធិ ឧបាទា-
នក្ខន្ធានំ អស្សាទត្ថា អាទិនវត្ថា និស្សវណាត្ថា យថា-
ភូតំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា
ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយ-
ស្មន្តោ^(៣) សាមញ្ញតំ វា ព្រាហ្មញ្ញតំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្ម-
សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារន្តិ ។

១ ម. ស្វាយ ។ ២ ឧ.ម. យេ ហិ កេចិ ។ ៣ ន បន តេ អាយស្មន្តោតិ បាលី មញ្ញ
រវេយ្យំ ។

ខន្ធសំបុត្ត បុណ្យបណ្ណាបរៈ អង្គវគ្គ ទី ១

(១៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត ។ គឺលោកមានអាយុណា មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង ។

(២០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្ខន្ធនេះមាន ៥ យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺប្រែបាទានក្ខន្ធទី ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្ខន្ធទី ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាទីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវភានិសង្ស្រផង នូវទោសផង នៃ ។ បាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញ។ បាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ គឺថាគតមិនបានសន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ វេមន៍មិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ មិនសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាព ឬប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសូត្ថនិកាយស្ស ខុទ្ទកនិកាយ

(២០) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចនំ ឧបាទានត្ថន្ធានំ អស្សា-
 នញ្ច អាជីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បដានន្តំ ។
 តេខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោ-
 សុ មេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្ម-
 ណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្ម-
 ញ្ញត្ថំ វា និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧប-
 សម្បជ្ឈ វិហារន្តីតំ ។

(២២) បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានត្ថន្ធា ។ កត-
 មេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ រុក្ខបាទានត្ថន្ធា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុបាទានត្ថន្ធា ។ យេ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចនំ ឧបាទានត្ថន្ធានំ
 សុបុទ្ទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាជីនវញ្ច និស្ស-
 រណញ្ច យថាភូតំ នប្បដានន្តំ ។ បេ ។ បដានន្តំ ។ បេ ។
 សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តីតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

(២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណានីមួយ
 ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវភានិសង្ស្សផង នូវទោសផង នៃទុប្បាទានក្នុង
 ទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញទុប្បាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈបុត្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះឯង គប្បីគិត
 សន្មតថាជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាប្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
 ប្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាព
 ប្រយោជន៍នៃប្រាហ្មណភាព ។

(២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុប្បាទានក្នុងនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបទុប្បាទានក្នុង ១ ។ រូប ។ វិញ្ញាណទុប្បាទានក្នុង ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬ ប្រាហ្មណ៍ណានីមួយ មិនដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងផង នូវសេចក្តីអស់ទៅផង នូវភានិសង្ស្ស
 ផង នូវទោសផង នៃទុប្បាទានក្នុងទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញ
 ទុប្បាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ។ រូប ។ ដឹងច្បាស់ ។ រូប ។ រមែងធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមដោយខ្លួនឯង ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ អន្តរិទ្ធា បរមេ

(២៣) បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានត្ថន្ធា ។ កត-
 មេ បញ្ច ។ សេយ្យដ៏ទំ រុច្ចបាទានត្ថន្ធា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណូបាទានត្ថន្ធា ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយ-
 ស្មារតីកោ ឥមេសំ បញ្ចន្ធិ ឧបាទានត្ថន្ធានំ សមុទ-
 យញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្មាទញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច
 យថាភូតំ បដាធាតំ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្មា-
 រតីកោ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆេទន្នោ និយតោ សម្ពោ-
 និបកយនោតិ ។

(២៤) សាវត្ថំ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានត្ថន្ធា ។
 កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដ៏ទំ រុច្ចបាទានត្ថន្ធា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណូបាទានត្ថន្ធា ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥ-
 មេសំ បញ្ចន្ធិ ឧបាទានត្ថន្ធានំ សមុទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច
 អស្មាទញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ វិនិច្ឆ័យ
 អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អរហំ វិណាសវេ វសិតវេ កតករណីយោ ឌីហិត-

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណាសកៈ អន្តវគ្គ ទី ១

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
 ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។ រូប វិញ្ញាណឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
 សេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង មានសង្ស័យផង ទោសផង នៃ
 ឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះហៅថា សោតាបទបុគ្គល
 មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាគ្រាន់ដឹង
 ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

(២៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានក្ខន្ធនេះមាន
 ៥យ៉ាង ។ ៥ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺរូបឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។ រូប វិញ្ញា-
 ណឧបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវសេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង មានសង្ស័យផង
 ទោសផង នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញឧបាទានក្ខន្ធ
 ទាំង ៥ នេះផង ហើយរួចស្រឡះដោយមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អរហន្តឧទ្ទិណស្រព មានមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ មានសោឡាសកិច្ចផ្លូវហើយ មានភារៈដាក់

សុត្តន្តបិដកេ សំបុត្តនិកាយស្ស ទទ្ទវារិញ្ញោ

ភារោ អនុច្ឆន្ទសន្តោ បរិវត្តិណាភវសញ្ញោ ជនោ សប្ប-

នញ្ញោ វិមុត្តោតិ ។

(២៥) សាវត្ថី ។ ភូមេ ភិក្ខុវេ យោ ធន្នោ យោ

រកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា តំ បជហេ ឯវន្តំ ភូមិ

បហំនំ ភវិស្សតិ ឧប្បន្ទម្បលំ តាណាវត្ថុតតំ អនភាវន្ត-

តំ អាយតី អនុច្ឆន្ទនន្ទំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។

សង្ខារេស្មំ ។ វិញ្ញាណោ យោ ធន្នោ យោ រកោ យា

នន្ទំ យា តណ្ហា តំ បជហេ ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បហំនំ

ភវិស្សតិ ឧប្បន្ទម្បលំ តាណាវត្ថុតតំ អនភាវន្តតំ អាយតី

អនុច្ឆន្ទនន្ទំ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញាជនៈ
ក្នុងភពគឺតណ្ហាអស់ហើយ ជាអក្ខរច្រឡំច្រឡាយហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់
ដោយប្រពៃ ។

(២៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញ
ចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នា
ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់
គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើ
ឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅបាន ជាពុំខាន
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារ ។ ក្នុង
វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់
រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើ
ឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅបាន ជាពុំខាន ។

ទិដ្ឋិយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសិកេ អន្តរិក្ខោ បរមោ

(២៦) ភាវត្ថំ ។ រូបេ ភិក្ខុវេ យោ ឆន្ទោ យោ

រកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា

បេតសោ អនិជ្ជានភិក្ខុវេសានុសយា តេ បដហេថ វិវត្តំ

រូបំ បហំនំ ភវិស្សត្ថំ ឧត្តន្ទមូលំ តាលាវត្ថុតតំ អនកា-

វត្ថុតំ អាយតំ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។

សង្ខារេសុ យោ ឆន្ទោ ។ បេ ។ វិវត្តេ សង្ខារ ប-

ហំនា ភវិស្សត្ថំ ឧត្តន្ទមូលា តាលាវត្ថុតតា អនកា-

វត្ថុតា អាយតំ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញាណោ យោ ឆន្ទោ

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ អន្តវត្ថុ ទី ១

(២៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញចិត្ត
ណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា
ឧបាយ(១) និងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ ជាទីអង្គុយ ជាទីដេកនៅ
នៃចិត្តណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូលរះបង្គំ ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្ត
ជាដើមនោះពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹង
លះបង្គំ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃ
ដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតតទៅ
បាន ជាពុំខាន ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តីពេញ
ចិត្តណា ក្នុងសង្ខារ ។ បេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារទាំងនោះ
មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង្គំ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់
តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មាន
សភាពមិនកើតទៀតតទៅបាន ជាពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា

១ ជាឈ្មោះនៃតណ្ហានិងទិដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

យោ វាតោ យោ នង្គិ យោ តណ្ហា យេ ឧបាយុតាដា-
 នា បេតសោ អនិជ្ជានាភិនិវេសានុសយា តេ បដហថ
 វេទនំ វិញ្ញាណំ បហំនំ ភវីស្សតិ ឧន្នន្ទម្ភលំ តាលា-
 វុត្តតតិ អនភាវុត្តតិ អាយតី អនុប្បាទធម្មន្តំ ។

អន្តវគ្គោ បរិមោ ។

តស្សុទ្ធានំ

អន្តោ ឧត្តត្វា^(១) សក្កាយោ

បរិញ្ញាយ្យា សបណា ឧវេ^(២)

សោតាបន្នោ អរហា^(៣) ច

ឧវេ ច ធន្ទប្បហំនាតិ^(៤) ។

១ ឧ. អន្តោ ឧត្តត្វា ។ ២ ឧ. សបណា វេ ។ ៣ ឧ. អរហត្វ ។ ៤ ឧ. ម. ធន្ទាតិសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទួរវេត្ត

សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរកពយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ។ បាយ
និងទុក្ខទាន ដែលជាទីឈរ ជាទីអន្ទុយ ជាទីដេកនៅ នៃចិត្តណា
ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូលរូបន៍ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះ
បង្គំ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
គោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតទៅបាន
ជាពុំខាន ។

ធម៌ អន្តវគ្គ ទី ១ ។

ឧទាននៃអន្តវគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីអន្តៈគឺចំណែក ១ ទុក្ខ ១ សក្កាយ ១ ធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក
សោតាបន្តបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ បុគ្គលលះបង្គំនូវសេចក្តី
ពេញចិត្ត ២ លើក ។

ធម្មកប្បិករវគ្គោ

[២៧] សាវត្ថី ។ អថទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ យេន
ភក្កវា តេនុបសង្កមំ ។ បេ ។ និសំន្នោ ទោ សោ ភិក្ខុ
ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ កន្លៃ វុច្ឆតិ កតមា
នុ ទោ កន្លៃ អវិជ្ជា តិត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។
និច ភិក្ខុ អស្សុតវា បុត្តជ្ឈនោ រូបំ នប្បជាធាតុ រូប-
សមុទយំ នប្បជាធាតុ រូបនិរោធំ នប្បជាធាតុ រូបនិរោ-
ធតាមីនីបដិបទំ នប្បជាធាតុ ។ វេទនំ នប្បជាធាតុ ។
សញ្ញំ នប្បជាធាតុ ។ សម្ពាវេ នប្បជាធាតុ ។ វិញ្ញាណំ
នប្បជាធាតុ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធតាមីនីបដិបទំ
នប្បជាធាតុ ។ អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច
អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

ធម្មកបិករិក្ខ

[២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូបចូលទៅ
គាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយហើយ បានក្រាប
ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យ
ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជាតើដូចម្តេច
បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ បឋជន
កងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់នូវរូប មិនដឹងច្បាស់
នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរំលត់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវ
បដិបទជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់រូប ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។
មិនដឹងច្បាស់នូវសញ្ញា ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទជាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកប
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ ខន្ធហំវិញ្ញា

(២៨) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ កន្លេ វុច្ឆតិ
 កតមា នុ ខោ កន្លេ វិជ្ជា តត្ថាវតា ច វិជ្ជាគតោ
 ហោតីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សាវកោ វូបិ
 បដាធាតិ រូបសមុទយំ ។ បេ ។ រូបនិរោធតាមិនិបដិ-
 បទំ បដាធាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញា ។ សម្ពាវេ បដា-
 ធាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធតាមិនិបដិបទំ បដាធាតិ ។
 អយំ វុច្ឆតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯតាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោ-
 តីតិ ។

(២៩) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច ធម្មកថីកោ ធម្មកថីកោតិ
 កន្លេ វុច្ឆតិ តត្ថាវតា នុ ខោ កន្លេ ធម្មកថីកោ
 ហោតិ តត្ថាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ តត្ថា-
 វតា ធិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោតីតិ ។ រូបសង្ខ ចេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

[២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអធិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជាតើដូចម្តេច
បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវ័ក
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់នូវរូប នូវហេតុនាំឲ្យកើត
រូប ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវរូបដ៏បឋមជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់រូប ។
នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ ដឹង
ច្បាស់នូវរូបដ៏បឋម ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ
នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អធិយក្នុងទីដ៏សមគួរ
ហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នក
ប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវ
ព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកេ ធម្មកថវិគោ ទុតិយោ

និព្វិនាយ វិរាតាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្ម-
 កថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ រូបស្ស ចេ
 ភិក្ខុ និព្វិនាយ វិរាតាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ
 ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ រូបស្ស
 ចេ ភិក្ខុ និព្វិនា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ
 ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។
 វេទនាយ ចេ ភិក្ខុ ។ វេ ។ សញ្ញាយ ចេ ភិក្ខុ ។
 សង្ខារំ ចេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិ-
 នាយ វិរាតាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិ-
 កោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ
 និព្វិនាយ វិរាតាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មា-
 នុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស
 ចេ ភិក្ខុ និព្វិនា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ
 ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនា-
 យាតិ ។

ខន្ធសំយត្ត បុណ្យបណ្ណាសកៈ ធម្មតចិត្ត ទី ២

បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក
 ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ
 បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក
 ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអកប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាម
 ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចផុតស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះ
 ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់ នូវរូប
 ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអកដល់នូវព្រះនិព្វានកងបច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ
 វេទនា ។ ចេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសង្ខារទាំង
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុអកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះព្រោះ
 នឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះ
 មិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអកដល់នូវព្រះនិព្វាន
 កងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខណ្ឌវគ្គោ

(ក) ០) សាវ័ន ។ ឯករាជ្យ នៃសិទ្ធិ ទោ រសា

កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ខែ ១១ ឆ្នាំ ១៩៧៥ ខែ ១១ ឆ្នាំ ១៩៧៥

កន្លែង ប្រតិបត្តិការ ទី ១ កន្លែង ប្រតិបត្តិការ ប្រភេទ

តំកក់តាវតា ធម្មានុស្សង្គមលោ ហោតំកក់តាវតា

នឹងដឹងថា ពួកវា ឈប់ត្រឡប់ ហោត្តិត ។ រួចស្បៀង ចែកគ្នា

និព្វានាយ វិភកាយ និរោធាយ ធម៌ ទេសេតិ ធម៌-

ក៏ដោយ ក៏ក្រុម អស់ រួចនាយ ។ រួចស្បៀង ក៏ក្រុម

នីតិទាយ វិភាគទាយ និរោធនាយ បដិបត្តោ ហោតិ ធម្មានុ-

ជម្រក^៤បន្ទីរ^៤ កក្កតា^៤ អល័^០ វិចិត្រយ័ ។ រូបសង្ឃ ៤

ក្រុង ចំពូនា រំពាត ចំពេត អនុមាតា រឹមត្រា ហោ.

៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

ព្រះនាយ បេ ភីក្ក ។ បេ ។ សុំណាយ បេ ភីក្ក ។

សង្ឃារនំ ចេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណសង្ខារំ ចេ ភិក្ខុ និព្វានំ

ទាយ វិភាគ ទាយ ឆ្នាំ ទេស្ត ឆ្នាំ

1. ក្រុង កំពង់ ឆ្នាំ ១៩៧៥ ។ រំលង ១៩៧៥

កតា ទី១ ពិជ្ជាយ វារគាយ នរោធាយ បដបត្តា ហោត

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

(៣០) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយកង់ទីដ៏សមគួរហើយ
បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក
តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុ
យ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានកង់បច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាស
ចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។
ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាក
តម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌
សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ
ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះសេចក្តីរំលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវ
រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានកង់បច្ចុប្បន្ន ។ ម្នាល
ភិក្ខុ បើវេទនា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ
សង្ខារទាំងឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីនឿយ
ណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ ទើបគួរ
ហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តី
នឿយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក ដើម្បីសេចក្តីរំលត់វិញ្ញាណ

ធម្មានុធម្មប្បដិច្ចោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ វិញ្ញា-
 ណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វានា វិវាតា និរោចា អនុវាទា
 វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេ-
 នាយាតិ ។

(៣០) សាវត្ថី ។ ឥធម ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជោ
 អរិយានំ អនុស្សាវី ។ បេ ។ សប្បវិសធម្មេ អវិជិតោ
 រូបំ អត្ថតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្ថនំ
 វា រូបំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ
 អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជោ រូបពន្ធនតោ សាន្តរពាហិរពន្ធន-
 តោ អតីរទស្សី អហារទស្សី តោ និយ្យតិ^(១) តោ
 មិយ្យតិ តោ អស្មា លោកា បរំ លោកំ ឥច្ឆតិ ។
 វេទនំ អត្ថតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ វា
 អត្តានំ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋជ្ជ-
 ោ វេទនាពន្ធនតោ សាន្តរពាហិរពន្ធនតោ អតីរ-
 ទស្សី អហារទស្សី តោ និយ្យតិ តោ មិយ្យតិ

ខន្ធសំយុត្ត បុណ្ណសកៈ ធម្មបិកវគ្គ ទី ២

ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ
ភិក្ខុបស្រឡះ ព្រោះនឿយណាយ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះ
សេចក្តីរលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុ
អកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(៣១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជនក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ មិន
បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បុរស រមែងពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ
នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយ
ចំណងគឺរូប ជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ជាអ្នកមិន
ឃើញនូវឆ្នេរគឺវដ្តៈ មិនឃើញនូវត្រើយគឺព្រះនិព្វាន រមែងចាស់ទាំង
ជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់
លោកខាងមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។ ពិចារណាឃើញ នូវវេទនាថាជា
ខ្លួនខ្លះ ។ បេ ។ នូវខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា បុថុជនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងគឺវេទនា ជាប់
ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ មិនឃើញនូវឆ្នេរ មិន
ឃើញនូវត្រើយ រមែងចាស់ទាំងជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស ទន្ធាវដ្តោ

ពន្លោ អស្មា លោកា បរិ លោកិ កង្ខតិ ។ សត្វា ។
 សម្មារេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។
 អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុប្ផន្ធនោ វិញ្ញាណាតន្ធន-
 ពន្លោ សាឡាញាហិរតន្ធនពន្លោ អតីរទស្សី អហារទស្សី
 ពន្លោ ដិយ្យតិ ពន្លោ មិយ្យតិ ពន្លោ អស្មា លោកា
 បរិ លោកិ កង្ខតិ ។

(៣២) សុតវា ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវគោ
 អរិយានំ ទស្សនី ។ បេ ។ សប្បវិសធម្មេ សុវិនិតោ ន
 រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន
 អត្តនំ វា រូបំ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ
 សុតវា អរិយស្សាវគោ នរូបតន្ធនពន្លោ នសាឡាញាហិ-
 រតន្ធនពន្លោ តីរទស្សី ហារទស្សី បរិមុត្តោ សោ ធុត្ត-
 ស្មាតិ វនាមិ ។ បេ ។ ន សត្វា ។ ន សម្មារេ ។ ន វិញ្ញា-
 ណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកខាងមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។

ពិចារណាឃើញនូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណថា
 ជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុថុជ្ជនអ្នកមិនចេះ
 ដឹង ជាប់ដោយចំណងគឺវិញ្ញាណ ជាប់ដោយចំណងទាំងខាងក្នុង ទាំង
 ខាងក្រៅ មិនឃើញនូវឆ្នេរ មិនឃើញនូវត្រើយ រមែងចាស់ទាំងជាប់
 ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់លោកខាង
 មុខទាំងជាប់ចំណង ។

[៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះ
 ដឹង បានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បវេស
 មិនពិចារណាឃើញនូវរូបថាជាខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានរូបខ្លះ នូវរូបថាមាន
 ក្នុងខ្លួនខ្លះ នូវខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណងគឺរូប មិនជាប់ដោយ
 ចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញនូវឆ្នេរ ឃើញនូវត្រើយ តថា-
 គតពោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មិនពិចារណា
 ឃើញនូវសញ្ញា ។ មិនពិចារណាឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនពិចា-
 រណាឃើញនូវវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា

ខន្ធសំយុត្ត បុណ្ណសកេ ធម្មកម្មវិញ្ញាណុយោ

សុត្តន្ត អរិយស្មា វគោ និព្វាន ណាពន្ធនពន្ធន ណសាទ្គ-
 រពាហិរពន្ធនពន្ធន តិរទស្សី ចារទស្សី បិមុត្តោ សោ
 ទុត្តសាត វនាមីតិ ។

(៣ ៣) សាវត្ថី ។ តិ តី មញ្ញ ភិក្ខុវេ រូបំ ឯតិ
 មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សៈ-
 ថាតិ ។ នោ ហេតិ កន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ រូបំ ភិក្ខុ-
 វេ នេតិ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវ-
 មេតិ យថាភូតិ សម្មបញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ វេទនំ ។
 សញ្ញំ ។ សម្ពាវេ វិវាណាណំ ឯតិ មម ឯសោហមស្មំ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សៈថាតិ ។ នោ ហេតិ
 កន្តេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ នេតិ មម នេ-
 សោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតិ យថាភូតិ
 សម្មបញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ចេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ ចេ ។ នាចរំ
 ឥត្តតាយតិ បដាណាតីតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ ធម្មកថិកវគ្គ ទី ២

អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណង គឺវិញ្ញាណ មិនជាប់
ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញនូវផ្ទៃ ឃើញនូវត្រើយ
គឺថាគតពោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។

(៣៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវរូបថា នុ៎ះ
របស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិតនូវរូបនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះ
មិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។
អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញនូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំង-
ឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់
អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិតនូវវិញ្ញាណ
នុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែន
ជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ បេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស ខន្ធហិវត្តោ

(៣២) សារីត្ថំ ។ តត្រ ខោ ។ តំ តំ មតាប

ភិក្ខុវេ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តា-

តិ សមនុបស្សជាតិ ។ ឯវំ កន្លេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ

រូបំ ភិក្ខុវេ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ

អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។

វេទិនំ ។ សត្វា ។ សម្ពុវេ ។ វិញ្ញាណំ នេតំ មម

នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ សមនុបស្សជាតិ ។

ឯវំ កន្លេ ។ សាធុ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ នេតំ មម

នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ

សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាហំ

ឯត្ថតាយាតិ បដានាតិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(៣៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញ
នូវរូបថា ⁺នុមិនមែនរបស់អញ ⁺នុមិនមែនជាអញ ⁺នុមិនមែនជាខ្លួន
របស់អញដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមធម៌ នូវរូប
⁺នុដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា ⁺នុមិនមែនរបស់អញ ⁺នុមិនមែន
ជាអញ ⁺នុមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ អ្នកទាំងឡាយពិចារណា
ឃើញនូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ នូវវិញ្ញាណ
ថា ⁺នុមិនមែនរបស់អញ ⁺នុមិនមែនជាអញ ⁺នុមិនមែនជាខ្លួនរបស់
អញដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមធម៌ នូវវិញ្ញាណ
⁺នុដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា ⁺នុមិនមែនរបស់អញ ⁺នុមិនមែន
ជាអញ ⁺នុមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ
។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡាសកិច្ច
នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ខន្ធសំយុត្ត ចូលបណ្ណសកៈ ធម្មបទិកវិច្ឆ ទី ២

(៣៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង
 នូវពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈផង នូវតួសញ្ញាជនៈផង អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធកធម៌ជា
 បច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច តួសញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ រូប ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រ-
 អាលណាក្នុងរូបនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះ
 ថាតួសញ្ញាជនៈ ។ វេទនា ។ រូប ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រអាល
 ណា ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
 ឈ្មោះថាតួសញ្ញាជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌
 ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ នេះ ជាតួសញ្ញាជនៈ ។

(៣៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែង
 នូវពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់ឧបាទានផង នូវតួឧបាទានផង អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពុទ្ធកធម៌ជាបច្ច័យរបស់
 ឧបាទាន ដូចម្តេច តួឧបាទាន ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូប
 ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងរូបនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហិវកោ

តំ តត្ថ ឧបាទានំ ។ វេទនា ។ វេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ ឧបាទានិយោ ជញ្ញោ យោ តត្ថ ធន្តរកោ តំ
 តត្ថ ឧបាទានំ ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ
 ជញ្ញោ ឥទំ ឧបាទានន្តិ ។

(៣៧) ឯកំ សមយំ អយស្មា ច សារីបុត្តោ អា-
 យស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ^(១) ពារាណសិយំ វិហរន្តិ
 ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយស្មាសមយំ បដិសល្លាណ វុដ្ឋិតោ
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសន្តមិ ។ វេ ។ ឯតទ-
 វោច សីលវត្ថុវសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុនា កតមេ ធម្មា
 យោនិសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។ សីលវត្ថុវសោ កោដ្ឋិ-
 ត ភិក្ខុនា បញ្ចាបាទានក្ខត្វា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោ-
 គតោ កណ្ឌតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរ-
 តោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ
 មនសិកាតញ្ចា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំនំ រូប្វចា-

១ មហាកោដ្ឋិតោ វិ បាហោ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្រនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

សេចក្តីត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះថាត្ថុទុបាទាន ។ វេទនា
 ។ រូប ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យ
 របស់ទុបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រអាលណា ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តី
 ត្រេកត្រអាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ ឈ្មោះថាត្ថុទុបាទាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់ទុបាទាន នេះជាត្ថុ
 ទុបាទាន ។

(៣៧) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ និងព្រះមហា-
 កោដ្ឋិតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតទមិតទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណ-
 សី ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ចេញចាកទីសម្បក្កដ
 សាយណ្ឌសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ។ រូប ។
 បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុបាយប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាទានក្នុងទាំង ៥ ថាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាពេគ ជាបូស ជា
 សរ ជាជម្ងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់ស្បឡ
 ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ទុបាទានក្នុងទាំង ៥ ដូចម្តេច ។ គឺរូបបា-

ខន្ធសំយុត្តសង្កេត ពុល្លបណ្ណាសកេ ធម្មកថិកវិញ្ញា ទុតិយោ

នាទត្ថនោ វេទន្តថានាទត្ថនោ សញ្ញាថានាទត្ថនោ
 សម្ពាទត្ថនោ វិញ្ញាណ្ឌាថានាទត្ថនោ ។ សីល-
 វត្ថុវាសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចាថានាទត្ថនោ
 អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ អ-
 យតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ
 អនត្តតោ យោនិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ហំនំ ខោ
 បនេតិ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សីលវា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ច-
 ាថានាទត្ថនេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ
 មនសិករោច្ឆោ សោតាបត្តិដលំ សង្កិតវេយ្យាតិ ។

(៣៨) សោតាបន្នេន បទាវុសោ សាវីបុត្ត ភិក្ខុ-
 នា កតមេ ធម្មា យោនិសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។
 សោតាបន្នេនបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា
 ឥមេ បញ្ចាថានាទត្ថនោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
 យោនិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ហំនំ ខោ បនេតិ អា-
 វុសោ វិជ្ជតិ យំ សោតាបន្នោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចាថា-
 នត្ថនេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនិសោ មន-
 សិករោច្ឆោ សកទាតាមិដលំ សង្កិតវេយ្យាតិ ។

ខន្ធសំបុត្ត បុណ្យបណ្ណសកៈ ធម្មកថិកវិគ្គ ទី ២

ទានក្ខន្ធ ១ វេទន្យបាទានក្ខន្ធ ១ សញ្ញាបាទានក្ខន្ធ ១ សង្ខារបាទានក្ខន្ធ ១
 វិញ្ញាណបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្នាល អារុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា
 មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអោគ ជាឫស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាអាពាធ ជា
 របស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជារបស់ស្លូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាល
 អារុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុមានសីល កាលធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិន
 ទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតា-
 បត្តិផលបាន ។

(៣៨) ម្នាល អារុសោសាវ័បត ចេះភិក្ខុជាសោតាបន្ន គួរធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាល អារុសោកោដ្ឋិតៈ
 ចេះភិក្ខុជាសោតាបន្ន ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។
 ម្នាល អារុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាសោតាបន្ន
 កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ
 ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 សកតាមិផលបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ ខុទ្ទកវគ្គោ

[៣៩] សគនាតាមីនា បណ្ឌវសោ សាវ័ប្បត្ត ភិក្ខុ-
នា កតមេ ធម្មា យោនីសោ មនសីកាតញ្ចតិ ។
សគនាតាមីនាមិ ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា
ឥមេវ បញ្ចាថាទានត្វត្វា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
យោនីសោ មនសីកាតញ្ច ។ ហំនំ ខោ បនេតំ អារុ-
សោ វិជ្ជតិ យំ សគនាតាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចាថា-
ទានត្វត្វោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនីសោ មន-
សីករោត្តោ អនាតាមីផលំ សច្ចិករេយ្យតិ ។

[៤០] អនាតាមីនា បណ្ឌវសោ សាវ័ប្បត្ត ភិក្ខុនា
កតមេ ធម្មា យោនីសោ មនសីកាតញ្ចតិ ។ អនា-
តាមីនាមិ ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេវ
បញ្ចាថាទានត្វត្វា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ-
នីសោ មនសីកាតញ្ច ។ ហំនំ ខោ បនេតំ អារុសោ
វិជ្ជតិ យំ អនាតាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចាថាទានត្វត្វោ
អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោនីសោ មនសីករោត្តោ
អរហន្តំ សច្ចិករេយ្យតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

[៣៩] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសកទាគាមី គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដិគៈ ទោះបីភិក្ខុជាសកទាគាមី ក៏គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាសកទាគាមី កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួននឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាគាមិផលបាន ។

[៤០] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាអនាគាមី គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោកោដិគៈ ទោះបីភិក្ខុជាអនាគាមី ក៏គួរធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែលភិក្ខុជាអនាគាមី កាលធ្វើទុក្ខក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្តផលបាន ។

ខន្ធសំយត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ ធម្មតិកវិញ្ញោ ទុតិយោ

[២០] អរហតា មហាវុសោ សារីបុត្ត កតមេ ធម្មា
យោនិសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។ អរហតាបិ ខា វាវុសោ
កោដ្ឋិត ឥមេវ បញ្ចាបាទានត្ថន្ទា អនិច្ចតោ ទុត្តតោ
រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ
បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ
មនសិកាតញ្ចា ។ នត្ថិ ខោ វាវុសោ អរហតោ ទុត្តរិ-
ករណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អបិ ចិមេ ធម្មា
ភាវិតា ពហុលីកតា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ចេវ សំ-
វត្ថន្តិ សតិសម្មជញ្ញាយ ចាតិ ។

[២២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសីយំ វិហារន្តិ
ឥសិបតនេ មិកទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយល្លាសមយំ បដិសល្លានា វុដ្ឋិតោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនបសង្កមិ ឧបសង្ក-

ខន្ធសំបុត្រ បុណ្យបណ្ណាសកៈ ធម្មបទិកវគ្គ ទី ២

[៤១] ម្នាលអាវុសោ សារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើ

ទុកកងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ

កោដ្ឋីតៈ ទោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកកងចិត្ត ដោយឧបាយ

ប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានខ្លួនទាំង៥នេះថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាពេក

ជាចូស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស ជា

របស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីសន្សំរបស់

ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើករណីយកិច្ចតទៅទៀតឥតមានទេ ប៉ុន្តែធម៌

ទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើន បានធ្វើរឿយ ។ ហើយ វេមន៍

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិសម្បជញ្ញៈផង ។

[៤២] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហា-

កោដ្ឋីតៈមានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិត្តទាយវ៉ាន ទៀបក្រុងពារាណ-

សី ។ គ្រានោះឯង ព្រះកោដ្ឋីតៈមានអាយុ ចេញទៅក៏សម្លឹង

សាយណ្ឌសម័យ ហើយចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

មីន្ទា ។ បេ ។ ឯតនោភេត សុត្តន្តោភោសោ សាវ័ប្បត្ត ភិក្ខុ-

នា កតតមេ ធម្មា យោ និសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។

សុត្តន្តោភោសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា បញ្ចាថា នា នត្តន្តា អ-

និច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ និសោ មនសិកាតញ្ចា ។

កតតមេ បញ្ច ។ សេយ្យមីទំ រូប្ខថា នា នត្តន្តោ ។ បេ ។

វិញ្ញាណ្យថា នា នត្តន្តោ ។ សុត្តន្តោភោសោ កោដ្ឋិត

ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចាថា នា នត្តន្តា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អ-

នត្តតោ យោ និសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ហំ និទោ បនេតិ

អាភោសោ វិជ្ជតិ យំ សុត្តន្តំ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចាថា នា នត្ត-

ន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ និសោ មនសិ-

កតតោ នោ តាបត្តិដលំ សច្ចិកេយ្យាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ដល់ហើយ ។ បេ ។ បានពោលពាក្យនេះថា ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុក្ខកងចិត្តដោយទុបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើ
 ទុក្ខកងចិត្តដោយទុបាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ថា មិន
 ទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ដូចម្តេច ។
 គឺរូបទុបាទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណទុបាទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុក្ខកងចិត្តដោយទុបាយប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិន
 មែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែល
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង កាលធ្វើទុក្ខកងចិត្តដោយទុបាយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែន
 ខ្លួន ដឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យសោតាចត្តិផលបាន ។

ខ្យល់បុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ ធម្មកថិវិញ្ញោ ទុតិយោ

(២៣) សោតាបន្នោន បនាវុសោ សាវីបុត្ត ភិក្ខុនា
 កតមេ ធម្មា យោនិសោ បនសិកាតពាតិ ។ សោ-
 តាបន្នោនបិ ខោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេវ
 បញ្ចាបាទានត្ថុន្ទា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្ថតោ យោនិ-
 សោ បនសិកាតព្វា ។ ហំនំ ខោ បនេតំ អាវុសោ
 វិជ្ជតំ យំ សោតាបន្នោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចាបាទានត្ថុន្ទា
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្ថតោ យោនិសោ បនសិក-
 រោន្តោ សករណតាមិដលំ ។ បេ ។ អនតាមិដលំ ។ បេ ។
 អរហត្ថដលំ សង្កតិវយ្យាតិ ។

(២៤) អរហតា បនាវុសោ សាវីបុត្ត កតមេ
 ធម្មា យោនិសោ បនសិកាតពាតិ ។ អរហតាបិ ខោ
 អាវុសោ កោដ្ឋិត ឥមេវ បញ្ចាបាទានត្ថុន្ទា អនិច្ចតោ
 ទុត្តតោ រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អា-
 ពាធតោ បរតោ បលោកតោ សុត្តាតោ អនត្ថតោ
 យោនិសោ បនសិកាតព្វា ។ នត្ថំ ខោ អាវុសោ អរ-
 ហតោ ទុត្តវិករណីយំ កតស្ស វំ បដិច្ចយោ អបិ

ខន្ធសំយុត្ត ចូលបណ្ណសកៈ ធម្មបិករិច្ឆ ទី ២

[៤៣] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោតាបន្ន គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្នាលអាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាសោតាបន្ន ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយឧបាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់
 មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺត្រង់ដែល
 ភិក្ខុជាសោតាបន្ន កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះឧបា-
 ទានក្នុងទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន នឹងធ្វើ
 ឲ្យជាកំហុសនូវសកទាតាមផលបាន ។ បេ ។ នូវអនាតាមផលបាន
 ។ បេ ។ នូវអរហត្តផលបាន ។

[៤៤] ម្នាលអាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្នាលអាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ទោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជា
 រោគ ជាឫស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាអាពាធ ជារបស់ដទៃ ជារបស់វិនាស
 ជារបស់សូន្យ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលអាវុសោ សេចក្តីសន្សំ
 របស់ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើនូវករណីយកិច្ចតទៅទៀត ឥតមានទេ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

ចិបេ ធម្មា ភាវិតា ពហុលីកតតា ទិដ្ឋជម្មសុខវិហារាយ
នេវ សំវត្ថន្តិ សតិសម្មជញ្ញាយ ហតិ ។

[២៤] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា កក្កេយ្យ
យេន កកក តេនុបសន្តមិ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ
ខោ អាយស្មា កក្កេយ្យ កកកន្តំ ឯតទកេច កក
នុ ខោ កន្ត ជាទតោ កក បស្សតោ ឥមស្មីញ្ច ស-
វីញ្ញាណកេ កាយេ ពហិទ្ធា ច សព្វនិមិត្តសុ អ-
ហត្ថាមមត្តាមាណុសយា ន ហោន្តិតិ ។ យំ កកញ្ច
កក្ក រូបំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្តំ អជ្ឈតំ ក ពហិទ្ធា
ក ឡិទ្ធករិតំ ក សុខុមំ ក ហំនំ ក បណ្ឌិតំ ក យំ
ទ្វេរ សន្តិកេ ក សត្វំ រូបំ នេតិ មម នេសោហមស្មី
ន មេសោ អត្តាតិ ឯវបេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
បស្សតិ ។ យា កកាចិ វេទនា ។ បេ ។ យា កកាចិ
សញ្ញា ។ យេ កេនិ សុដ្ឋារា ។ យំ កកញ្ច
វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្តំ អជ្ឈតំ ក ពហិទ្ធា
ក ឡិទ្ធករិតំ ក សុខុមំ ក ហំនំ ក បណ្ឌិតំ ក

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ចុំនៃធម៌ទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើនហើយ បានធ្វើរឿយ ។
ហើយ មែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសតិ-
សម្បជញ្ញៈផង ។

[២៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះកប្បៈមានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះព្រះកប្បៈមានអាយុអង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដ៏ដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច បានជាមិនមាន
អហង្គារមមង្គារនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង
ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។ ម្ចាស់កប្បៈ រូបណានីមួយ ជា
អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី លឺតក្តី
ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ឬរូបណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ជិតក្តី បុគ្គល
ឃើញរូបទាំងអស់នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា នេះមិន
មែនរបស់អញ នេះមិនមែនជាអញ នេះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។
វេទនាណានីមួយ ។ បេ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
ណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី លឺតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី

ទទួលយកស្នេហា ឬស្នេហាបញ្ចេញ ធម្មតាចិត្ត ទុក្ខយោ

យំ ឲ្យរ សន្តិភក្តី វា សព្វ វិញ្ញាណំ នេតិ មម នេ-
សោហមស្មំ ន បេសោ អត្តាតិ ឯវមេតិ យថាភូតិ
សម្មច្បញ្ញាយ បស្សតិ ។ ឯវំ ចោ កត្ប ជានតោ
ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មំញ សុវិញ្ញាណកេ កាយេ ត-
ហំឡា ច សព្វនិមិត្តេសុ អហត្ថារមមត្ថារមាណុសយា
ន ហោន្តតិ ។

[២៦] សាវត្ថី ។ តត្រ ចោ ។ ឯកមន្តំ និសំនោ
ចោ អាយស្មា កត្បោ កកវន្តំ ឯតទវេច កតិំ នុ
ចោ កន្តេ ជានតោ កតិំ បស្សតោ ឥមស្មំញ សុវិញ្ញា-
ណកេ កាយេ តហំឡា ច សព្វនិមិត្តេសុ អហត្ថារ-
មមត្ថារមាណុសតិ មាណសំ ហោតិ វិជា សមតិក្កន្តំ
សន្តំ សុវិមត្តន្តំ ។ យំ តិញ្ច កត្ប រូបំ អតីតានាក-

ខន្ធសំយុត្ត កុល្យបណ្ឌិតៈ ធម្មកថិកវិទូ ទី ២

បុរិញ្ញាណណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ទីជិតក្តី បុគ្គលឃើញវិញ្ញាណ
 ទាំងអស់នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិនមែនរបស់
 អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្នាលកប្បៈ
 កាលបើបុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមិនមានអហិង្សា
 មមង្គារនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្ត
 ទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។

(៤៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះព្រះកប្បៈមាន
 អាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បរិត្រព្រះអង្គដ៏ជ័យជំនះ បុគ្គលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូច
 ម្តេច ទើបមានចិត្តប្រាសចាកអហិង្សាមមង្គារនិងមានានុស័យ ក្នុងកាយ
 ប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ជាចិត្ត
 កន្លងដោយប្រពៃចាកវិណាកន្លែងនេះ រម្ងាប់ខ្សឹកខ្សួល ផុតស្រឡះ
 ចាកកិលេស ។ ម្នាលកប្បៈ រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

តប្បច្ចប្បន្នំ ។ មេ ។ សត្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហា-
 មស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្ប-
 ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិបុត្តោ ហោតិ ។ យា កាចិ
 វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារ ។
 យំ តត្ថំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតិ វា
 ពហំទ្វា វា ឌីឡ្ហវតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណីតំ
 វា យំ ទ្វេរ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម
 នេសោហាមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថា-
 ភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អនុបាទា វិបុត្តោ ហោតិ ។
 ឯវំ ខោ កប្ប ជានតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មីត្ថា
 សវិញ្ញាណកេ កាយេ ពហំទ្វា ច សត្វនិមិត្តសុ
 អហស្តារមមស្តារមាណបតតំ មាណសំ ហោតិ វិនា សម-
 តីក្កន្តំ សន្តំ សុវិមុត្តន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

បុព្វបទ ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញរូបទាំងអស់^១នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាម
 ពិតយ៉ាងនេះថា ⁺នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ ⁺នុ៎ះមិនមែនជាអញ ⁺នុ៎ះមិនមែន
 ជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមាន
 សេចក្តីប្រកាន់ ។ វេទនាណា រឺមួយ ។ សញ្ញាណា រឺមួយ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយណា រឺមួយ ។ វិញ្ញាណាណា រឺមួយ ជាអតីត អនាគត
 បុព្វបទ ជាខាងកងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី
 ទុក្ខមក្តី ឬវិញ្ញាណាណា ដែលមានកងទីឆ្ងាយក្តី កងទីជិតក្តី បុគ្គល
 ឃើញវិញ្ញាណទាំងអស់^១នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា ⁺
 មិនមែនរបស់អញ ⁺នុ៎ះមិនមែនជាអញ ⁺នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះ
 ហើយ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ ។
 ម្ចាស់កប្បៈ បុគ្គលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមានចិត្តប្រាស
 ចាកអហង្ការមមង្ការនិងមានាទុស័យ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះ
 ផង ក្នុងនិមិត្តទាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ជាចិត្តកន្លងដោយប្រពៃចាក
 ចំណែកនៃមានៈ រម្ងាប់នូវកិលេស ផុតស្រឡះចាកកិលេស ។

ខន្ធសិយុត្តន្តប្ប បុល្លបណ្ណសកេ ធម្មកថិកវិញ្ញា ទុតិយោ

តត្រទានំ

អវិជ្ជាជ្ជា ទេ កកមីកា

តានុនា បរិមុត្តិតា ទេ

សញ្ញោជនំ ឧចានានំ
ញ

សីលំ សុតវា ទេ ព កកប្បេនាតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត ចូលបណ្ណសកៈ ធម្មកថិត្ត ទី ២

ឧទានក្នុងធម្មកថិត្តនោះ គឺ

ពោលអំពីអវិជ្ជា ១ វិជ្ជា ១ ធម្មកថិត ២ លើក ចំណង់ ១

បគ្គលរចនាភិក្ខុ ២ លើក សញ្ញាដនៈ ១ ឧបាទាន ១

សីល ១ ភិក្ខុមានការចេះដឹង ១ ភិក្ខុឈ្មោះកប្បៈ ២ លើក ។

អរិយធម៌

(២៧) សាវ័ន្ត ។ អថេវា អញ្ញាតោ ភិក្ខុ យេន
កកវា តេនុបសង្កម្ពី ឧបសង្កម្ពីតា ។ បេ ។ ឯតមន្តំ
និសង្កោ ខោ សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច អរិយា អ-
រិយាតិ កន្តេ វុច្ចតិ កតមា នុ ខោ កន្តេ អរិយា កត្តាវ-
តា ច អរិយាកតោ ហោតីតិ ។ ឥធម ភិក្ខុ អស្សុត-
វា បុត្តជ្ជនោ សមុទយធម្មំ រូបំ សមុទយធម្មំ រូបន្តិ
យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ វយធម្មំ រូបំ វយធម្មំ រូបន្តិ
យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ សមុទយវយធម្មំ រូបំ សមុទ-
យវយធម្មំ រូបន្តិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ សមុទយធម្មំ
វេទនំ សមុទយធម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ
វយធម្មំ វេទនំ វយធម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ នប្បជា-
នាតិ ។ បេ ។ នប្បជាតាតិ សមុទយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។

អវិជ្ជាវិច

(២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយប្រចូលទៅ

គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះប្រទេសដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ

អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបគ្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះ

អង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយ

ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បឋជ័យក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះ

ដឹង មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើត

ឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា

រូបសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើងហើយ

សូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹង

ច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងជា

ធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនា

សូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។

វត្តសំយត្តស្ស បុស្សបណ្ណាសកេ អវិជ្ជាវិញ្ញា ភតិយោ

នប្បជាតាតិ សមុទយេនម្មេ សម្ពាវេ សមុទយេនម្មា

សម្ពាវាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ វយេនម្មេ សម្ពាវេ

វយេនម្មា សម្ពាវាតិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ សមុទយេវ-

យេនម្មេ សម្ពាវេ សមុទយេវយេនម្មា សម្ពាវាតិ យថាក្ខតំ

នប្បជាតាតិ សមុទយេនម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយេនម្មំ

វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ វយេនម្មំ វិញ្ញាណំ

វយេនម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ សមុទយេវ-

យេនម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយេវយេនម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតំ

នប្បជាតាតិ ។ អយំ វត្ថុតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯតាវតា

ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ទន្ធសំយុត្ត ពុល្លបណ្ណាសកៈ អវិជ្ជាវិគ្គ ទី ៣

មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា

សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារ

ទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយសូន្យទៅជាធម្មតា

មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យ

ទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិន

ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើត

ឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតា

ថា វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណ

ដែលកើតឡើង ហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយ

សូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ឯបុគ្គលអ្នក

ប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស និភាសវគ្គោ

[៤៧] ឯវិ វុត្ថោ សោ ភិក្ខុ កកវុត្ថំ ឯតទរោច វិជ្ជា
 វិជ្ជាតិ កន្លេ វុត្ថតិ កតតមា នុ ខោ កន្លេ វិជ្ជា កតតាវតា
 ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សា-
 វាកោ សម្មទយធម្មំ រូបំ សម្មទយធម្មំ រូបន្តំ យថាក្ខតំ
 បជាធាតុំ វយធម្មំ រូបំ វយធម្មំ រូបន្តំ យថាក្ខតំ បជា-
 ធាតុំ សម្មទយវយធម្មំ រូបំ សម្មទយវយធម្មំ រូបន្តំ
 យថាក្ខតំ បជាធាតុំ សម្មទយធម្មំ វេទនំ សម្មទយធម្មា
 វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតុំ វយធម្មំ វេទនំ វយ-
 ធម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតុំ សម្មទយវយធម្មំ
 វេទនំ សម្មទយវយធម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតុំ
 សម្មទយធម្មំ សញ្ញា ។ បេ ។ បជាធាតុំ សម្មទយធម្មំ
 សម្មាវេ សម្មទយធម្មា សម្មាវាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតុំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិច្ឆ

(៤៨) កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ

ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច

ចុត្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវ័ក

ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកបេះដឹង ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែលកើតឡើង

ជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូបដែល

សូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវរូប

ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅ

ជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនា

កើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតា

ថាវេទនាសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវេទនាដែលកើតឡើង

ហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា នូវ

សញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតនូវសង្ខារទាំង

ឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងជាធម្មតា

ទន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ អវិជ្ជាវិញ្ញា គតិយោ

វយេនេវ សុត្វារេ វយេនេវ សុត្វារាតិ យថាភ្នតំ បដា-
 នាតិ សមុទយវយេនេវ សុត្វារេ សមុទយវយេនេវ
 សុត្វារាតិ យថាភ្នតំ បដានាតិ សមុទយេនម្ហំ វិញ្ញាណំ
 សមុទយេនម្ហំ វិញ្ញាណាន្តិ យថាភ្នតំ បដានាតិ វយេនម្ហំ
 វិញ្ញាណំ វយេនម្ហំ វិញ្ញាណាន្តិ យថាភ្នតំ បដានាតិ ស-
 មុទយវយេនម្ហំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយេនម្ហំ វិញ្ញាណាន្តិ
 យថាភ្នតំ បដានាតិ ។ អយំ វុត្ថុតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្រា-
 តា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៩] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សាវ័បុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយល្លាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ
 ។ បេ ។ ឯត្រមន្តំ និសិន្នោ ខោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សាវ័បុត្តំ ឯតទកេច អវិជ្ជា
 អវិជ្ជាតិ អារាសោ សាវ័បុត្តំ វុត្ថុតិ កតមា ន ខោ
 អារាសោ អវិជ្ជា តត្រាតតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត ចុល្លបណ្ណាសកៈ អវិជ្ជាវិគ្គ ទី ៣

ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារ
 ទាំងឡាយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវសង្ខារទាំងឡាយ
 ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង
 ហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើង
 ជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវ
 វិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹង
 ច្បាស់តាមពិត នូវវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា
 វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា
 វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៩] សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិត្តទាយវ៉ែន ទៀបក្រុងពារាណសី ។
 គ្រានោះឯង ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ចេញចាកទីសម្បុ ក្នុង
 សាយណ្ឌសម័យ ។ បេ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ដូច្នេះថា
 ម្នាលអាវុសោសាវ័បុត្ត ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលអាវុសោ
 អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។

កុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខត្តវិវដ្តោ

ឥន្ទ្រាសោ អស្សុតា បុត្តន្តោ សមុទយធម្មំ រូបំ
 សមុទយធម្មំ រូបន្តំ យថាភ្នតំ នប្បជានាតិ វយធម្មំ
 រូបំ វយធម្មំ រូបន្តំ យថាភ្នតំ នប្បជានាតិ សមុទ-
 យវយធម្មំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តំ យថាភ្នតំ នប្ប-
 ជានាតិ សមុទយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ វយធម្មំ វេទនំ
 ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។ សមុទយធម្មំ
 សញ្ញា ។ បេ ។ សមុទយធម្មំ សង្ខារ ។ បេ ។ វយធម្មំ
 សង្ខារ ។ សមុទយវយធម្មំ សង្ខារ សមុទយវយធម្មំ
 សង្ខារតិ យថាភ្នតំ នប្បជានាតិ សមុទយធម្មំ វិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ វយធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ សមុទយវយធម្មំ
 វិញ្ញាណំ សមុទយវយធម្មំ វិញ្ញាណន្តំ យថាភ្នតំ នប្ប-
 ជានាតិ ។ អយំ វុត្តន្តាសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជា-
 កតោ បេរាតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ម្ចាស់អាវុសោ បុថុជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់
តាមពិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា មិន
ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា រូបសូន្យទៅជាធម្មតា
មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា
រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវេទនា
ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតា
។ បេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំ
សញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាទាំងឡាយដែលកើត
ឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាទាំងឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។
ខ្ញុំសញ្ញាទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា សញ្ញា
ទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំ
វិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅ
ជាធម្មតា ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា
វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅ
ថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ័ន្តនេះឯង ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុណ្យបណ្ណាសកេ អវិជ្ជាវត្ថោ ធវិយោ

[៥០] ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសីយំ វិហារន្តិ
 តសិបតនេ មិគនាយេ ។ ឯតមន្តំ និសិន្នោ ខោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯត-
 ទលោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វត្ថុតិ កតមា ន
 ខោ អារុសោ វិជ្ជា កត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។
 តធារុសោ សុតវា អរិយស្សារកោ សមុទយធម្មំ រូបំ
 សមុទយធម្មំ រូបន្តំ យថាក្ខតំ បជាធាតុ វយធម្មំ រូបំ
 ។ បេ ។ សមុទយវយធម្មំ រូបំ សមុទយវយធម្មំ រូបន្តំ
 យថាក្ខតំ បជាធាតុ សមុទយធម្មំ វេទនំ ។ បេ ។
 សមុទយធម្មំ សញ្ញំ ។ បេ ។ សមុទយធម្មេ សង្ខា-
 រេ ។ វយធម្មេ សង្ខារេ ។ សមុទយវយធម្មេ សង្ខា-
 រេ សមុទយវយធម្មា សង្ខារាតិ យថាក្ខតំ បជាធាតុ

ខន្ធសំឃ្លួត ចូលរូបណ្ណសកៈ អវិជ្ជាវត្ថុ ទី ៣

(៥០) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ

មានអាយុ នៅក្នុងវសិវតទមិតទាយៗនៃ ទៀបក្រុងពារាណសី ។ លុះ

ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អធិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោល

នឹងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសោសាវ័បុត្ត ពាក្យដែល

ហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់អាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកប

ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុង

លោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមវិត នូវរូបដែលកើតឡើង

ជាធម្មតាថា រូបកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមវិត នូវរូបដែលសូន្យ

ទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា

រូបកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមវិត នូវវេទនាដែល

កើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។ នូវសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។

នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ

ដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ

សូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

សមុទយេនម្ហំ វិញ្ញាណំ ។ វយេនម្ហំ វិញ្ញាណំ ។ សមុ-
 ទយេវយេនម្ហំ វិញ្ញាណំ សមុទយេវយេនម្ហំ វិញ្ញាណំនិ យេ-
 ថាភូតំ បដាជាតិ ។ អយំ វុទ្ធភាវសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា
 ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

(៥០) តញ្ញាវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សាវ័ច្ចតំ ឯតទ-
 រោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ សាវ័ច្ចត វុទ្ធិតិ កតមា
 នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា តត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។ ឥនាវុសោ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ រូបស្ស
 អស្សទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ នប្ប-
 ជាជាតិ វេទនាយ ។ បេ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារនំ ។
 វិញ្ញាណស្ស អស្សទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យ-
 ថាភូតំ នប្បជាជាតិ ។ អយំ វុទ្ធភាវសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
 វតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ដឹងច្បាស់តាមវិត ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណ
 ដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅ
 ជាធម្មតាថា វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ម្នាល
 ភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងនេះឯង ។

[៥១] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតមានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ដូច្នេះ
 ថា ម្នាលភាវុសោសាវ័បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាល
 ភាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលភាវុសោ បុថុជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមវិត នូវអាទិសង្ឃនិងទោសរបស់រូបផង នូវការ
 រលាស់ចេញនូវរូបផង វេទនា ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 មិនដឹងច្បាស់តាមវិត នូវអាទិសង្ឃនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការ
 រលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលភាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា
 បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ឧត្តរស័យត្ថស្ស កុល្យបណ្ណសកេ អវិជ្ជាវត្ថោ ធវិយោ

[៥២] តញ្ញោវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ

អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បត្តំ ឯតន-

កោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ

ខោ អារុសោ វិជ្ជា តត្ថាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ឥធារុសោ សុតវា អរិយស្សវកោ រូបស្ស អស្សនញ្ច

អាទិនវញ្ច និស្សវណញ្ច យថាភូតំ បដាធាតិ វេទនាយ

។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សន-

ញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សវណញ្ច យថាភូតំ បដាធាតិ ។

អយំ វុច្ចតារុសោ វិជ្ជា ឯត្ថាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៥៣] តញ្ញោវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ

ខោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បត្តំ

ឯតនកោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បត្ត វុច្ចតិ

កតមា នុ ខោ អារុសោ អវិជ្ជា តត្ថាវតា ច អ-

វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥធារុសោ អស្សតវា បុត្តជ្ជនោ

ខន្ធសំបុត្រ ចុះបណ្ណាសកៈ អវិជ្ជាវគ្គ ទី ៣

[៥២] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋតៈមានអាយុ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្ត មានអាយុដូច្នេះ
ថា ម្ចាស់អាវុសោសាវ័បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់អាវុសោ
វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
ម្ចាស់អាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង រមែងដឹង
ច្បាស់តាមពិត នូវអាទិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញ
នូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអាទិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការ
រលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា
បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៣] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋតៈមានអាយុ
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្ត មានអាយុដូច្នេះ
ថា ម្ចាស់អាវុសោសាវ័បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្ចាស់
អាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវិញ្ញា

រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច
 និស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ នប្បជាធាតុ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច
 អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យ-
 ថាភ្នតំ នប្បជាធាតុ ។ អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
 វតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

(២៤) តញ្ញោ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទ-
 រោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា នុ
 ខោ អារុសោ វិជ្ជា តិត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។
 ឥនារុសោ សុតវា អរិយស្សារកោ រូបស្ស សមុទយញ្ច
 អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថា-
 ភ្នតំ បជាធាតុ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខា-
 រំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច អត្តផ្គមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ បជាធាតុ ។ អយំ
 វុច្ចតាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

វេមនំមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្ស្យ
 និងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ ចេ ។
 នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់ នូវការកើតឡើង
 និងការរលត់ នូវអានិសង្ស្យនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់
 ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នក
 ប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៤] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ដូច្នេះ
 ថា ម្នាលអារុសោសាវ័បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្នាលអារុសោ
 វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ម្នាលអារុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេមនំដឹងច្បាស់
 តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្ស្យនិងទោសរបស់
 រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ ចេ ។ នូវសញ្ញា ។
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការ
 រលត់ នូវអានិសង្ស្យនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការរលាស់ចេញនូវ
 វិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ឧទ្ទិសយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសពេ អវិជ្ជាវត្ថោ ទុតិយោ

[៥៥] ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សាវ័ចុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ
 ។ ថេ ។ ឯតមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ
 អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទេវេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ
 អាវុសោ កោដ្ឋិត វុត្ថតិ តតមា នុ ខោ អាវុសោ
 អវិជ្ជា តត្តាវតា ច អវិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។ ឥនាវុ-
 សោ អស្សុតវា បុត្តជ្ជិនោ រូបស្ស អស្សុទញ្ច អា-
 ទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ នប្បជាតាតិ វេទ-
 នាយ ។ ថេ ។ សញ្ញាយ ។ សម្ពាទំ ។ វិញ្ញាណស្ស
 អស្សុទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ នប្ប-
 ជាតាតិ ។ អយំ វុត្ថតាវុសោ អវិជ្ជា ឯតាវតា ច
 អវិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

ទន្ធសំយុត្ត ចុល្លបណ្ណាល័យៈ អវិជ្ជាវគ្គ ទី ៣

(៥៥) សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ

មានអាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិត្តទាយវ័ន ទៀបក្រុងពាកណសី ។

គ្រានោះឯង ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ។ បេ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តមាន

អាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមាន

អាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសាកោដ្ឋិត. ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា

ម្ចាស់អាវុសា អវិជ្ជាតើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ

យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាវុសា បច្ចុប្បន្នក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង

រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការ

រលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំង

ឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណ

ផង នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់អាវុសា នេះហៅថា

អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារីគោ

(៥៦) ឯវី វុត្តោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តិ
 មហាកោដ្ឋតំ ឯតទលោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ កោដ្ឋ-
 ត វុច្ឆតិ កតមា នុ ខោ អារុសោ វិជ្ជា កត្តាវតា ច
 វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ ឥន្ទារុសោ សុតវា អរិយស្សវ-
 កោ រូបស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច
 យថាភូតំ បដាធាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។
 សម្ពាវនំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច
 និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បដាធាតិ ។ អយំ វុច្ឆតា-
 រុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

(៥៧) តញ្ញោ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ អាយស្មន្តិ មហាកោដ្ឋតំ ឯ-
 តទលោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អារុសោ កោដ្ឋត វុច្ឆតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

[៥៦] កាលព្រះមហាកេដ្ឋតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះ

ហើយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកេដ្ឋតៈមាន
អាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសោកេដ្ឋតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា
ម្ចាស់អាវុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាវុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង
រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់
ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា ។ ចេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង នូវការ
រលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គល
ប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៧] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ

អង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកេដ្ឋតៈមានអាយុ
ដូច្នេះថា ម្ចាស់អាវុសោកេដ្ឋតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកេ អវិជ្ជាវត្ថោ គតិយោ

កតតមា នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កតត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា បុត្តជ្ជនោ រូបស្ស
 សមុទយញ្ច អត្ថដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្ស-
 រណញ្ច យថាភ្នំ នប្បជានាតិ វេទនាយ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយញ្ច
 អត្ថដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យ-
 ថាភ្នំ នប្បជានាតិ ។ អយំ វុត្ថតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវ-
 តា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

(៥៨) ឯវិ វុត្ថោ អាយស្មា សាវីហុតោ អាយ-
 ស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុ-
 សោ កោដ្ឋិត វុត្ថតិ កតតមា នុ ខោ អាវុសោ
 វិជ្ជា កតត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ
 សុតវា អរិយស្សវកោ រូបស្ស សមុទយញ្ច អត្ថដ្ឋមញ្ច

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ អវិជ្ជាវត្ថុ ទី ៣

ម្នាលអារុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអារុសោ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន
 ចេះដឹង រមែងមិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវ
 អានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេទនា
 ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត
 នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង
 នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអារុសោ នេះហៅថា
 អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៨] កាលដែលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាង

នេះហើយ ព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានអាយុដូច្នេះថា ម្នាលអារុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា
 វិជ្ជា ម្នាលអារុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលអារុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកចេះដឹង រមែងដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការរលត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទន្ធកវិញ្ញា

អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បដា-
 នាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។
 វិញ្ញាណសម្មាសម្ពុទ្ធយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទី-
 នវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភូតំ បដានាតិ ។ អយំ វុច្ច-
 តាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

(៥៧) តញ្ញោវ និទានំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ
 អាយស្មា សាវីបុត្តោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទ-
 រោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុច្ចតិ កតមា
 នុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា តត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សតវា បុត្តជ្ឈនោ រូបំ នប្ប-
 ជានាតិ រូបសមុទយំ នប្បជានាតិ រូបនិរោធំ នប្ប-
 ជានាតិ រូបនិរោធតាមិនីបដិបទំ នប្បជានាតិ វេទនំ
 ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។ វិញ្ញាណំ នប្បជានាតិ
 វិញ្ញាណសមុទយំ នប្បជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធំ នប្ប-
 ជានាតិ វិញ្ញាណនិរោធតាមិនីបដិបទំ នប្បជានាតិ ។
 អយំ វុច្ចតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់រូបផង នូវការរលាស់ចេញនូវរូបផង នូវវេ-
ទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមពិត
នូវការកើតឡើងនិងការរលត់ នូវអានិសង្សនិងទោសរបស់វិញ្ញាណផង
នូវការរលាស់ចេញនូវវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអារុស្ថ នេះ ហៅថា
វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៧] និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋតៈមានអាយុ ដូច្នេះ
ថា ម្នាលអារុស្ថកោដ្ឋតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាល
អារុស្ថ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាង
ណា ។ ម្នាលអារុស្ថ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង រមែង
មិនដឹងច្បាស់នូវរូប មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងច្បាស់នូវ
ការរលត់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់រូប មិន
ដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ មិន
ដឹងច្បាស់នូវការរលត់វិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់
ការរលត់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលអារុស្ថ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកប
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាល័យ អវិជ្ជាវដ្តោ គតិយោ

(៦០) ឯវិ វុត្ថោ អាយសោ សាវីចុតោ អាយសុត្ថំ

មហាកោដ្ឋតំ ឯតទវោច វិជ្ជា វិជ្ជាតំ អារុសោ កោ-

ដ្ឋត វុត្ថតំ កតមា នុ ខោ អារុសោ វិជ្ជា តត្ថាវតា ច

វិជ្ជាកតោ ហោតីតំ ។ ឥនារុសោ សុតវា អរិយស្សាវកោ

រូបំ បដាធាតំ រូបសមុទយំ បដាធាតំ រូបនិរោធិំ បដា-

ធាតំ រូបនិរោធតាមិដ្ឋបដិបទំ បដាធាតំ វេទនំ ។

សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បដាធាតំ វិញ្ញាណស-

មុទយំ បដាធាតំ វិញ្ញាណនិរោធិំ បដាធាតំ វិញ្ញាណ-

និរោធតាមិដ្ឋបដិបទំ បដាធាតំ ។ អយំ វុត្ថតារុសោ

វិជ្ជា ឯត្ថាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតំ ។

អវិជ្ជាវដ្តោ គតិយោ ។

ខន្ធសំយក្ក បុណ្យបណ្ណាល័យៈ អវិជ្ជាវិញ្ញ ទី ៣

(៦០) កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះ

ហើយ ទើបព្រះសាវ័ប្កតមានអាយុ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ

មានអាយុផ្សេងៗថា ម្ចាស់អាវុសាកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា

វិជ្ជា ម្ចាស់អាវុសា វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ

ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អាវុសា អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះ

ដឹង រមែងដឹងច្បាស់នូវរូប ដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតរូប ដឹងច្បាស់

នូវការរលត់រូប ដឹងច្បាស់នូវរូបដឹបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់រូប ដឹង

ច្បាស់នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់នូវ

វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវហេតុនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវការរលត់

វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់នូវរូបដឹបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់វិញ្ញាណ ។

ម្ចាស់អាវុសា នេះហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ

យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អវិជ្ជាវិញ្ញ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

តត្រ្រាណំ

សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

អស្មន្តោ ច អបរេ ទុរេ

សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

កោដ្ឋិតេ អបរេ តាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយេត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ឧទានកងអវិជ្ជាវិគ្គោត្តរៈ គ

ពោលអំពីការកើតឡើងជាធម្មតា ៣ លើក អំពីអានិសង្ស

ដទៃទៀត ២ លើក អំពីការកើតឡើង ២ លើក អំពី

ព្រះកោដ្ឋតៈដទៃទៀត ៣ លើក ។

កក្កដា

(៦០) សាវត្ថី ។ រូប ភិក្ខុវេ កុក្កដ្យំ វេទនា

កុក្កដ្យា សញ្ញា កុក្កដ្យា សង្ខារ កុក្កដ្យា វិញ្ញាណំ

កុក្កដ្យំ ។ ឯវិបស្សី ភិក្ខុវេ សុតព្វ អរិយស្សវតោ

រូបស្មីបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ

និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបិ និព្វិន្ទតិ

និព្វិន្ទំ វិវជ្ជតិ វិវាតា វិប្បត្តតិ ។ វិប្បត្តស្មី វិប្បត្តមិតិ

ញាណំ ហោតិ ។ វិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាទាតីតិ ។

កក្កដា

(៦១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រូបក្តៅ វេទនាភ័ក្ត្រ

ក្តៅ សញ្ញាភ័ក្ត្រ សង្ខារទាំងឡាយក៏ក្តៅ វិញ្ញាណក៏ក្តៅ ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអរិយសាវ័ក អ្នកចេះដឹង បានឃើញច្បាស់

យ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយនឹងរូបផង នឿយណាយនឹងវេទនាផង នឿយ

ណាយនឹងសញ្ញាផង នឿយណាយនឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយ

ណាយនឹងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ រមែងប្រាកដចាកតម្រេក

ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ទើបរួចស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ

ហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័ក

នោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន

ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គ-

ការនាក៏បង្កើតទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

[៦២] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ ឆន្ទោ
 បហាតញ្ចោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ វេទនា អនិច្ចា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ
 វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ
 ឆន្ទោ បហាតញ្ចោតិ ។

[៦៣] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ រាគោ
 បហាតញ្ចោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ រាគោ បហាតញ្ចោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វេ រាគោ
 បហាតញ្ចោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ រាគោ
 បហាតញ្ចោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(៦២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆ្មុះគឺសេចក្តីពេញចិត្ត ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រូបមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆ្មុះក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ វេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆ្មុះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆ្មុះ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

(៦៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិន
 ទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈគឺតម្រេក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូប
 មិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ វេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

ខន្ធសំបុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ កុក្កឡវត្តោ ធម្មតោ

(៦៤) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ

ឆន្ទរតោ បហាតញ្ចោ ។ តេវា ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ

ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតញ្ចោ ។ វេទនា

អនិច្ចំ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ

តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតញ្ចោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ

តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតញ្ចោតិ ។

(៦៥) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ តត្រ វេ ឆន្ទោ

បហាតញ្ចោ ។ បេ ។ រតោ បហាតញ្ចោ ។ ឆន្ទរតោ

បហាតញ្ចោតិ ។

(៦៦) សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា

តត្រ វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ តោ ច ភិក្ខុវេ អនត្តា

ខន្ធសំយុត្ត បុណ្ណសកៈ កុណ្ឌវគ្គ ទី ៤

[៦៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគីសេចក្តីត្រេកត្រអាល ក្នុងរបស់នោះ
ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វី ដែលមិនទៀង ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ រូបមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរូបនោះ
ចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយ
ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

[៦៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ
អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ បេ ។ ត្រូវលះ
បង់រាគៈចេញ ។ ត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគចេញ ។

[៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈក្នុងសភាវៈនោះ
ចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេច ដែលមិនមែនខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

រូបំ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ វេ-

ទនា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ

អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ យោ ភិក្ខុវេ

អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោតិ ។

[៦៧] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ

រាគោ បហាតញ្ចោ ។ គោ ប ភិក្ខុវេ អនត្តា រូបំ

ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ រាគោ បហាតញ្ចោ ។ វេទនា

អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា

តត្រ វេ រាគោ បហាតញ្ចោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា

តត្រ វេ រាគោ បហាតញ្ចោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ
 ក្នុងរូបនោះចេញ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ
 ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

(៦៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងរូបនោះចេញ ។
 វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 មិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់រាគៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះ
 បង់រាគៈ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស ចុល្លបណ្ណសកេ កុក្កុឡវដ្តោ ចតុត្ថោ

(២៨) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ
 ឆន្ទរតោ បហាតត្វោ ។ តោ ប ភិក្ខុវេ អនត្តា រូបំ
 ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតត្វោ ។ វេ-
 ទនា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតត្វោ ។ យោ
 ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ឆន្ទរតោ បហាតត្វោ ។

(២៩) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ សន្ធាបព្វជិតស្ស
 ភិក្ខុវេ តុល្យត្ថស្ស អយមនុជន្តោ ហោតិ យំ
 រូបេ និព្វិនាតហុលំ^(១) វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ។
 សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ និព្វិនាតហុ-
 លំ វិហរេយ្យ ។ យោ រូបេ និព្វិនាតហុលំ វិហ-
 រន្តោ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។

១ និព្វិនាតហុលោតិ ទិស្សតិ ។ អដ្ឋកថា ។

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ កុក្កុទ្ធវិច្ច ទី ៤

[៦៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងរូបនោះចេញ ។
 វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 មិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ឆន្ទរាគ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះ
 បង់ឆន្ទរាគ ក្នុងសភាវៈនោះចេញ ។

[៦៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កុលបុត្តដែលបួសដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌^(១)នេះ គឺតែងនៅច្រើន
 ដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹងរូប ។ នឹងវេទនា ។ នឹងសញ្ញា ។
 នឹងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ នឹង
 វិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីនឿយណាយ
 នឹងរូប ។ នឹងវេទនា ។ នឹងសញ្ញា ។ នឹងសង្ខារទាំងឡាយ ។

១ អនុធម៌ ប្រែថា ធម៌ស្របតាម, ធម៌សមតាម គឺស្រប, សមតាមពេទ តាមនាទី តាម
 ឬការរបស់ខ្លួន ដូចអ្នកបួសដោយសទ្ធា តែងនឿយណាយនឹងរូប វេទនាជាដើម ។ អនុ-
 ធម៌ ជាពូជនឹងធម៌ (ធម្មានុធម៌ = ធម៌នឹងអនុធម៌), ឯធម៌ មនុស្សគ្រប់ប្រភេទអាចប្រតិបត្តិបាន
 ដូចការមិនសម្លាប់សត្វជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិញ្ញា

វិញ្ញាណោ និព្វិនាទហុលំ វិហារនោ រូបំ បរិជានាតិ ។
 វេទនំ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានាតិ សោ-
 រូបំ បរិជានំ វេទនំ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញា-
 ណំ បរិជានំ បរិមុច្ចតិ រូបមា បរិមុច្ចតិ វេទនាយ
 បរិមុច្ចតិ សញ្ញាយ បរិមុច្ចតិ សង្ខារេហិ បរិមុច្ចតិ
 វិញ្ញាណមា បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោ-
 គេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧបាយា-
 សេហិ បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វិនាមីតិ ។

[៧០] សាវត្ថី ។ សន្ធាបព្វជិតស្សី ភិក្ខុវេ តុល-
 បុត្តស្សី អយមនុជម្មោ ហោតិ យំ រូបេ អនិច្ចានុបស្សី
 វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
 វិញ្ញាណោ អនិច្ចានុបស្សី វិហារេយ្យ ។ បេ ។ បរិមុច្ចតិ
 ទុក្ខស្មាតិ វិនាមីតិ ។

[៧១] សាវត្ថី ។ សន្ធាបព្វជិតស្សី ភិក្ខុវេ តុល-
 បុត្តស្សី អយមនុជម្មោ ហោតិ យំ រូបេ ទុក្ខានុបស្សី
 វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
 វិញ្ញាណោ ទុក្ខានុបស្សី វិហារេយ្យ ។ បេ ។ បរិមុច្ចតិ
 ទុក្ខស្មាតិ វិនាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ នឹងវិញ្ញាណ តែងកំណត់
 ដឹងនូវរូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
 តែងកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ កំណត់ដឹង នូវរូប នូវ
 វេទនា ។ បេ ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើកំណត់
 ដឹង នូវវិញ្ញាណ តថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាករូប
 រួចស្រឡះចាកវេទនា រួចស្រឡះចាកសញ្ញា រួចស្រឡះចាកសង្ខារទាំង-
 ឡាយ រួចស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រួចស្រឡះចាកជាតិ ជរា មរណៈ សោកៈ
 បរិទេវៈ ទុក្ខៈ ចោមនស្ស សេចក្តីបង្អៀតបង្អល់ចិត្ត រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

[៧០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួស
 ដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ក្នុង
 រូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែង
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ តថាគត
 ពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

[៧១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែលបួស
 ដោយសទ្ធា តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីទុក្ខ
 ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ តែង
 ពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីទុក្ខ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ តថាគតពោលថា
 កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

ខន្ធសំបុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសពេ កុក្កុឡវគ្គោ ចតុត្ថោ

(៧២) សាវត្ថំ ។ សទ្ធាបព្វជិតស្ស ភិក្ខុវេ តុល-
 បុត្តស្ស អយមនុជម្មោ ហោតិ យំ រូបេ អនត្តានុបស្សី
 វិហរេយ្យ ។ វេទនាយ ៤ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
 វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សី វិហរេយ្យ ។ យោ រូបេ អ-
 នត្តានុបស្សី វិហរេន្តោ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សី វិហរេន្តោ រូបំ
 បរិជានាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ
 បរិជានាតិ សោ រូបំ បរិជានំ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។
 សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជានំ បរិមុត្តតិ រូបម្ហា បរិមុត្តតិ
 វេទនាយ បរិមុត្តតិ សញ្ញាយ បរិមុត្តតិ សង្ខារេហិ
 បរិមុត្តតិ វិញ្ញាណម្ហា បរិមុត្តតិ ជាតិយា ជរាយ មរ-
 ណោន សោភេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេ-
 ហិ ឧបាទានេហិ បរិមុត្តតិ ទុក្ខស្មាតិ វិនាសីតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណាបកៈ កុក្កុជុវិគ្គ ទី ៤

[៧២] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កុលបុត្តដែល
 បួសដោយសព្វ តែងមានអនុធម៌នេះ គឺតែងពិចារណាឃើញថាមិនមែន
 ខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។
 តែងពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា
 កាលពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុង
 សញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលពិចារណាឃើញថាមិនមែនខ្លួន
 ក្នុងវិញ្ញាណ តែងកំណត់ដឹងនូវរូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវ
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ តែងកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ
 កំណត់ដឹងនូវរូប ។ នូវវេទនា ។ នូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។
 កាលកំណត់ដឹងនូវវិញ្ញាណ គេថាគតពោលថា កុលបុត្តនោះ រួចស្រឡះ
 ចាករូប រួចស្រឡះចាកវេទនា រួចស្រឡះចាកសញ្ញា រួចស្រឡះចាក
 សង្ខារទាំងឡាយ រួចស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រួចស្រឡះចាកជាតិ ជរា
 មរណៈ រោគៈ បរិវេទៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត រួចស្រឡះចាកទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសង្ឃ ទន្ធាវរត្តោ

តស្សទ្ធានំ

កុក្កុឡា តយោ អនត្ថេន

ទុត្តេន អបរេ តយោ

អនត្ថេន តយោ វត្ថា

កុលបុត្តេន ទេ ទុក្ខាតំ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ឧទាននៃកុក្កុវ្យាគនោះគឺ

ពោលអំពីបញ្ចក្ខនក្តៅ ១ អំពីបញ្ចក្ខនមិនទៀង ៣ លើក

បញ្ចក្ខនប្រកបដោយទឹកដុំទៀត ៣ លើក បញ្ចក្ខនប្រកប

ដោយអនតា ៣ លើក ក្នុងបតចេចកទឹក ២ លើក ។

ទិដ្ឋិវគ្គោ

(៧៣) សាវត្ថំ ។ តត្ថំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សត្វំ
តី ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខានិ ។ ភក្កវិ-
ម្មលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ
សត្វំ រូបំ ឧបាទាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខា-
វេទនាយ សត្វំ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សត្វំ ។ សង្ខា-
វេសុ សត្វំ ។ វិញ្ញាណោ សត្វំ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខានិ ។

(៧៤) តំ តត្ថំ មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ
សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ
វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ឈយ្យ
អជ្ឈតំ សុខទុក្ខានិ ។ នោ ហេតុ កន្តេ ។ វេទ-
នា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ

ទិដ្ឋវិគ

(៧៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
អ្វីមាន ទើបសុខនិងទុក្ខក៏សន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងទាំងឡាយ មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
ទើបសុខនិងទុក្ខក៏សន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះអាស្រ័យរូប កាលបើ
វេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ទើបសុខនិងទុក្ខក៏សន្តានកើតឡើងបាន
ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
ទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើសុខនិងទុក្ខក៏សន្តាន
នឹងកើតឡើង ព្រោះមិនបានអាស្រ័យរបស់នោះបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះ
ទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុទ្ទនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា តិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនាទិក្ខំ
 ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបំ នុ តំ អនុចាទាយ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ អជ្ឈតិ សុខទុក្ខត្ថំ ។ នោ ហេតុ កន្លេ ។ ឃំ
 បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្តតាយាតិ បជាជានីតិ ។

[៧៥] សាវត្ថំ ។ កិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ កី
 ឧចាទាយ កី អភិធិវិស្ស ឯតំ មម ឯសោហមស្មី
 ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ ភក្កិមូលកា
 នោ កន្លេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ
 ឧចាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឯតំ មម ឯសោហមស្មី
 ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧចាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯតំ មម
 ឯសោហមស្មី ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង
 ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើសុខនិងទុក្ខក៏ស្មើគ្នា នឹងកើត
 ឡើង ព្រោះមិនបានអាស្រ័យរបស់នោះបាន ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ វេមនីវិនិច្ឆ័យសំថា មគ្គ-
 ការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៧៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបពិចារណាឃើញថា ខ្លះ⁺
 របស់អញ ខ្លះជាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជា
 មូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវ
 រូប ប្រកាន់នូវរូប វេមនីវិចារណាឃើញថា ខ្លះរបស់អញ ខ្លះជា⁺
 អញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អញ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញា⁺
 មាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
 បុគ្គលអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ វេមនីវិចារណាឃើញ
 ថា ខ្លះរបស់អញ ខ្លះជាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អញ ។

ខន្ធសំយក្កស្ស បុល្លបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋវិញ្ញោ បញ្ចហេ

(៧៦) តំ ភី មញ្ញា ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ
 នុ តំ អនុចាទាយ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ
 មេ អត្តាតិ សមនុបស្សេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តា-
 តិ សមនុបស្សេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ ឯវិ
 បស្មំ ។ បេ ។ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណាតីតិ ។

(៧៧) សាវត្ថំ ។ តត្រ ខោ ។ តិស្មី នុ ខោ
 ភិក្ខុវេ សតិ ភី ឧចាទាយ ភី អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ក-
 វិស្សាមិ និម្មោ ធុរេ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។
 កករិម្ពលកា នោ កន្លេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧចាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ ទិដ្ឋវិគ្គ ទី ៥

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវរូបនោះ ហើយ
 គួរពិចារណាយើងៗថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 តើបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណនោះ ហើយគួរពិចារណាយើងៗថា
 ។ នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ កាលយើងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់ថា មគ្គកា-
 រនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៧] ក្រុងសារត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើរបស់អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋ
 កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ
 នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតបេរ មានសភាព
 មិនបានប្រែប្រួល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់
 យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលបើរូបមាន បុគ្គលអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទន្ធាវរិញ្ចោ

ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេត្ត
 ភវិស្សមិ និទ្ទោ ធុរោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោ ។
 វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សម្មាវេស្ស សតិ ។
 វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-
 និវិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ
 សោ បេត្ត ភវិស្សមិ និទ្ទោ ធុរោ សស្សតោ អវិ-
 បរិណាមធម្មោ ។

(៧៨) តំ ភិ មញ្ញា ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 អថ នុ តំ អនុបាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ
 អត្តា សោ លោកោ សោ បេត្ត ភវិស្សមិ និទ្ទោ ធុរោ
 សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មាតិ ។ នោ ហេតុំ ភន្តេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្មាវា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ
នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាព
មិនបានប្រែប្រួល ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន បុគ្គលអាស្រ័យ
នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះ
ជាខ្លួន នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ
ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនបានប្រែប្រួល ។

(៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះ
ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនបាន
អាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន
នោះជាលោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀង
ទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ រូប ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុណ្ណបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋវត្ថោ បញ្ចមោ

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លែ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុត្តំ
 វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុត្តំ កន្លែ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុត្តំ
 វិបរិណាមធម្មំ អថ នុ តំ អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សា-
 មិ និរោ ធុរោ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ
 ហេតុំ កន្លែ ។ ឃំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរិ តត្ថត្តាយាតិ
 បជាទាតិ ។

(៧៧) សាវត្ថំ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
 ឧចាទាយ តី អភិវិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នោ
 ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ^(១) ន មេ
 ភវិស្សតិ ។ ភកិវិម្ពលកា នោ កន្លែ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧចាទាយ រូបំ អភិវិ-
 ស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា

១ ភវិស្សមិច្ឆិ ពាហេ ទិស្សតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ ទិដ្ឋវគ្គ ទី ៥

ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង
 របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនអាស្រ័យនូវ
 វិញ្ញាណនោះទេ តើទិដ្ឋភាពកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជា
 លោក អាត្មាអញនោះ នឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់
 បិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៧៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន បុគ្គលអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបទិដ្ឋភាពកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ
 ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធទ្រកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិន
 មានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះ
 មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
 បុគ្គលអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋភាពកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវគ្គោ

ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។

(៨០) តំ ភវិ មញ្ញាប ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា
 អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ
 វិបរីណា មធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតុ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហំវេគ្គ

(បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន បុគ្គលអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ ។

(៨០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ប្រទេៀងឬមិនទេៀង ។ មិនទេៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទេៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទេៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បុគ្គលមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញក៏នឹងមិនមានដែរ (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញនឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទេៀងឬមិនទេៀង ។

ឧបសម្ព័ន្ធស្ស បុណ្យបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋិវិញ្ញា បញ្ចមោ

អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា វំ សុខំ វាវំ ។
 ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបំ ទុ
 តំ អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នោ ចស្សំ នោ
 ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ នោ
 ហេតំ កន្លេ ។ ឃំ ចស្សំ ។ បេ ។ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 បដានាតីតិ ។

[៨០] សាវត្ថំ ។ តិស្សំ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
 ឧចាទាយ តី អភិធិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ កក-
 រិម្ហលកា នោ កន្លេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ
 សតិ រូបំ ឧចាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សម្ពា-
 វេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាទាយ
 វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ ទិដ្ឋវគ្គ ទី ៥

មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬ
 ជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគរ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនមានទេ (បរិក្ខារ) របស់
 អាត្មាអញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឱ្យកើតក្នុងអនាគត)
 នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
 មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះ
 មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
 ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាល
 បើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
 មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 នូវវិញ្ញាណ ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(៨២) តំ ភី មញ្ញា ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អមំ

នុ តំ អនុចាទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ នោ

ហេតំ កន្តោ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្ពាទ ។

វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។

យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតំ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។

យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបស្សនាមធម្មំ អមំ នុ តំ អនុចា-

ទាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តោ ។

ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាមរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណាតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៨២] មាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ

ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់

ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យទូររបស់នោះទេ តើមិច្ឆាទិដ្ឋិ

គួរកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។

សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀង

ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រ

ប្រលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យរបស់នោះទេ តើមិច្ឆាទិដ្ឋិគួរកើតឡើង

ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ

។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-

កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ខន្ធសំយត្តស្ស ចុល្លបណ្ណសកេ វិជ្ជីវិតោ បញ្ចមោ

[៨៣] សាវត្ថី ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 តី ឧបាទាយ តី អភិវិស្ស សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជ-
 តិ ។ ភក្កិមូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ
 ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្ស
 សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស សក្កាយ-
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៤] តំ តី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ
 សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ។ បេ ។
 អបិ នុ តំ អនុបាទាយ សក្កាយទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យតិ ។
 នោ ហេតំ កន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្តត្តា-
 យាតិ បដានាតិ ។

ទន្ទសំយុត្ត បុណ្យបណ្ណសារៈ ទិដ្ឋវិគ្គ ទី ៥

[៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើត
 ឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូប
 មាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើង ។
 កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំង-
 ឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ
 ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ព្រោះ
 មិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើសក្កាយទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យរបស់នោះទេ តើសក្កាយទិដ្ឋិ
 កើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័ក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដ៏ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(៨៥) សាវត្ថី ។ តិវស្សី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 តី ឧបាទាយ តី អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ភក្កវិប្បលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ
 ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្ស
 អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ
 សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ
 ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

(៨៦) តំ តី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ បេ ។ យំ បនានិច្ចំ ។ បេ ។
 អបិ នុ តំ អនុបាទាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យតិ ។
 នោ ហេតុំ កន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខា-
 រា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ
 បនានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ អត្តានុទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជេយ្យតិ ។ នោ ហេតុំ កន្តេ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។
 នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណាតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ ខន្ធវិវិដ្ត

[៨៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
 មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើត
 ឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូប
 មាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។
 កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំង-
 ឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យ នូវវិញ្ញាណ
 ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើអត្តានុ-
 ទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀង
 ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវ
 របស់នោះទេ តើអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
 អង្គ ។ កាលបើអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គ-
 ការវិនិច្ឆ័យនៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោធអសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ខន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ ទិដ្ឋវិញ្ញា បញ្ចមោ

(៨៧) សាវត្ថំ ។ តិស្មំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ

តិ ឧបាទាយ តិ អភិធិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជ-

នាភិធិវេសវិនិពន្ធាតិ ។ ភក្កំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា

។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ

អភិធិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជនាភិធិវេសវិនិពន្ធា ។

វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ

សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ

អភិធិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជនាភិធិវេសវិនិពន្ធា ។

(៨៨) តំ តី មព្វាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា

អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ។ បេ ។

អថ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សញ្ញោជនា-

ភិធិវេសវិនិពន្ធាតិ ។ នោ ហេតុំ ភន្តេ ។ វេទនា

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

ខន្ធសំយុត្ត ពុល្លបណ្ណសកៈ ទី៨វគ្គ ទី៥

(៨៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
 មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិ-
 និវេសៈ^(១) វិនិពន្ធៈ^(២) កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
 ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់
 នូវរូប ទើបសញ្ញាជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ កើតឡើង ។ កាលបើ
 វេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
 មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 នូវវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ កើតឡើង ។

(៨៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិពន្ធៈ គប្បីកើតឡើង
 ព្រោះមិនបានអាស្រ័យវិញ្ញាណនោះទេ ឬអ្វី ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
 អង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

• ការប្រកាន់មាំក្នុងរូបារម្មណ៍ជាដើម ។ ២ ធម៌ជាចំណងនៃចិត្តមាន ៥ គឺ សេចក្តីស្រឡាញ់
 ពេញចិត្តក្នុងកាម ០ កាយ ០ រូប ០ បរិភោគអាហារវត្ថុតហើយប្រកបតែសេចក្តីសុខដោយការ
 ដេក ការផ្អែក ការលក់ ០ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ប្រាថ្នាទៅកើតជាវេទនាណាមួយ ០ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុត្តំ
 វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុត្តំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុត្តំ
 វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ឈេយ្យំ
 សញ្ញោជនាភិទិវេសវិនិព្វាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។
 ឃំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដានាតិ ។

(៨៩) សាវត្ថំ ។ តិស្មំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តិ
 ឧបាទាយ តិ អភិទិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជនាភិទិវេ-
 សវិនិព្វាជ្ឈេសាធាតិ ។ ភកិវិម្ពលកា នោ កន្លេ
 ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទា-
 យ រូបំ អភិទិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជនាភិទិវេសវិនិ-
 ព្វាជ្ឈេសាធា ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ
 សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ
 ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិទិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញោជ-
 នាភិទិវេសវិនិព្វាជ្ឈេសាធា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង
 របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវ
 របស់នោះទេ តើសញ្ញាជនៈ អភិធិវេសៈ វិនិពន្ធៈ គួរកើតឡើងបាន
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាង
 នេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡុ-
 សកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៨៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
 មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិធិ-
 វេសៈ វិនិពន្ធៈ អដ្ឋោសានៈ^(១) កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើ
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប
 ប្រកាន់នូវរូប ទើបសញ្ញាជនៈ អភិធិវេសៈ វិនិពន្ធៈ អដ្ឋោសានៈ
 កើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើ
 សង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិធិវេសៈ វិនិពន្ធៈ
 អដ្ឋោសានៈ កើតឡើង ។

១ សេចក្តីប្រកាន់មាំ ធិតណ្ហា ។

ទន្ធសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណសកេ ទិដ្ឋិវត្តោ បព្វមោ

(៧០) តំ ភិ មញ្ញា ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណិច្ចំ ។ បេ ។ អបំ

នំ តំ អនុតាធាយ ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សញ្ញោជនាភិនិវេស-

វិនិត្យាជ្ឈេសាធាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ ឯវំ បស្សំ

។ បេ ។ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បណាធាតិ ។

(៧១) សាវត្ថំ ។ អថោ អាយស្មា អានន្តោ

យេន ភកវា តេនុបស្ក័ម្ភំ ឧបស្ក័ម្ភិត្វា ។ បេ ។ ក-

កវន្តំ ឯតទរោច សាធុ មេ កន្លេ ភកវា សន្និវត្តេន

ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ ភកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ

រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបំ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តំ ។

តំ ភិ មញ្ញា សំ អានន្ត រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណិច្ចំ ឱក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។

ខន្ធសំយុត្ត កុល្យបណ្ឌិតៈ ទិដ្ឋវិគ្គ ទី ៥

(៩០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ ណាមិនទៀង ។ បេ ។ ព្រោះមិនបានអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើ សញ្ញាជនៈ អភិនិវេសៈ វិនិព្វន្ធៈ អដ្ឋោសានៈ គួរកើតឡើងបាន ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាភិក្ខុដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៩១) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុចូល ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ បានក្រាប ទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន សូមព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ដោយសង្ខេប ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ធម៌ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានតែសេចក្តីព្យាយាម មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ ព្រះនិព្វាន សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង៤ ។ ម្ចាស់អានន្ទ អ្នក សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ អង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណ្ឌិតំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 កល្យំ នុ តំ សមនុបស្ស័តិ ឯតំ មម ឯសោហា-
 មស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ឯច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណ្ឌិតំ ទុក្ខំ
 វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណ្ឌិតំ ទុក្ខំ
 វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ នុ តំ សមនុបស្ស័តិ ឯតំ
 មម ឯសោហាមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ
 កន្លេ ។

(៧២) តស្មាតិហានន្ទ យំ តិញ្ចំ រូបំ អតីតានាគ-
 តប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតិ វា ពហិទ្ធា វា ឌីទ្បាវតី វា សុខុមំ
 វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទ្វេរ សន្និកេ វា សត្វំ រូបំ
 នេតិ មម នេសោហាមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវេមេតំ
 យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា កាចិ វេទនា ។
 យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ សង្ខារ ។ យំ
 តិញ្ចំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចប្បន្នំ អជ្ឈតិ វា
 ពហិទ្ធា វា ឌីទ្បាវតី វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណ្ឌិតំ វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជា
 អញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជា
 សុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ
 នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៩២) ម្ចាស់មានន្ទ ហេតុដូច្នោះ រូបណានីមួយ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទតមកក្តី រូបណា មានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី
 បុគ្គលគួរឃើញនូវរូបទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះ
 ថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អញ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
 ណានីមួយ ។ វិញ្ញាណណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទតមកក្តី

វន្តសំយត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកេ ទិដ្ឋិវត្តោ បញ្ចមោ

យំ ទ្វិវេ សន្តិគេក វា សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោ-

ហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតំ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្ប-

ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវំ បស្សំ អាទន្ទ សុតវា អរិយស្សា-

វកោ រូបស្មីបំ និព្វិន្ទតំ វេទនាយបំ និព្វិន្ទតំ សញ្ញា-

យបំ និព្វិន្ទតំ សង្ខារេស្មីបំ និព្វិន្ទតំ វិញ្ញាណស្មីបំ

និព្វិន្ទតំ និព្វិន្ទំ វិវដ្តតំ វិវាតា វិមុត្តតំ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្ត-

មិតំ ញាណំ ហោតំ ។ ខីណា ជាតំ វុសិតំ ព្រហ្ម-

ចរិយំ កតំ កាវណីយំ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជានីតិ ។

ទិដ្ឋិវត្តោ បញ្ចមោ

ខន្ធសំយត្ត បុណ្យបណ្ណសកៈ ទិដ្ឋវត្ថុ ទី ៥

វិញ្ញាណ ណាដែលមានកងទីឆ្ងាយក្តី កងទីជិតក្តី បុគ្គលគួរឃើញឡើយ
 វិញ្ញាណទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតយ៉ាងនេះថា ឥន្ទ្រិយ
 មែនរបស់អញ ឥន្ទ្រិយមែនជាអញ ឥន្ទ្រិយមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។
 ម្ចាស់មានន្ទ អរិយសារីកជាអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ វេមន៍
 ឡើយណា យន្តិវរូប ឡើយណា យន្តិវេទនា ឡើយណា យន្តិសញ្ញា
 ឡើយណា យន្តិសង្ខារទាំងឡាយ ឡើយណា យន្តិវិញ្ញាណ កាលបើ
 ឡើយណា យ វេមន៍ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ចិត្ត
 ក៏ផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្ត
 របស់អាត្មាអញផុតស្រឡះហើយ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបាន
 ធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការីនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
 ទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តស្សទ្វាជំ ភវិតិ

អដ្ឋត្ថិតំ ឯតំ មម

ឯសោ អត្តា នោ ច មេ សិយា

មិន្ទាសក្កាយអត្តាទុ ទេ

ភិនិវេសា(១) អបវេ ទុវេ

អាណន្តេន បុរិតោ វុត្តោតិ ។

បុល្លបណ្ណសកោ សមត្តោ ។

តស្ស វិគ្គទ្វាជំ

អន្តោ(២) ធម្មតាដិ កាវិជ្ជា

កុក្កុទ្ធី ទិដ្ឋិបញ្ចមំ

តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ

និបាតោ តេន បុរិច្ឆតិ ។

ខន្ធវិគ្គស្ស និបាតកេ តិបញ្ញាសកំ សមត្ថំ ។

ខន្ធសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. ម អភិនិវេសាអាណន្តោតិ ។ ឧបបិណ្ណសកុទ្វាជំ អន្តំ វិជ្ជាសមុទយញ្ច កុក្កុទ្ធី ទិដ្ឋិ បញ្ចមំ តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បុរិច្ឆតិ ។ ខន្ធសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។ ២ ឧ. ម. អន្តំ វិជ្ជាសមុទយញ្ច កុក្កុទ្ធី ទិដ្ឋិបញ្ចមំ តតិយោ បញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បុរិច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ឧទ្ទាននៃទិដ្ឋិវគ្គនោះ គឺ

ពោលអំពីសុខនិងទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង ១ អំពីសេចក្តីប្រ-
 កាន់ថា $\begin{matrix} + \\ \text{នុះរបស់អញ} \end{matrix}$ ១ $\begin{matrix} + \\ \text{នុះជាខ្លួនអញ} \end{matrix}$ ១ អំពីសេចក្តី
 ប្រកាន់ថា (បរិក្ខារ) មិនគប្បីមានដល់អញ ១ អំពីមិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិ ១ សក្កាយទិដ្ឋិ ១ អតានុទិដ្ឋិ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់មាន
 ២ លើក វគ្គ (នេះ) បង្រួបដោយរឿងព្រះអានន្ទ ១ ។

ចប់ បុណ្ណសកៈ ។

ឧទ្ទាននៃវគ្គនៃបណ្ណសកៈនោះ គឺ

អនវគ្គ ធម្មកថិកវគ្គ អវិជ្ជាវគ្គ កក្កដវគ្គ ទិដ្ឋិវគ្គ ជាគម្រប់ ៥
 បណ្ណសកៈទី ៣ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ព្រោះហេតុ
 នោះ ទើបហៅថា និបាត ។

ចប់ តិបណ្ណសកៈ ក្នុងនិបាតនៃខន្ធវារវគ្គ ។

ចប់ ខន្ធសំយុត្ត ។

រាជស៊ីយ៍តំ

មារីគ្គោ

(៧៣) សាវត្ថុ ។ អថខោ អាយស្មា រាជោ យេន
កកវា តេនុបសង្កម័ ឧបសង្កម័ត្វា កកវង្គំ អភិវាទេត្វា
ឯកមង្គំ និស័ទិ ។ ឯកមង្គំ និស័ន្នោ ខោ អាយស្មា
រាជោ កកវង្គំ ឯតទេវេច មារោ មារោតិ កន្លេ វុច្ឆតិ
តិត្តវតា នុ ខោ កន្លេ មារោតិ វុច្ឆតិ ។ រូបេ
ខោ រាជ សតិ មារោ វា អស្ស មារេតា វា យោ
វា បន មិយ្យតិ តស្មាតិហ តំ រាជ រូបំ មារោតិ
បស្ស មារេតាតិ បស្ស មិយ្យតិ បស្ស រោតោតិ
បស្ស កណ្ណោតិ បស្ស សល្លង្គិ បស្ស អយង្គិ បស្ស
អយក្ខតង្គិ បស្ស យេ នំ ឯវំ បស្សង្គិ តេ សម្មា
បស្សង្គិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។
សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ មារោ វា

រាជសំយត្ត

មារវិត្ត

(៩៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈមានអាយុ
 ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ លុះរាល់ទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ ដូច្នេះ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា មារ តើដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ម្ចាស់រាជៈ កាលបើរូបមាន សេចក្តីស្លាប់ក្តី សត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ក្តី
 ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាតែងស្លាប់ (សត្វនោះក៏មានដែរ) ម្ចាស់រាជៈ
 ហេតុដូច្នេះ អ្នកចូរឃើញរូបថាជាមារ ឃើញថាជាសត្វដែលត្រូវ
 គេសម្លាប់ ឃើញថា វាមិនស្លាប់ ឃើញថាជាពេគ ឃើញថាជា
 បូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាជាវរបស់មានទុក្ខ
 ពួកជនណា ឃើញរូបនោះយ៉ាងនេះ ពួកជននោះ ឈ្មោះថាឃើញ
 ប្រពៃ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
 បើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន សេចក្តីស្លាប់ក្តី

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

អស្ស មារេតា វា យោ វា បន មិយ្យតិ តស្មាតិហ តំ
 រាជ វិញ្ញាណំ មារេតិ បស្ស មារេតាតិ បស្ស មិយ្យ-
 តិ បស្ស រោកោតិ បស្ស កណ្ណោតិ បស្ស សល្យន្តិ
 បស្ស អយន្តិ បស្ស អយក្ខតន្តិ បស្ស យេ នំ ឯខំ
 បស្សន្តិ តេ សម្មា បស្សន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ បន
 កន្លេ តិមត្តិយន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ ខោ រាជ និព្វិ-
 ទត្តំ ។ និព្វិទា បន កន្លេ តិមត្តិយាតិ ។ និព្វិទា
 ខោ រាជ វិរាគត្តា ។ វិរាគោ បន កន្លេ តិមត្តិយោ-
 តិ ។ វិរាគោ ខោ រាជ វិមុត្តត្តោ ។ វិមុត្តិ បន
 កន្លេ តិមត្តិយាតិ ។ វិមុត្តិ ខោ រាជ និព្វានត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

សត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ក្តី ក៏មានដែរឬ សត្វណាតែងស្លាប់ (សត្វ
 នោះក៏មានដែរ) ម្នាលរាជៈ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញនូវវិញ្ញាណថាជា
 មារ ឃើញថា ជាសត្វដែលត្រូវគេសម្លាប់ ឃើញថាវាមិនស្លាប់ ឃើញ
 ថាជារោគ ឃើញថាជាបូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញ
 ថាជាវេទនាមានទុក្ខ ពួកជនណា ឃើញនូវវិញ្ញាណនោះយ៉ាងនេះ ពួក
 ជននោះ ឈ្មោះថាឃើញប្រពៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការ
 ឃើញប្រពៃ តើមានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាជៈ ការឃើញប្រពៃ
 មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតសេចក្តីនឿយណាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីនឿយណាយ មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្នាលរាជៈ សេចក្តី
 នឿយណាយ មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតការប្រាសចាកតម្រេក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការប្រាសចាកតម្រេក មានប្រយោជន៍អ្វី ។
 ម្នាលរាជៈ ការប្រាសចាកតម្រេក មានប្រយោជន៍ ឲ្យកើតការផុត
 ស្រឡះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍
 អ្វី ។ ម្នាលរាជៈ ការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍ឲ្យបានព្រះនិព្វាន ។

និព្វានំ បន កន្លេ តិមត្តិយន្តំ ។ អច្ចុសរា(១) រាជ
 បញ្ចំ នាសត្តិ បញ្ចស្ស បរិយន្តំ កហេតុំ ។ និព្វា-
 នោកនំ ហិ រាជ ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ និព្វានបរិ-
 យោសានន្តិ(២) ។

[៧៤] ឯតំ សមយំ កកវំ សាវត្ថយំ វិហរតិ
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។ អថខោ អា-
 យស្មា រាជោ យេន កកវំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្ត-
 មិត្វា កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្ធោ ខោ អាយស្មា រាជោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 សត្តោ សត្តោតិ កន្លេ វុត្ថតិ តិត្តាវតា នុ ខោ កន្លេ
 សត្តោតិ វុត្ថតិ ។ រូបេ ខោ រាជ យោ ធម្មោ យោ
 រាគោ យា នន្តិ យា តណ្ហា តត្រ សត្តោ តត្រ វិសត្តោ
 តស្មា សត្តោតិ វុត្ថតិ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ យោ ធម្មោ យោ រាគោ យា នន្តិ

រាជសំយុត្ត ហរវគ្គ ទី ១

បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះនិព្វាន មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្នាល
 រាជៈ អ្នកប្រព្រឹត្តកន្លង គឺសួរហួសបញ្ជា មិនអាចកាន់យកនូវទីបំផុត
 នៃបញ្ជាបានឡើយ ។ ម្នាលរាជៈ ព្រោះថា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ
 មានព្រះនិព្វានជាទីពឹង មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

(៧៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
 របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈ
 មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា
 បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សត្វ សត្វ ដូច្នេះ បតិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សត្វ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្នាលរាជៈ
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
 នោះ ចំពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវដ្តោ

យា តណ្ហា តត្រ សត្តោ តត្រ វិសត្តោ តស្មា សត្តោ-

តិ វុត្ថុតិ ។ សេយ្យថាបិ រាជ តុមារកា វា តុមារ-

កាយោ វា បិស្វាការកេហិ តីឡន្តា^(១) យាវតីវត្ថុ

តេសុ បិស្វាការកេសុ អវីតរកា ហោន្តិ អវីតច្ឆន្ទា អ-

វីតប្បេមា អវីតបិថាសា អវីតបរិឡាហា អវីតតណ្ហា តា-

វតានិ បិស្វាការតានិ អាឈយន្តិ តេឡន្តយន្តិ ធនា-

យន្តិ មមាយន្តិ យតោ ច ខោ រាជ តុមារកា វា

តុមារកាយោ វា តេសុ បិស្វាការកេសុ វីតរកា ហោន្តិ

វីតច្ឆន្ទា វីតប្បេមា វីតបិថាសា វីតបរិឡាហា វីតតណ្ហា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

កងវិញ្ញាណ បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ចំ-
 ក្រុំ ញា

ពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។

ម្នាលពន្លឺ ដូចពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី នាំគ្នាលេងកូនផ្ទះធ្វើពី

អាចម៍ដី មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីត្រេកអរ មិនទាន់ប្រាសចាក

សេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់ប្រាស

ចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីឆ្ងល់ មិនទាន់

ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះ កំណត់

ត្រឹមណា តែងអាល័យ តែងប្រកាន់លេង តែងប្រកាន់ថាជាទ្រព្យ

ប្រកាន់ថាជារបស់ខ្លួន ចំពោះកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដី កំណត់ត្រឹមនោះ

ម្នាលពន្លឺ កាលណាបើពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី លេងត្រេកអរ លេង

ពេញចិត្ត លេងស្រឡាញ់ លេងស្រឡាត់ លេងឆ្ងល់ លេងប្រាថ្នា

រាជសំយុត្តោ មាវេត្តោ បប្បមោ

អនុចោ តានិ បិស្សាការកានិ ហត្ថេហំ ន ចារុនេហំ

ច វិគីរន្តំ វិធមន្តំ វិទ្ធិសេន្តំ វិគីឡនិកំ ករោន្តំ ។

ឯវមេវ ចោ រាជ តុម្រេហំ រូបំ វិគីរេ វិធមេ វិទ្ធិសេ

វិគីឡនិកំ ករោ តណ្ហាត្វយាយ បដិបជ្ជេ វេទនំ

វិគីរេ វិធមេ វិទ្ធិសេ វិគីឡនិកំ ករោ តណ្ហាត្វ-

យាយ បដិបជ្ជេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ វិគីរេ វិធមេ

វិទ្ធិសេ វិគីឡនិកំ ករោ តណ្ហាត្វយាយ បដិបជ្ជេ

វិញ្ញាណំ វិគីរេ វិធមេ វិទ្ធិសេ វិគីឡនិកំ ករោ

តណ្ហាត្វយាយ បដិបជ្ជេ ។ តណ្ហាត្វយោ ហិ រាជ

និព្វានន្តំ ។

រាជសំយុត្ត មារវិគ្គ ទី ១

កងកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះហើយ យកដៃនិងជើងទៅកំចាយចោល

ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវកូនផ្ទះធ្វើពីអាចម៍ដីទាំងនោះ ធ្វើឲ្យជា

របស់លេងមិនកើតកងកាលនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្ចាស់រាជៈ អ្នក

ទាំងឡាយ ចូរកំចាយចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវរូប ចូរធ្វើ

ឲ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ចូរកំចាយ

ចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវវេទនា ចូរធ្វើឲ្យជារបស់លេង

មិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ។ ចូរកំចាយចោល

ឈូសចោល កំចាត់ចោលនូវសញ្ញា ។ នូវសង្ខារទាំងឡាយ ចូរធ្វើឲ្យ

ជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា ចូរកំចាយ

ចោល ឈូសចោល កំចាត់ចោល នូវវិញ្ញាណ ចូរធ្វើឲ្យជារបស់

លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃតណ្ហា យ៉ាងនោះឯង ។

ម្ចាស់រាជៈ ព្រោះថា ការអស់ទៅនៃតណ្ហា ឈ្មោះថាព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(៧៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសំនោ ខោ អាយ ស្មា
 រាជោ កកមន្តំ ឯតទេវេច កវនេត្តិ កវនេត្តិ^(១) កន្ត
 វុច្ឆតិ កតមោ នុ ខោ កន្ត កវនេត្តិ កតមោ កវនេត្តិ-
 និរោជានិ ។ រូបេ ខោ រាជ យោ នន្ទោ យោ រាគា
 យា នន្ទំ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាធានា ចេតសោ
 អធិដ្ឋានភិនិវេសានុសយា ។ អយំ វុច្ឆតិ កវនេត្តិ តេ-
 សំ និរោជោ កវនេត្តិនិរោជោ ។ វេទនាយ យោ នន្ទោ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ នន្ទោ ។ វិញ្ញា-
 ណោ យោ នន្ទោ យោ រាគោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា
 យេ ឧបាយុបាធានា ចេតសោ អធិដ្ឋានភិនិវេសានុ-
 សយា ។ អយំ វុច្ឆតិ កវនេត្តិ តេសំ និរោជោ កវនេត្តិ-
 និរោជានិ ។

១ ឧ. ភវនេត្តិ ភវនេត្តិនិរោជានិ ។ ម. ភវនេត្តិនិរោជោ ភវនេត្តិនិរោជានិ រាត្រេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(៩៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនពាក្យដែលហៅថា ភវនេត្តិ ភវនេត្តិ^(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនភវនេត្តិ តើដូចម្តេច សេចក្តីរលត់នៃភវនេត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយ^(២)និងឧបាទានដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងរូប ។ នេះហៅថា ភវនេត្តិ ហៅថា សេចក្តីរលត់នៃភវនេត្តិ ព្រោះការរលត់នៃសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។

សេចក្តីពេញចិត្តណា ក្នុងវេទនា ។ បេ ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ឧបាយនិងឧបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុងវិញ្ញាណ ។ នេះហៅថា ភវនេត្តិ ហៅថា សេចក្តីរលត់ទៅនៃភវនេត្តិ ព្រោះការរលត់នៃសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ។

១ ធម្មជាតិជាខ្សែសម្រាប់បង្កើតសត្វនៅក្នុងរាពត្វច-ធំ បានដល់តណ្ហា ។ ២ ប្រែថា ចូលទៅកាន់តេរូមិកធម៌ បានដល់ តណ្ហា និង ទិដ្ឋិ ។

(៧៦) សាវត្ថំ ។ អថោ អាយស្មា រាជោ យេន
 ភក្កវា តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និស័ទិ ។ ឯកមន្តំ និស័ទ្ធំ ខោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ ភក្កវា ឯតទលោច បរិញ្ញាយ្យេ ច រាជ ធម្មេ
 ទេសេស្សាមិ បរិញ្ញាញ បរិញ្ញាតាវិញ បុត្តលំ តំ សុ-
 ណាហិ សាធុកំ មនសិកកោហិ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវិ
 ភន្តតិ ខោ អាយស្មា រាជោ ភក្កវតោ បច្ចុស្សា-
 សិ ។ ភក្កវា ឯតទលោច កតមេ ច រាជ បរិញ្ញាយ្យា
 ធម្មា ។ វ្រប់ ខោ រាជ បរិញ្ញាយ្យា ធម្មោ វេទ-
 ណា បរិញ្ញាយ្យា ធម្មោ សញ្ញា បរិញ្ញាយ្យា ធម្មោ
 សង្ខារា បរិញ្ញាយ្យា ធម្មោ វិញ្ញាណំ បរិញ្ញាយ្យា
 ធម្មោ ។ ឥមេ វុទ្ធន្តំ រាជ បរិញ្ញាយ្យា ធម្មា ។ កត-
 មា ច រាជ បរិញ្ញា ។ យោ ខោ (១) ភក្កត្ថយោ
 ទោសត្ថយោ មោហត្ថយោ ។ អយំ វុទ្ធតិ រាជ

(៩៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះរាជៈមានអាយុចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយកងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយកង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ
 តថាគតនឹងសម្តែងនូវធម៌ទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹងផង នូវ
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គលជាអ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកចូរ
 ស្តាប់នូវធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកកងចិត្តឲ្យល្អ ។ តថាគតនឹងសម្តែង ។
 ព្រះរាជៈមានអាយុ ក៏ទទួលព្រះពុទ្ធដីតាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុ-
 ណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់
 រាជៈ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ
 រូបជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង វេទនាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង
 សញ្ញាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង សង្ខារទាំងឡាយជាធម៌ដែលបុគ្គល
 គួរកំណត់ដឹង វិញ្ញាណជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 បញ្ចក្ខន្ធទាំងនេះ ហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 ចុះប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការអស់នៃរាគៈ ការ
 អស់នៃទោសៈ ការអស់នៃមោហៈណា ។ ម្ចាស់រាជៈ នេះហៅថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិគោ

បរិញ្ញា ។ កតមោ ច រាជ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោ ។
 អរហន្តិស្ស វេននិយំ ស្វាយំ^(១) អាយស្មា ឯវិនាមោ
 ឯវិនាតោ ។ អយំ វុត្ថុតិ រាជ បរិញ្ញាតាវី បុគ្គលោតិ ។

(៧៧) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និស័ន្ទំ ខោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ កកវំ ឯតទិវេច បញ្ចមេ រាជ ឧបាទានក្ខត្តោ ។
 កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យបីនំ រូប្យាទានក្ខត្តោ វេទ-
 ន្យាទានក្ខត្តោ សញ្ញាទានក្ខត្តោ សង្ខារ្យាទា-
 នក្ខត្តោ វិញ្ញាណ្យាទានក្ខត្តោ ។ យេ ហំ កេតិ រាជ
 សមណ វំ ព្រាហ្មណ វំ ឥមេសំ បញ្ចន្ទំ ឧបា-
 ទានក្ខត្តានំ អស្មាទត្ថា អាទិនវត្ថា និស្សរណត្ថា
 យថាភ្នតំ នប្បជានន្តំ នមេតេ រាជ សមណ វំ
 ព្រាហ្មណ វំ សមណោស្យ វំ សមណាសម្មតា ព្រាហ្ម-
 ណោស្យ វំ ព្រាហ្មណសម្មតា ន ច បទ តេ អាយ-
 ស្មនោ សាមញ្ញតំ វំ ព្រហ្មញ្ញតំ វំ ទិដ្ឋវំ ធម្មេ
 សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសម្ព័ន្ធំ វិហរន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹង ។ ម្នាលរាជៈ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង តើ ដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត លោកមានអាយុនោះឯង មាន នាមយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលរាជៈ នេះហៅថាបុគ្គល អ្នកកំណត់ដឹង ។

[៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយ ក្នុងទីសម គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាជៈ ឧបាទាន ក្នុងទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺបូបាទានក្នុង ១ វេទបូបាទានក្នុង ១ សព្វបូបាទានក្នុង ១ សង្ខារបូបាទានក្នុង ១ វិញ្ញាណបូបាទានក្នុង ១ ។ ម្នាលរាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវអានិសង្សផ្សេង នូវទោសផ្សេង នៃ ឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះ នូវការរលាស់ចេញនូវឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះ ផង ម្នាលរាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតមិនបានសន្មតថា ជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬ មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក ព្រាហ្មណ៍ទេ អ្នកទាំងនោះ មិនបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ មិនបានសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នូវប្រយោជន៍នៃសមណ- ភាព ឬ ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពឡើយ ។

(៧៨) យេ ច ខោ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឧបាទានក្ខត្តានំ អស្សាទិញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ បដានន្តំ តេ ខោមេ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោស្ស វេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោស្ស ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្តញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្តញ្ច និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្កិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តិតិ ។

(៧៩) ឯកមន្តំ និសំន្តំ ខោ អាយស្មន្តំ រាជ ភកវា ឯតទរោច បញ្ចមេ រាជ ឧបាទានក្ខត្តា ។ កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំនំ រុច្ចបាទានក្ខត្តោ វេទន្ធបាទានក្ខត្តោ សញ្ញបាទានក្ខត្តោ សម្ពាទានក្ខត្តោ វិញ្ញាណ្យបាទានក្ខត្តោ ។ យេ ហិ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឧបាទានក្ខត្តានំ សមុទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទិញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាភ្នតំ នប្បដានន្តំ ។ វេ ។ សយំ អភិញ្ញា សង្កិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារន្តិតិ ។

[៧៨] ម្ចាស់រាជៈ សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ដឹងច្បាស់
តាមពិត នូវរានិសង្សនិងទោសនៃឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង នូវការ
រលាស់ចេញ នូវឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ម្ចាស់រាជៈ សមណៈបូ
ត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតបានសន្មតថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ
ផង សន្មតថាជាត្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកត្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ បានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ បានសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាជឿតតមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
នូវប្រយោជន៍នៃសមណភាពផង នូវប្រយោជន៍នៃត្រាហ្មណភាពផង ។

[៧៩] លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ ឧបាទានក្នុងទាំងឡាយ
នេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ គឺរូបបាទា-
នក្នុង ១ វេទន្តបាទានក្នុង ១ សញ្ញាបាទានក្នុង ១ សង្ខារបាទានក្នុង ១
វិញ្ញាណបាទានក្នុង ១ ។ ម្ចាស់រាជៈ ពួកសមណៈបូត្រាហ្មណ៍ណា
នីមួយ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការអស់ទៅ នូវអា-
និសង្សនិងទោស នៃឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង នូវការរលាស់ចេញ
នូវឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ។ បេ ។ មិនបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិន
បានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាជឿតតមដោយខ្លួនឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហិរិកោ

[១០០] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទំ ខោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ ភក្កវា ឯតទលោច បញ្ចមេ រាជ ឧបាទានត្ថន្ទោ ។
 តតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ រូប្យបាទានត្ថន្ទោ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណ្យបាទានត្ថន្ទោ ។ យតោ ខោ រាជ អរិយស្សវត្ថោ
 តោ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឧបាទានត្ថន្ទានំ សម្មទយញ្ច
 អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថា-
 ភ្នតំ បដាធាតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ រាជ អរិយស្សវត្ថោ
 សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្ពោជិបរាយ-
 ធាតិ ។

[១០១] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទំ
 ខោ អាយស្មន្តំ រាជំ ភក្កវា ឯតទលោច បញ្ចមេ
 រាជ ឧបាទានត្ថន្ទោ ។ តតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ
 រូប្យបាទានត្ថន្ទោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ្យបាទានត្ថន្ទោ ។
 យតោ ខោ រាជ ភិក្ខុ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ឧបាទានត្ថន្ទា-
 នំ សម្មទយញ្ច អត្ថន្តមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទិនវញ្ច

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

[១០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ
 ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។
 គឺប្រែប្រួលទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្រែប្រួលទានក្ខន្ធ ១ ។ ម្ចាស់រាជៈ កាល
 ណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិងការអស់ទៅ
 នូវអាទិសង្សនិងទោសនៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង នូវការរលាស់
 ចេញនូវឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង ។ ម្ចាស់រាជៈ អរិយសាវ័កនេះ
 ហៅថា សោតាបទបគុល មានភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ លុះព្រះរាជៈមាន
 អាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា
 ម្ចាស់រាជៈ ឧបាទានក្ខន្ធទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ
 តើដូចម្តេច ។ គឺប្រែប្រួលទានក្ខន្ធ ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណប្រែប្រួលទានក្ខន្ធ ១ ។
 ម្ចាស់រាជៈ កាលណាបើភិក្ខុ ដឹងច្បាស់តាមពិត នូវការកើតឡើងនិង
 ការអស់ទៅ នូវអាទិសង្សនិងទោស នៃឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះផង

រាជសំយុត្តេ ហរវិញ្ញោ បបរោ

និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា អនុតានា វិមុត្តោ ហោ-

តិ ។ អយំ វុច្ចតិ រាជ ភិក្ខុ អរហំ វិណាសរោ

វុសិតោ តតតករណីយោ ឌីហិតភារោ អនុប្បត្តសនត្តោ

បរិត្តិណកវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញ វិមុត្តោតិ ។

[១០២] សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អាយ-

ស្មន្តំ រាជំ កករា ឯតទរោច រូបេ ខោ រាជ យោ

ឆន្ទោ យោ រាតោ យា នន្តំ យា តណ្ហា តំ ប-

ជហថ ឯវន្តំ រូបំ បហំនំ កវិស្សតិ ឧច្ឆន្ទម្ហំ តា-

លាវត្ថុតតំ អនកាវន្តតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ ។

វេទនាយ យោ ឆន្ទោ យោ រាតោ យា នន្តំ យា

តណ្ហា តំ បជហថ ឯវំ សា វេទនា បហំនា កវិស្សតិ

រាជសំណួរ បារវិញ្ញ ទី ១

នូវការរលាស់ចេញ នូវឧបាទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ហើយមានចិត្តផុត
 ស្រឡះ ដោយមិនបានប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលរាជៈ ភិក្ខុនេះហៅថា អរ-
 ហន្តវិណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ មានសោឡសកិច្ច
 ធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនសម្រេច
 ហើយ មានសញ្ញាជនៈកងកតត្ថណ្ឌាអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ
 ហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

[១០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏
 សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាជៈ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
 នោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹង
 លះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ឆ្នោត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជា
 ដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

ឧត្តិទ្ធម្មលា តាលាវត្ថុតតា អនកាវត្ថុតា អាយតី អ-

នុប្បាទធម្មា ។ សុត្តាយ ។ សម្មាសេសុ យោ ធម្មោ

យោ ភកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា តំ បដបាថ

ឯវន្តំ សម្មាភ បឋីនា ភវីស្សន្តំ ឧត្តិទ្ធម្មលា តា-

លាវត្ថុតតា អនកាវត្ថុតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា ។

វិញ្ញាណោ យោ ធម្មោ យោ ភកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា

តំ បដបាថ ឯវន្តំ វិញ្ញាណំ បឋីនំ ភវីស្សន្តំ ឧត្តិទ្ធម្ម-

ម្មលំ តាលាវត្ថុតតំ អនកាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទ-

ធម្មនំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅ
នៃដើមគោគ ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំ
មាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយ
ណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
ឡាយចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ
សង្ខារទាំងនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស់រំលើងឫស
គល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគោគ ធ្វើឲ្យលែងមាន
បែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំមាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា
សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុង
វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយ ចូរលះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់ គាស់
រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមគោគ ធ្វើឲ្យ
លែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំមាន ។

រាជសំយុត្តេ មាវត្តោ បរមោ

[១០ ៣] សាវត្ថំ ។ ឯតវច្ឆំ និស្សំ ខោ អាយស្សន្តំ

រាជំ កកវំ ឯតទកេច រូបេ ខោ រាជ យោ នន្តោ យោ

រាតោ យា នន្តំ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា បេត-

សោ អដិជ្ជានិកិន្តេសានុសយា តេ បដហថ ឯវច្ឆំ

រូបំ បហំនំ កវិស្សតំ ឧច្ឆន្ទម្បលំ តាលាវត្ថុកតំ អន-

កាវត្ថុតំ អាយតំ អនុប្បនធម្មំ ។ វេទនាយ យោ

នន្តោ យោ រាតោ យា នន្តំ យា តណ្ហា យេ

ឧបាយុបាទានា បេតសោ អដិជ្ជានិកិន្តេសានុសយា

តេ បដហថ ឯវំ សា វេទនា បហំនា កវិស្សតំ

រាជសំយុត្ត មារវត្ត ទី ១

(១០៣) ក្រុងសាវ័ត្ថ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអង្គុយក្នុងទីដ៏

សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ

សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី

ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្ត

ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ

ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះ

បង់ គាស់រំលើងឫសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម

គ្នាត ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។

សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី

ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា

ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ

ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលះបង់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ឧច្ឆិទ្ទមូលា តាលាវត្ថុតតា អនភាវដ្ឋតា អាយតី អ-

នុប្បនិធម្មា ។ សញ្ញាយ ។ សម្ពាវេស្យ យោ ឆន្ទោ

យោ រកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាទានា

ចេតសោ អធិដ្ឋានភិនិវេសានុសយា តេ បដហថ

ឯវន្តេ សម្ពាវ បហំនា ភវិស្សន្តំ ឧច្ឆិទ្ទមូលា តាលា-

វត្ថុតតា អនភាវដ្ឋតា អាយតី អនុប្បនិធម្មា ។ វិញ្ញ-

ណោ យោ ឆន្ទោ យោ រកោ យា នន្ទំ យា តណ្ហា

យេ ឧបាយុបាទានា ចេតសោ អធិដ្ឋានភិនិវេសានុ-

សយា តេ បដហថ ឯវន្តំ វិញ្ញណំ បហំនំ ភវិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុន្ទារវគ្គ

គាស'រំលើងឫសគល់' ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត
 ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក
 នៃចិត្តណា កងសញ្ញា ។ កងសង្ខារទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 លះបង់នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារ
 ទាំងនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាស'រំលើងឫស
 គល់' ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមត្នោត ធ្វើឲ្យលែងមាន
 បែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្ត
 ណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា
 ទុបាយនិងទុបាទាន ដែលជាទីឈរ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា កង
 វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ នូវសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
 កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់

រាជសំយុត្តេ មារវិញ្ញោ បរិមោ

ឧទ្ទិស្ឋម្ភលំ តាលាវត្ថុតតិំ អនការ្មតិំ អាយតិំ អ-
នុប្បាទនម្ភតិំ ។

មារវិញ្ញោ បរិមោ ។

តត្រ្រ្រ្រ្រ

មារោ សត្តោ ភវនេតិំ

បរិញ្ញាយ្យ សមណា ធុរេ

សោតាបន្នោ អរហា ច

ធន្តរតា អបរេ ធុរេតិំ ។

រាជសំយោគ មាតិកា ទី ១

តាមរំលងបុគ្គល ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម គ្មាន
ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតតទៅ ពុំមាន ។

ធម៌ មាតិកា ទី ១ ។

ឧទាឡក្ខណ៍មាតិកាដោះ គឺ

និយាយអំពីសេចក្តីស្លាប់ ១ សត្វ ១ កវនេត្តិ ១ ធម៌ដែល
បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណៈ ២ លើក សោតាបន្ន-
បុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ សេចក្តីពេញចិត្តនឹងសេចក្តីត្រេក
អរ ២ លើក ។

មារធម្មគ្គិយ

[១០៤] សាវត្ថុ ។ អថខោ អាយស្មា រាណោ យេន

កកវា តេនុបសង្កម្មំ ឧបសង្កម្មត្វា កកវំនំ អភិវាទេត្វា

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្គោ ខោ អាយស្មា

រាណោ កកវំនំ ឯតទរោច មារោ មារោតិ កន្លេ វុច្ចតិ

កតមោ នុ ខោ កន្លេ មារោតិ ។ វុច្ចំ ខោ រាជ មារោ

វេទនា មារោ សញ្ញា មារោ សង្ខារ មារោ វិញ្ញាណំ

មារោ ។ ឯវិ បស្សំ រាជ សុតវា អរិយស្សាវគោ វុ-

បស្សីមំ និព្វិន្ទតិ វេទនាយមំ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយមំ

និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុមំ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីមំ និព្វិន្ទតិ

មារធម្មវិគ្គ

[១០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈមានអាយុ

ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ

ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយ

ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ

អង្គជ័ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះ

អង្គជ័ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាមារ វេទនាជាមារ

សញ្ញាជាមារ សង្ខារទាំងឡាយជាមារ វិញ្ញាណជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ

អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ វេទន៍នឿយណាស់

នឹងរូបផង នឿយណាស់នឹងវេទនាផង នឿយណាស់នឹងសញ្ញាផង

នឿយណាស់នឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាស់នឹងវិញ្ញាណផង

និព្វិន្ទំ វិវដ្តតិ វិវាតា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ

ញាណំ ហោតិ ។ ធិណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តតាយាតិ បដាណាតីតិ ។

(១០៥) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ខោ អាយស្មា

រាជោ កក្កដន្តំ ឯតទរោច មារធម្មោ មារធម្មាតិ កន្ថេ

វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ កន្ថេ មារធម្មាតិ ។ វូបំ ខោ

រាជ មារធម្មោ វេទនា មារធម្មោ សញ្ញា មារធម្មោ

សង្ខារ មារធម្មោ វិញ្ញាណំ មារធម្មោ ។ ឯវំ បស្សី

។ បេ ។ ឆាបរំ ឥត្តតាយាតិ បដាណាតីតិ ។

រាជសំយត្ត មារធម្មវគ្គ ទី ២

កាលបើឡើយណាយ ក៏តែងធុញទ្រាន់ ចិត្តតែងរួចស្រឡះ ព្រោះ
 សេចក្តីធុញទ្រាន់ ។ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា អា-
 ត្មាអញរួចស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះតែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ
 អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច
 អាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជមានពាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារធម៌ មារធម៌(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាមារធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាមារធម៌ វេទនាជាមារធម៌
 សញ្ញាជាមារធម៌ សន្តិវារតាំងឡាយជាមារធម៌ វិញ្ញាណជាមារធម៌ ។
 កាលអរិយសាវ័កនោះឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការ-
 នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដ៏សេចក្តីស្លាប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហិវរោ

[១០៥] សាវ័ត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា

ធនោ ភក្កវន្តំ ឯតទភោច អនិច្ចំ អនិច្ចន្តំ កន្លេ វុច្ចតិ

កតមំ នុ ខោ កន្លេ អនិច្ចន្តំ ។ រូបំ ខោ រាជ អនិច្ចំ

វេទនា អនិច្ចា សញ្ញា ។ បេ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ ។ ឯវិ

បស្សំ ។ បេ។ ឆាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

[១០៦] សាវ័ត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អា-

យស្មា រាជោ ភក្កវន្តំ ឯតទភោច អនិច្ចធម្មោ

អនិច្ចធម្មោតិ កន្លេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ កន្លេ

អនិច្ចធម្មោតិ ។ រូបំ ខោ រាជ អនិច្ចធម្មោ វេទនា

អនិច្ចធម្មោ សញ្ញាអនិច្ចធម្មោ សម្ពាស អនិច្ចធម្មោ

វិញ្ញាណំ អនិច្ចធម្មោ ។ ឯវិ បស្សំ ។ បេ។ ឆាបរិ

ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

សត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវាទ

[១០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈ មានអាយុ អង្គុយកងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនិច្ចៈ អនិច្ចៈ^(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាអនិច្ចៈ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនិច្ចៈ វេទនាជាអនិច្ចៈ
 សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាអនិច្ចៈ ។ កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
 នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយកងទីដ៏
 សមគួរហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា អនិច្ចធម៌ អនិច្ចធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីហ្ន៎⁺ ជាអនិច្ចធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនិច្ចធម៌ វេទនាជាអនិច្ចធម៌
 សញ្ញាជាអនិច្ចធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនិច្ចធម៌ វិញ្ញាណជាអនិច្ចធម៌ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាកិច្ច
 ដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ សេចក្តីមិនទៀង ។

រាជសំបុត្រ រាជបុត្រ ទ្រង់យោ

(១០៧) សាវ័ត្ថ ។ ឯកមន្ត្រី និងស្ម័គ្រ ខោ អា-

យស្មា រាជាន កក្កដ្ឋំ ឯតទលោច ទុក្ខំ ទុក្ខំ កន្លែ វិជ្ជា

កតមំ នុ ខោ កន្លែ ទុក្ខំ ។ រូបំ ខោ រាជ ទុក្ខំ

វេទនា ទុក្ខា សញ្ញា ទុក្ខា សង្ខារ ទុក្ខា វិញ្ញា-

ណំ ទុក្ខំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ ឆាបរំ ឥត្តន្តាយាតិ

បដាធាតីតិ ។

(១០៨) សាវ័ត្ថ ។ ឯកមន្ត្រី និងស្ម័គ្រ ខោ អា-

យស្មា រាជាន កក្កដ្ឋំ ឯតទលោច ទុក្ខធម្មោ ទុក្ខធម្មាតិ

កន្លែ វិជ្ជា កតមោ នុ ខោ កន្លែ ទុក្ខធម្មាតិ ។ រូបំ

ខោ រាជ ទុក្ខធម្មោ វេទនា ទុក្ខធម្មោ សញ្ញា ទុក្ខ-

ធម្មោ សង្ខារ ទុក្ខធម្មោ វិញ្ញាណំ ទុក្ខធម្មោ ។ ឯវំ

បស្សំ ។ បេ ។ ឆាបរំ ឥត្តន្តាយាតិ បដាធាតីតិ ។

រាជសំយត្ត ហរធម្មវិគ្គ ទំ ២

[១០៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខ ទុក្ខ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីហ្ន៎⁺ ជាទុក្ខ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាទុក្ខ វេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាជាទុក្ខ
សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខ វិញ្ញាណជាទុក្ខ ។ កាលអរិយសាវកឃើញ
យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១០៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខធម៌ ទុក្ខធម៌^(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាទុក្ខធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាទុក្ខធម៌ វេទនាជាទុក្ខ-
ធម៌ សញ្ញាជាទុក្ខធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខធម៌ វិញ្ញាណជាទុក្ខធម៌ ។
កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ច
ដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌នាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

[១១០] សាវ័ត្ថំ ។ ឯកេមន្តំ និស្សន្នោ ខោ អា-
យស្មា វាណោ ភក្កវន្តំ ឯតទិកោច អនត្តា អនត្តាភិ កន្លេ
វុច្ឆតិ កតមោ នុ ខោ កន្លេ អនត្តាភិ ។ វូបំ ខោ
វាធិ អនត្តា វេទនា អនត្តា សញ្ញា អនត្តា សង្ខារា
អនត្តា វិញ្ញាណំ អនត្តា ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរិ
ឥត្តត្តាយាភិ បដាណាភិភិ ។

[១១១] សាវ័ត្ថំ ។ ឯកេមន្តំ និស្សន្នោ ខោ អា-
យស្មា វាណោ ភក្កវន្តំ ឯតទិកោច អនត្តធម្មោ អនត្ត-
ធម្មាភិ កន្លេ វុច្ឆតិ កតមោ នុ ខោ កន្លេ អនត្ត-
ធម្មាភិ ។ វូបំ ខោ វាធិ អនត្តធម្មោ វេទនា អនត្ត-
ធម្មោ សញ្ញា អនត្តធម្មោ សង្ខារា អនត្តធម្មោ វិញ្ញាណំ
អនត្តធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរិ ឥត្តត្តា-
យាភិ បដាណាភិភិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារត្ត

[១១០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយកងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តា អនត្តា(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាអនត្តា ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនត្តា វេទនាជាអនត្តា
 សញ្ញាជាអនត្តា សង្ខារទាំងឡាយជាអនត្តា វិញ្ញាណជាអនត្តា ។ កាល
 អរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១១] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយកងទីដ៏
 សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តធម៌ អនត្តធម៌ ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាអនត្តធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាអនត្តធម៌ វេទនាជា
 អនត្តធម៌ សញ្ញាជាអនត្តធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនត្តធម៌ វិញ្ញាណជា
 អនត្តធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
 ឡើយ ។

១ មិនមែនខ្លួនប្រាណ មិនមែនជាបស់ខ្លួន ឥតខ្ចីបសាវ ។

រាជសំយុត្តោ មាតិកា តតិយោ

[១១២] សាវត្ថំ ។ ឯកបន្តំ និស្សន្នោ ខោ អា-

យស្មា រាជោ កកវន្តំ ឯតទរោច ខយជម្មោ ខយជម្មោតិ

កន្លេ វុច្ចតិ កតមោ ន ខោ កន្លេ ខយជម្មោតិ ។

រូបំ ខោ រាជ ខយជម្មោ វេទនា ខយជម្មោ សញ្ញា

ខយជម្មោ សង្ខារ ខយជម្មោ វិញ្ញាណំ ខយជម្មោ ។

ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ នាមរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បដាជានីតិ ។

[១១៣] សាវត្ថំ ។ ឯកបន្តំ និស្សន្នោ ខោ អា-

យស្មា រាជោ កកវន្តំ ឯតទរោច វយជម្មោ វយជម្មោតិ

កន្លេ វុច្ចតិ កតមោ ន ខោ កន្លេ វយជម្មោតិ ។ រូបំ

ខោ រាជ វយជម្មោ វេទនា វយជម្មោ សញ្ញា វយជម្មោ

សង្ខារ វយជម្មោ វិញ្ញាណំ វយជម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ

។ បេ ។ នាមរំ ឥន្ទត្តាយាតិ បដាជានីតិ ។

[១១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនពាក្យដែលហៅថា ឧយធម៌ ឧយធម៌(១) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនអ្វីហ្ន៎⁺ ជាឧយធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាឧយធម៌ វេទនាជាឧយធម៌ សញ្ញាជាឧយធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាឧយធម៌ វិញ្ញាណជាឧយធម៌ ។ កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនពាក្យដែលហៅថា វយធម៌ វយធម៌(២) ដូច្នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើនអ្វីហ្ន៎⁺ ជាវយធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាវយធម៌ វេទនាជាវយធម៌ សញ្ញាជាវយធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាវយធម៌ វិញ្ញាណជាវយធម៌ ។ កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដែលអស់ទៅ ។ ២ ធម៌ដែលវិនាសទៅ សូន្យទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

[១១៤] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និស្សន្នោ ខោ អាយស្មា
 រាជា ភក្កវន្តំ ឯតទកោច សមុទយធម្មោ សមុទយ-
 ធម្មាតិ កន្លេ វុច្ចតិ កតមោ នុ ខោ កន្លេ សមុទយ-
 ធម្មាតិ ។ រូបំ ខោ រាជ សមុទយធម្មោ វេទនា
 សមុទយធម្មោ សញ្ញា សមុទយធម្មោ សង្ខារ សមុ-
 ទយធម្មោ វិញ្ញាណំ សមុទយធម្មោ ។ ឯវំ បស្សំ
 ។ បេ ។ នាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

[១១៥] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា រាជា
 យេន ភក្កវ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្តា ភក-
 វន្តំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ និស្សន្នំ ។ ឯកមន្តំ និ-
 ស្សន្នោ ខោ អាយស្មា រាជា ភក្កវន្តំ ឯតទកោច និ-
 រោធម្មោ និរោធម្មាតិ កន្លេ វុច្ចតិ កតមោ នុ
 ខោ កន្លេ និរោធម្មាតិ ។ រូបំ ខោ រាជ និរោធម្ម-
 ធម្មោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ និរោធម្មោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[១១៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អន្តិយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សមុទេយធម៌ សមុទេយធម៌^(១) ដូច្នេះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជាសមុទេយធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជាសមុ-
 ទេយធម៌ វេទនាជាសមុទេយធម៌ សញ្ញាជាសមុទេយធម៌ សង្ខារទាំង-
 ឡាយជាសមុទេយធម៌ វិញ្ញាណជាសមុទេយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័ក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាភិច្ឆដវៃទប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈមានអាយុ
 បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ ហើយអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុអន្តិយ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា និរោធ�ធម៌ និរោធងធម៌^(២) ដូច្នេះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎⁺ ជានិរោធងធម៌ ។ ម្នាលរាជៈ រូបជានិរោធង-
 ធម៌ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ជានិរោធងធម៌

១ ធម៌ដែលតាំឱ្យកើតឡើង ។ ២ ធម៌ដែលរលត់ទៅ ។

រាជសំយុត្តោ មារធម្មវិគ្គោ ទុតិយោ

វិញ្ញាណំ និរោធគម្មោ ។ ឃំ បស្សំ ។ បេ ។ នាបរិ
ស័ត្តត្តា យាតិ បដាជានីតិ ។

មារធម្មវិគ្គោ ទុតិយោ ។

តិស្សទ្វាសំ

មារោ ច មារធគម្មោ ច

អនិច្ចេហំ អចរេ ធុរេ^(១)

ធុត្តេហំ ច ទ្វេវត្តា

អនត្តេហំ តថេវ ច

ទយវយសធុនយំ

និរោធគម្មោ ឆ្វាទសាតិ ។

១ ឧ.ម. បរេ ទុរិ ។

រាជសំយុត្ត មារធម្មវិគ្គ ទី ២

វិញ្ញាណជានិរោធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏

ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត

មិនមានឡើយ ។

ចប់ មារធម្មវិគ្គ ទី ២ ។

ទូទាត់នៃមារធម្មវិគ្គនោះ គឺ

សំដែងអំពីមារ ១ មារធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទុក្ខៈ ២ លើក

អនត្តា ២ លើក ឧយធម៌ ១ វេយធម៌ ១ សមុទយធម៌ ១

និរោធម៌ ១ ត្រូវជា ១២ ។

អាយាបសិក្ខា

[១១៦] សាវ័ត្ថ ។ អថខោ អាយស្មា រាជា យេន

កកវំ តេនុបសុត្ថមិ ឧបសុត្ថមិត្វា កកវំនំ អភិវទេត្វា

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា

រាជា កកវំនំ ឯតទេវេច សាធុ មេ កន្លេ កកវំ សុទ្ធិត្ថេ-

ន ធម្មំ ទេសេតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ

វ្យុបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តំ ។

យោ ខោ រាជ មារេ តត្រ តេ ធន្នោ បហិតត្តោ ។

កោ ច រាជ មារេ ។ វ្យុប ខោ រាជ មារេ តត្រ តេ

ធន្នោ បហិតត្តោ វេទនា មារេ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-

តត្តោ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ មារេ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-

តត្តោ ។ វិញ្ញាណំ មារេ តត្រ តេ ធន្នោ បហិតត្តោ ។

អាយាបណ្ឌិត្ត

[១១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈ មាន
អាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំ
ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមាន
អាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជា
អ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌ណា របស់ព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
មានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។ ម្ចាស់
រាជៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរ
លះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាមារ
សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ វេទនាជាមារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
ទាំងឡាយជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។
វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំបុត្រ អាយាចសិក្ខា គតិយោ

យោ ខោ ភជ មារោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតត្វោ ។
 រាគោ បហាតត្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតត្វោតិ ។

[១១៧] យោ ខោ ភជ មារធម្មោ តត្រ តេ ឆន្ទោ
 បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ឆន្ទរាគោ បហា-
 តត្វោ ។

[១១៨] យំ ខោ ភជ អនិច្ចំ ។

[១១៩] យោ ខោ ភជ អនិច្ចធម្មោ ។

[១២០] យំ ខោ ភជ ទុក្ខំ ។

[១២១] យោ ខោ ភជ ទុក្ខធម្មោ ។

[១២២] យោ ខោ ភជ អនត្តា ។

[១២៣] យោ ខោ ភជ អនត្តធម្មោ ។

[១២៤] យោ ខោ ភជ ឧយធម្មោ ។

[១២៥] យោ ខោ ភជ វយធម្មោ ។

[១២៦] យោ ខោ ភជ សមុទយធម្មោ តត្រ
 តេ ឆន្ទោ បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ឆន្ទ-
 រាគោ បហាតត្វោតិ ។

រាជសំយុត្ត វាយាចនវគ្គ ទី ៣

ម្ចាស់រាជៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នក
គួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
ត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៧] ម្ចាស់រាជៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះ
បង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៨] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១១៩] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចធម៌ណា ។

[១២០] ម្ចាស់រាជៈ ទ្រុណា ។

[១២១] ម្ចាស់រាជៈ ទ្រុធម៌ណា ។

[១២២] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តាណា ។

[១២៣] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តធម៌ណា ។

[១២៤] ម្ចាស់រាជៈ ឧយធម៌ណា ។

[១២៥] ម្ចាស់រាជៈ វយធម៌ណា ។

[១២៦] ម្ចាស់រាជៈ សមុយេធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងសមុយេធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ
អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(១២៧) សាវត្ថំ ។ អថខោ វាយស្មា វាណោ យេន
 ភក្កវា តេនុបស្ម័ត្តិមំ ឧបស្ម័ត្តិមិត្វា ។ បេ ។ ភក្កវិន្តំ
 ឯតទភោច សាធុ បេ ភន្តេ ភក្កវា សង្ខត្តេន ធម្មំ ទេ-
 សេតុ យមហំ ភក្កវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ វ្យាបកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាប័ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តំ ។ យោ ខោ
 វាធិ និរោធជម្មោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។ វាកោ
 បហាតញ្ចោ ។ ធន្នវាកោ បហាតញ្ចោ ។ កោ ច វាធិ
 និរោធជម្មោ ។ វ្យាប័ ខោ វាធិ និរោធជម្មោ តត្រ តេ
 ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។ វាកោ បហាតញ្ចោ ។ ធន្នវាកោ
 បហាតញ្ចោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញា-
 ណំ និរោធជម្មោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធកវវគ្គ

(១២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរាជៈមានអាយុ
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ ក្រាប
 ចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹង
 ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌
 ណា របស់ព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងធម៌នោះ
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសង្ខេប ។ ម្ចាស់រាជៈ និរោធធម៌ណា ដែលកើត
 មាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជានិរោធធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជានិរោធធម៌
 សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជា
 និរោធធម៌ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំយុត្តោ អាយាចនវិញ្ញោ គតិយោ

រាគោ បហាតញ្ចោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតញ្ចោ ។ យោ ខោ
 រាជ និរោធគម្ពោ តត្រ តេ ឆន្ទោ បហាតញ្ចោ ។ រាគោ
 បហាតញ្ចោ ។ ឆន្ទរាគោ បហាតញ្ចោតិ ។

អាយាចនវិញ្ញោ គតិយោ ។

តត្រទានំ

មារោ ច មារធគម្ពោ ច

អនិក្ខេហិ^(១) អបរេ ធុរេ

ធុត្តេហិ ទ្វេ វត្តា

អនត្តេហិ តថេវ ច

ខយវយសមុទយំ

និរោធគម្ពេន ទ្វាទសាតិ ។

រាជសំយុត្ត អាយាចនវិគ្គ ទី ៣

សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នក
 គួរលះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ និរោធនមិណាដែលកើតមាន សេចក្តី
 ពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ
 អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

ចប់ អាយាចនវិគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទានក្នុងអាយាចនវិគ្គនោះ គឺ

សំដែងអំពីមាត ១ មាតធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទូក ២ លើក

អនត្តា ២ លើក ឧយធម៌ ១ វ័យធម៌ ១ សមុយេធម៌ ១

និរោធនមិ ១ ត្រូវជា ១២ ។

ឧបន័ស្សីវគ្គោ

[១២៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទំ ខោ អាយ-
ស្សន្តំ វាសំ ភគវា ឯតទវេច យោ ខោ វាធិ មារោ
តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។ កោ ច វាធិ មារោ ។
រូបំ ខោ វាធិ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ
។ មេ ។ វិញ្ញាណំ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-
តញ្ចោ ។ យោ ខោ វាធិ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-
តញ្ចោតិ ។

[១២៩] សាវត្ថី ។ យោ ខោ វាធិ មារោ តត្រ
តេ វកោ បហាតញ្ចោ ។ មេ ។

[១៣០] យោ ខោ វាធិ មារោ តត្រ តេ ធន្ន-
វកោ បហាតញ្ចោ ។

[១៣១] យោ ខោ វាធិ មារាជញ្ចោ តត្រ តេ
ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។

ឧបន្តិណ្ឌវិគ្គ

[១២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានរាយ អន្តរាយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ
មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់
ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាមារ សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ មារណា
ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់រាជៈ មារណា ដែលកើត
មាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ បេ ។

[១៣០] ម្ចាស់រាជៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ត្រេកត្រអាលក្នុងមារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣១] ម្ចាស់រាជៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំយុត្តេ ឧបសិស្សត្ថោ បព្ពត្តោ

[១៣២] យោ ខោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ តេ
រាគោ បហាតត្វោ ។

[១៣៣] យោ ខោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ តេ
ធន្ទរាគោ បហាតត្វោ ។

[១៣៤] យំ ខោ រាជ អនិច្ចំ ។

[១៣៥] យោ ខោ រាជ អនិច្ចធម្មោ ។

[១៣៦] យំ ខោ រាជ ទុក្ខំ ។

[១៣៧] យោ ខោ រាជ ទុក្ខធម្មោ ។

[១៣៨] យោ ខោ រាជ អនត្តា ។

[១៣៩] យោ ខោ រាជ អនត្តធម្មោ ។

[១៤០] យោ ខោ រាជ ខយធម្មោ ។

[១៤១] យោ ខោ រាជ វ័យធម្មោ ។

[១៤២] យោ ខោ រាជ សមុទយធម្មោ តត្រ
តេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្ទ-
រាគោ បហាតត្វោតិ ។

រាជសំយុត្ត ឧបនិស្សិតទី ៤

[១៣២] ម្ចាស់រាជៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តី

ត្រេកអរក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣៣] ម្ចាស់រាជៈ មារធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តី

ត្រេកត្រអាលក្នុងមារធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១៣៤] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១៣៥] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចធម៌ណា ។

[១៣៦] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខណា ។

[១៣៧] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខធម៌ណា ។

[១៣៨] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តាណា ។

[១៣៩] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តធម៌ណា ។

[១៤០] ម្ចាស់រាជៈ វយធម៌ណា ។

[១៤១] ម្ចាស់រាជៈ វយធម៌ណា ។

[១៤២] ម្ចាស់រាជៈ សមុទយធម៌ណា ដែលកើតមាន សេចក្តី

ពេញចិត្តក្នុងសមុទយធម៌នោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ

អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(១៤៣) សាវ័ត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អា-
យស្មន្តំ រាជំ ភក្កវំ ឯតទេវេច យោ ខោ រាជ និ-
រោធជម្មោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។ រកោ
បហាតញ្ចោ ។ ធន្នរកោ បហាតញ្ចោ ។ កោ ច រាជ
និរោធជម្មោ ។ រូបំ ខោ រាជ និរោធជម្មោ តត្រ
តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។ រកោ បហាតញ្ចោ ។ ធន្នរ-
កោ បហាតញ្ចោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សម្ព័ន្ធ ។
វិញ្ញាណំ និរោធជម្មោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។
រកោ បហាតញ្ចោ ។ ធន្នរកោ បហាតញ្ចោ ។ យោ
ខោ រាជ និរោធជម្មោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតញ្ចោ ។
រកោ បហាតញ្ចោ ។ ធន្នរកោ បហាតញ្ចោតិ ។

ឧបសម្ព័ន្ធវគ្គោ បុគ្គលោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

(១៤៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា ម្ចាស់រាជៈ
 និរោធនមិណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិនោះ អ្នក
 គួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជានិរោធនមិ ។
 ម្ចាស់រាជៈ រូបជានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិនោះ អ្នកគួរ
 លះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេក
 ត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ វិញ្ញាណជានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិនោះ
 អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រអាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ និរោធនមិណាដែល
 កើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។
 សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រអាល អ្នកគួរ
 លះបង់ចេញ ។

រាជសំយុត្តេ ឧបសំស្ករត្ថោ បុត្តោ

តត្រ្តា

មារោ ច មារធម្មោ ច

អនិច្ចេហិ អបរេ ទុវេ^(១)

ទុត្តេហិ ទ្វេ វត្ថា^(២)

អនត្តេហិ អបរេ ទ្វេ^(៣)

ខយវយសប្បធិ

និរោធម្មោ ន ទ្វាទសាតិ ។

រាជសំយុត្តំ សមត្តំ ។

១ ឱ. អនិច្ចា អបរេន ទ្វេ ។ ម. អនិច្ចេន អបរេ ទុវេ ។ ២ ទុវំ ប ទ្វេ វត្ថាតិបិ ។
 ៣ ទ្វេ អនត្តេហិ អន្តិមត្តិបិ ។

រាជសំយុត្ត ឧបនិស្សិត ទី ៤

ឧទ្ទាន្តក្នុងឧបនិស្សិតនោះ គឺ

សម្ព័ន្ធអំពីមារ ១ មារធម៌ ១ អនិច្ចៈ ២ លើក ទុក ២ លើក
អនត្តា ២ លើក ឧយធម៌ ១ វយធម៌ ១ សមុយធម៌ ១
និរោធម៌ ១ ត្រូវជា ១២ ។

ចប់ រាជសំយុត្ត ។

ទិដ្ឋិសំយត្តំ
សោតាបត្តិវគ្គោ

[១២២] ឯតំ សមយំ ភកវា សាវត្ថយំ វិហរតិ ជេត-
វនេ ។ បេ។ ភកវា ឯតទវេច តិស្សំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ
សតិ តី ឧបាទាយ តី អភិនិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជ-
តិ ន វាតា វាយន្តិ ន នដ្ឋោ សន្តន្តិ ន កតិនិយោ
វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមស្សរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិ-
កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ភកវិម្ហលកា ខោ កន្លេ ធម្មា
ភកវិនេត្តិកា ភកវិបដិសរណា សាដុ វត កន្លេ ភក-
វន្តញោ បដិកាតុ ឯតស្សំ កាសិវស្សំ អត្ថោ ភកវតោ
ធម៌ំ សុត្វា ភិក្ខុ ជារស្សន្តិតិ ។ តេនហិ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋិសំយត្ត

លោកាបត្តិវិគ្គ

[១៤៤] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី
ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់^(១) ស្ទឹងមិនហូរ
ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅ
នឹងដដែលដូចជាសសរខៀន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះមាន
ព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួក
ភិក្ខុបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

១ សេចក្តីយល់ឃើញឆ្លងថា ខ្យល់ដែលបក់បំបាក់រំលើងរុញជាតិដាចើម មិនមែនជា
ខ្យល់មែនទែនទេ ហៅថា វាតលេស គឺប្រាស់តែដាសអាងរបស់ខ្យល់ ឯខ្យល់មែនទែននោះ
បិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរពោលឬកំពូលភ្នំ ។ ស្ទឹង ស្រីមានគភ៌ គឺ នឹងព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យ
មានន័យដូចគ្នាដែរ ។

ទិដ្ឋិនិយមត្ថេ លោកាបត្តិវត្ថោ បបរមោ

សុណាម សាធុតំ មនសីតរោម ភាសីស្សាមីតិ ។ ឃី
 កន្លែតិ ខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ បច្ឆស្សោស្សំ ។ កកវ
 ឯតនេវេច រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ
 អភិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វតា វាយន្តំ ន
 នដ្ឋោ សន្តន្តំ ន កត្តិនិយោ វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុរិយា
 ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា ឯសីតដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិវិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស
 ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វតា វាយន្តំ ន នដ្ឋោ សន្តន្តំ
 ន កត្តិនិយោ វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តំ វា
 អបេន្តំ វា ឯសីតដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។

(១២៥) តំ ភិក្ខុ មញ្ញាម ភិក្ខុវេ រូបំ ទិដ្ឋិ វា
 អនិទ្ឋំ វតិ ។ អនិទ្ឋំ កន្លេ ។ យំ បនាទិទ្ឋំ ឧត្តំ
 វា តំ សុខំ វតិ ។ ឧត្តំ កន្លេ ។ យំ បនាទិទ្ឋំ
 ឧត្តំ វិបរិណាមនម្ពំ អបេ ន តំ អនុបាទាយ ឃី
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ន វតា វាយន្តំ ន នដ្ឋោ សន្តន្តំ

ទិដ្ឋិសំបុត្ត សោតបត្តិវិគ្គ ទី ១

ទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ ចូរឆ្លើយទុកក្នុងវិត្តឲ្យលម្អិត
 តថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដ៏ការនៃព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប
 ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ
 ស្រីមានគ័កមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅ
 នឹងដដែលដូចជាសសរខៀន ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
 សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
 ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគ័កមិនសម្រាល ព្រះចន្ទ
 ព្រះអាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខៀន ។

(១៤៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិញ្ញា

ន កត្តិនិយោ វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តំ វា
អបេន្តំ វា ឯសីតតដ្ឋាយន្តិតាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។
វេទនា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិ-
ណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
ជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តំ ន នន្ទោ សន្តន្តំ ន កត្តិនិ-
យោ វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ
វា ឯសីតតដ្ឋាយន្តិតាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។
យឃ្មំទំ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ
អនុវិចារិតំ មនសា តិច្ឆំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-
ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំបុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាល ព្រះបន្ទព្រះភាទិត្យមិនរះឬមិនលិច តាំងនៅ
 នឹងដដែលដូចជាសសរខៀនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយទៀង ឬ
 មិនទៀង ។ បេ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ
 បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាល ព្រះបន្ទព្រះភាទិត្យ
 មិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរខៀនដែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលបុគ្គល បានឃើញ បានឮ
 បានពាល់ត្រូវ^(១) បានដឹងច្បាស់^(២) បានដល់ បានស្វែងរក បាន
 ពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា
 ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួល
 ទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

១ ពាក្យថា ពាល់ត្រូវ គឺផ្គុំភ្លិនដោយច្រមុះ ក្របដណ្តប់ដោយអណ្តាត ប៉ះពាល់ដោយ
 កាយ ។ ២ ពាក្យថា ដឹងច្បាស់ គឺយល់ប្រាកដដោយចិត្ត ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តោ សោតបត្តិវត្តោ បរមោ

ន វាតា វាយន្តិ ន នន្ទោ សន្តន្តិ ន កត្តិនិយោ
 វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា
 ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហោតំ កន្តេ ។ យតោ ខោ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ ហំនេសុ កត្វា
 បហំនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ
 ទុក្ខសមុទយេបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ទុក្ខនិ-
 រោធនេបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ទុក្ខនិរោធតា-
 មិនិយា បដិបទាយបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ សោតាបន្នោ អភិ-
 និបាតធម្មោ និយតោ សន្តោធិបរាយនោតិ ។

(១២៦) សាវត្ថិ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ កី
 ឧបាទាយ កី អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម
 ឯសោហមស្មី ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ភក្កិមូលកា នោ
 កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ វូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ វូបំ ឧបា-
 ទាយ វូបំ អភិនិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯតំ មម

ទិដ្ឋិសំយោគ្គ សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យ
មិនរះឬមិនលិច តាំងនៅនឹងដីដែលដូបជាសសររឿងដែរឬ ។ មិនមែន
ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក
លះបង់សេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះ បានហើយ សេចក្តី
សង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
បដិបទជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់
បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្ន-
បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលឡើង មានការ
ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៤៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វី⁺ ប្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះ⁺
របស់អញ នុ៎ះជាអាត្មាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គជ័ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះ
ភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអា-
ស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នុ៎ះរបស់⁺

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវដ្តោ

ឯសោហមស្មី ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ វេទនាយ សតិ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឯតំ មម ឯសោហមស្មី ឯសោ មេ អត្តាតិ ។

(១៤៧) តំ តី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ ទិច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ
 ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មី ឯសោ
 មេ អត្តាតិ ។ ឆោ ហេតុំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ សញ្ញា
 ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ ទិច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ
 ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ឯតំ មម ឯសោហមស្មី ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ឆោ
 ហេតុំ ភន្តេ ។ យម្បំទិ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

អញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។ កាលបើវេទនាមាន
 ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ
 ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ⁺នុ៎ះរបស់អញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជា
 ខ្លួនរបស់អាត្មាអញ ។

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះ
 បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ⁺នុ៎ះ
 របស់អញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មាអញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 ទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ⁺នុ៎ះរបស់អញ ⁺នុ៎ះជាអាត្មា
 អញ ⁺នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

ទិដ្ឋិសំយុត្តោ សោតាបត្តវិញ្ញោ បប្បមោ

បត្តិ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា តិច្ឆំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម៌
 អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតំ
 មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតិ
 កន្លេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ
 ធសុ ហំនេសុ កក្ខា បហំនា ហោតិ ទុក្ខាបិស្ស
 កក្ខា បហំនា ហោតិ ។ បេ។ ទុក្ខំនិរោធតាមិនិយា
 បដិបទាយបិស្ស កក្ខា បហំនា ហោតិ ។ អយំ
 វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆា-
 តនម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា ដែល
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអាត្មា
 អញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់អាត្មាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
 ឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ
 ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទជាដំណើរទៅកាន់
 ការរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាព
 មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(១២៨) សាវត្ថី ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 តិ ឧបាទាយ តិ អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា សោ លោកោ សោ បេច្ច ភវិស្សាមិ
 និទ្ទោ ធុរេ សស្សតោ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ ភក្ខិ-
 មូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ
 សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា ។ បេ ។ អវិបរិណាមធម្មោ វេទនាយ សតិ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សម្មាសេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ
 បេច្ច ភវិស្សាមិ និទ្ទោ ធុរេ សស្សតោ អវិបរិណាម-
 ធម្មោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[១៤៨] ក្រុងសាវតី ។ មាលកិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ។ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញនោះជាខ្លួន អាត្មាអញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់
 បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ បិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ មាលកិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
 ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា កាលបើ
 វេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
 មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន អាត្មា
 អញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹង
 ទៀងទាត់ បិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតា ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តោ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

(១២៧) តំ ភី បញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា
អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ អវិបរិណាម-
ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
សោ អត្តា ។ បេ ។ អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតុ
កន្លេ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សម្ពាទ ។ វិញ្ញាណំ
និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ អបិ នុ តំ
អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា ។ បេ ។
អវិបរិណាមធម្មោតិ ។ នោ ហេតុ កន្លេ ។ យម្បំទិ
ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បតំ បរិយេសិតំ អនុវិច-
រិតំ មនសា តិបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ
កន្លេ ។ យំ បធានិច្ចំ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ
ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ
បេត្ត ភវិស្សាមិ និទ្ទោ ធុរោ សស្សតោ អវិបរិណា-
មធម្មោតិ ។ នោ ហេតុ កន្លេ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋសំយុត្ត លោកាបត្តិវគ្គ ទី ១

(១៤៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច ប្រទេស ឬមិនទេស ។ មិនទេសទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋ
កើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មានសភាពមិន
ប្រែប្រួលទៅដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញនោះជាខ្លួន ។ បេ ។ មានសភាពមិនប្រែប្រួល
ទៅដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គល
បានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងឃ្លាស់ បានដល់ បានស្វែង
រក បានពិចារណារឿយ ។ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀង ឬមិនទៀង ។
មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលមិនទៀង ។ បេ ។ បើមិន
អាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ
នោះជាខ្លួន អាត្មាអញនោះជាលោក អាត្មាអញនោះ លុះទៅកាន់បរ-
លោកហើយ នឹងទៀងទាត់ បិតថេរ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរឬ ។
មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើ

សុត្តន្តបិដកេ សំយោគនិកាយស្ស ខន្ធហំវិគ្គោ

អរិយស្សាវតកស្ស ឥមេសុ ធនុ ហំនេសុ កត្វា ប-
 ហំនា ហោតិ ទុក្ខត្ថបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ
 ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កត្វា
 បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតោ
 សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរ-
 យនោតិ ។

(១៥០) សាវត្ថំ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
 ឧបាទាយ តី អភិនិវស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ
 ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ^(១) ន មេ ភវិស្ស-
 តីតិ ។ ភក្កិម្ភូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ
 ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិនិវស្ស ឯវំ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។

១ ឧ. ន ភវិស្សមិ ។ ឃ. នាវិស្សំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

អរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងថា ៣ ទាំង ៦ នេះបា ៣ ហើយ សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ
 ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោ-
 តាបទបគុល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មាន
 ការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៥០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើ
 អាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
 កម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឱ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
 អនាគត) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់ឱព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប
 ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងមិនកើត
 ទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឱ្យ
 កើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ
 នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តោ សោតាបត្តិវិគ្គោ បឋមោ

សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបា-
ញ

នាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នោ

ចស្សំនោ ច មេ សិយា ន កវិស្សតិ ន មេ កវិស្សតីតិ ។

(១៥១) តំ កី មក្ខថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ បេ។ អបំ នុ តំ អនុបាទាយ

ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈយ្យ នោ ចស្សំនោ ច មេ សិយា ន

កវិស្សតិ ន មេ កវិស្សតីតិ ។ នោ ហេតុំ កន្តោ ។

វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត លោកាបត្តិវត្ថុ ទី ១

កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យ
នូវវិញ្ញាណ ប្រការនៃវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បើ
អាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឱ្យកើតកងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិកង
អនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរ ។

(១៥១) មាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះ
បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើ
អាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឱ្យកើតកងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិកង
អនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហិវរោ

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បរានិច្ចំ ។ បេ ។

អបិ នុ តំ អនុចាធាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នោ

ចស្សំ នោ ច មេ សិយា ន កវិស្សតិ ន មេ កវិស្ស-

តតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ យឃ្មំទំ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ

វិញ្ញាតំ បតំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តិបំ និច្ចំ

វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ អបិ នុ

តំ អនុចាធាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នោ ចស្សំ នោ

ច មេ សិយា ន កវិស្សតិ ន មេ កវិស្សតតិ ។ នោ

ហេតំ កន្លេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស

ឥមេសុ ធនុ ឃំនេសុ កត្វា បហំនា ហោតិ នុត្តេ-

បិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធ-

តាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ប្ដូរមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ បេ ។

បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ
 បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយ
 ចិត្ត របស់នោះ ទៀងប្ដូរមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។

ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើអាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់អាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធឲ្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់អាត្មាអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់
 សេចក្ដីសង្ស័យ ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្ដីសង្ស័យក្នុងបដិបទ
 ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្ដីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

អយំ វុត្ថុតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ សោតាបត្តោ
អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

[១៥២] សាវត្ថំ ។ តិស្សី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
តី ឧបាទាយ តី អភិនិស្ស័ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ នត្ថំ ហុតំ នត្ថំ សុកតទុក្កដានំ
តម្មានំ ដលំ វិហាកោ នត្ថំ អយំ លោកោ នត្ថំ
បរលោកោ នត្ថំ មាតា នត្ថំ បិតា នត្ថំ សត្តា ឡិបថា-
តិកា នត្ថំ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា
សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ
សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បវេទេន្តិ ចាតុម្មហាភូតិ-
កោយំ បុរិសោ យទា កាលំ តតោតិ បឋវី បឋវី-
កាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ អាថោ អាថោកាយំ
អនុបេតិ អនុបក្ខតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ
អនុបក្ខតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវិគ្គ ទី ១

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអប្បាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៥២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទាន ដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិន មានផល ផលនិងវិបាកនៃកម្មល្អនិងអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមាន(១) បិតាមិនមាន(២) សត្វទាំងឡាយ ជាឧបបាតិកៈមិនមាន សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ដែលបានធ្វើឲ្យជាក់ ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំតួមដោយខ្លួនឯង ចំពោះលោកនេះនិងលោកខាង មុខ ហើយអាចនឹងប្រកាសបាន សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត ល្អ ប្រតិបត្តិល្អ មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះ មានកាយប្រកប ដោយមហាក្ខត្រូបទាំង ៤ កាលណាបើធ្វើមរណកាលទៅ បឋវីធាតុខាង ក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវីធាតុខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយ ទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ តេជោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោ- ធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ ឬ អាត្រក់ចំពោះមាតា មិនមានផលបុណ្យ ឬ បាប ។ ២ ចំណែក បិតា ក៏ដូចគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិជ្ជោ

អាតោសំ ឥន្ទ្រិយានំ សង្កមន្តំ វាសនិបញ្ចមា មុរិសា
 មតំ អាទាយ កន្ធន្តំ យាវ អាហឡនា^(១) បទានិ
 បញ្ចាយន្តំ កាចោតកានិ អដ្ឋិនិ កវន្តំ កស្សនា^(២)
 អាហុតិយោ នត្ថប្បញ្ញត្តិមំ ទានំ នាម តេសំ តុច្ឆ
 មុសា វិលាហោ យេ តេចិ អត្ថិកវំទំ វេទន្តំ ពាលេ
 ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេនា ឧច្ឆិដ្ឋន្តំ វិនស្សន្តំ
 ន ហោន្តំ បរម្មរណាតិ ។ ភកិវិមូលកា នោ កន្តេ
 ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧទានាយ
 រូបំ អភិនិវិស្សំ វិជ្ជំ ឧប្បជ្ឈតិ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ
 យំដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេនា ឧច្ឆិដ្ឋន្តំ វិនស្សន្តំ
 ន ហោន្តំ បរម្មរណា ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សម្ពាសេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧទានាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវិស្សំ

១ ឧ. អាឡហនា បាវាសិ ។ ម. អាឡហនា ។ ២ ភស្តុតាហ្វតិយោភិបិ បាលី ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ឥន្ទ្រិយក៏អណ្តែតទៅព្វដ៏អាកាស បុរស (៤ នាក់) មានគ្រែជាគម្រប់ ៥
 សែនិយកបុរសដែលស្លាប់ ហើយទៅត្រាតែដល់ទីប៉ានា បំណែកគុណ
 នឹងទោសក៏ប្រាកដឡើង ឯផ្ចឹងមានសម្បុរដូចជាកូនព្រាប គ្រឿងបូជា
 មានផែនជាទីបំផុត ទាននេះ មនុស្សខ្សោវបានបញ្ចាត់ទុកមកហើយ ផន
 ទាំងឡាយណាមួយ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត តែងពោលពាក្យថា ទាន
 មានផល ពាក្យរបស់ផនទាំងនោះ ជាពាក្យកុហកទេ ផនទាំងនោះ
 លុះមានពងកាយបែកផ្ចាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ
 មិនកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជា
 ធម៌មិនមានផល ។ បេ ។ ផនទាំងនោះ លុះមានពងកាយបែកផ្ចាយទៅ
 ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេមិនកើតទៀត ។ កាលបើវេទនា
 មាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ

ទំនៀមទម្លាប់ គោតមគ្គិក្ខោ បឋមោ

ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតំ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយ-

យស្ស ភេតា ឧត្តជ្ឈន្តំ វិនស្សន្តំ ន ហោន្តំ បរម្មណា ។

(១៥៣) តំ កី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-

ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈយ្យ

នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា

ឧត្តជ្ឈន្តំ វិនស្សន្តំ ន ហោន្តំ បរម្មណាតំ ។ នោ ហេតំ

កន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្ពាស ។ វិញ្ញាណំ

និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ បេ ។ អបិ នុ

តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈយ្យ នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ

យំដ្ឋំ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តជ្ឈន្តំ វិនស្សន្តំ

ន ហោន្តំ បរម្មណាតំ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ យម្បីទំ

ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បតំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ

ទិដ្ឋិសំយត្ត សោតាបត្តិវិគ្គ ទី ១

ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល
ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានរាងកាយបែក
ផ្ទុយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ មិនកើតទៀត ។

(១៥៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
របស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យ
នូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យ
ហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមាន
រាងកាយបែកផ្ទុយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ មិន ើត
ទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
អង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមាន
ផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានរាងកាយបែកផ្ទុយទៅ ខាងមុខ
បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ
ទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់
ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស វជ្ជវារីន្តោ

មនសា វិចិត្តំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លែ

។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចានាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

នត្ថំ ទិដ្ឋំ នត្ថំ យំដ្ឋំ ។ បេ ។ យេ កេចិ អត្ថកវាទិ

វទន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស កេនា ឧប្បជ្ឈន្តិ

វិនស្សន្តិ ច ហោន្តិ បរម្មណាតិ ។ នោ ហេតិ កន្លែ ។

យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស ឥមេសុ ធនុ

ហំនេសុ កត្វា បហំនា ហោតិ នុក្ខេបិស្ស កត្វា

បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ឧត្តនិរោធកាមិនិយា បដិប-

នាយចិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។ អយំវុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ

អរិយស្សវកោ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតជន្នោ និយតោ

សម្មាសម្ពាសនាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។

ចុះបើមិនពេញចិត្តរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា

បានដែលបុគ្គលឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធម៌មិនមានផល ។ បេ ។

ជនទាំងឡាយណាមួយ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត តែងពោលពាក្យថា

បានមានផល ជនទាំងនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខ

បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ

ទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់

សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានៈទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ

អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទ

ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោតាបន្នបុគ្គល មាន

សភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត

ទៅខាងមុខ ។

(១៥២) សាវត្ថី ។ តិស្មី ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
 ឧបាទាយ តី អភិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ករតោ
 ការយតោ វិទ្យុតោ ធនាបយតោ បចតោ បថាបយ-
 តោ^(១) សោចតោ សោចាបយតោ តិលមតោ តិលមា-
 បយតោ ដន្តតោ ដន្តាបយតោ ហណមតិហតាបយតោ
 អទិដ្ឋំ អាទិយតោ សុដ្ឋំ វិទ្យុតោ វិល្លាបំ ហរតោ
 ឯកាតាវតំ ករោតោ បរិបន្តោ តិដ្ឋតោ បរទាវំ កក្កតោ
 មុសា កណតោ ករតោ ន តិវិយតិ ថាបំ ខុរហិយន្តោ
 ន មេមិ ចត្តេន យោ ឥមិស្សា បហិយា ចាលោ ឯតំ
 មិសខលំ ឯតំ មិសបុញ្ញំ ករេយ្យ នត្ថំ តតោនិទានំ
 ថាបំ នត្ថំ ថាបស្ស អាគមោ ទត្ថុណញ្ចេមិ កង្កាយ តិវំ
 កក្កេយ្យ ហនន្តោ យានន្តោ វិទ្យុន្តោ ធនាបេន្តោ បចន្តោ

១ ឧ. វគ្គោ វគ្គាបយតោ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោភាបត្តិវគ្គ ទី ១

(១៥៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជា
 ដើម) របស់អ្នកដទៃដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃកាត់ បៀតបៀនគេ
 ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃបៀតបៀន សោយសោកដោយខ្លួនឯង
 ឬញ៉ាំងអ្នកដទៃសោយសោក លំបាកដោយខ្លួនឯង ឬញ៉ាំងអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក ញាប់ញ័រដោយខ្លួនឯង ឬធ្វើគេឲ្យញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វ
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់នូវទីត ឬន់អ្នកស្រុក ឬន់យក
 ទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ចាំស្លាក់ផ្លូវ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យកុហក
 បាបរបស់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះមិនមានឡើយ មួយវិញទៀត បើបុគ្គលណា
 ធ្វើនូវសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានលាននៃសាច់តែ ១ ឲ្យមាន
 គំនរនៃសាច់តែ ១ ដោយគ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាមុខកាំបិតការ
 បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បាបមិនមានមក
 ឡើយ ទោះបីបុគ្គលនោះ ឆ្លងទៅកាន់ត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេគង្គាហើយ
 សម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមាន
 ដៃជាដើម) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា ខន្ធហារិយោ

បថាបេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ ចាបំ នត្ថំ ចាបស្ស
 អាគមោ ឧត្តរោបំ កង្កាយ វិរំ កង្កេយ្យ ទទន្តោ
 នាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នត្ថំ តតោនិទានំ
 បុព្វំ នត្ថំ បុព្វស្ស អាគមោ នានេន ទមេន សំយ-
 មេន សច្ចវដ្ឋេន នត្ថំ បុព្វំ នត្ថំ បុព្វស្ស អាគមោតិ ។
 ភក្កិម្ហលកា នោ កន្តេ ជម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ករតោ កាយតោ ។ បេ ។ នត្ថំ បុព្វំ នត្ថំ
 បុព្វស្ស អាគមោ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញា-
 ណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ករតោ កាយតោ ។ បេ ។ នត្ថំ បុព្វំ នត្ថំ បុព្វស្ស
 អាគមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវាទ

ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះអំពើ
 នោះជាហេតុ បាបមិនមានមកឡើយ ទោះបីបុគ្គលនោះ ធ្វើទៅកាន់
 គ្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគគីរ ឲ្យបានដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យ
 បូជាដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបូជា បុណ្យរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន
 ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បុណ្យមិនមានមកឡើយ បុណ្យមិនមានដោយ
 ទាន ដោយទន្ទាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយសង្រួមកាយ វាចា ដោយពោល
 ពាក្យសច្ចៈ បុណ្យមិនមានមកឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប
 ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលធ្វើបាបដោយ
 ខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមាន
 មកឡើយ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអា-
 ស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន
 បុណ្យមិនមានមកឡើយ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវិញ្ញោ យវហោ

(១៥៥) តំ កី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិចារិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ករតោ ការយតោ
 ។ បេ ។ នត្ថំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។ ឆោ
 ហោតំ កន្លេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។
 អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ករតោ ការយតោ ។ បេ ។ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោ-
 តិ ។ ឆោ ហោតំ កន្លេ ។ យម្បំទំ ទិដ្ឋិ ស្មតំ មុតំ
 វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ មនសា តំបិ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ករតោ ការយតោ
 ។ បេ ។ នត្ថំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត លោកាបត្តិវគ្គ ទី ១

(១៥៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ
 ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ ដែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើ
 មិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមានមក
 ឡើយដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គល
 បានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បាន
 ស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នក
 ដទៃឲ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវវត្តោ

នោ ហោតិ កន្លេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវ-
 កស្ស ឥមេស្ស ធន្ស ហនេស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ
 ទុក្ខេបិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខ-
 និរោធកាមិនិយា បដិបទាយបិស្ស កត្វា បហំនា
 ហោតិ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ សោតា-
 បន្នោ អវិនិច្ឆ័យនិម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាមនោតិ ។

(១៥៦) សាវត្ថី ។ តិស្មី ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 កី ឧបាទាយ កី អភិនិវស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នត្ថិ
 ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សង្កលេសាយ អហេតុ
 អប្បច្ចយោ សត្តាសង្កលស្សន្តិ នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតុ អប្បច្ចយោ សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ
 នត្ថិ ពលំ នត្ថិ វិរិយំ នត្ថិ បុរិសត្តាមោ នត្ថិ បុរិសប-
 រក្កមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ ចាណា សព្វេ ភូតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើ
 អរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេច់ទុក្ខ អរិយសាវ័ក
 នោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅ
 ថាសោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង
 មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៥៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋភាពឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុ
 បច្ច័យដែលនាំឲ្យសៅហ្មងនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំង-
 ឡាយរមែងសៅហ្មង ដោយឥតហេតុឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យដែលនាំឲ្យ
 បរិសុទ្ធនៃសត្វទាំងឡាយ មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយរមែងបរិសុទ្ធ
 ដោយឥតហេតុឥតបច្ច័យ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំង
 របស់បុរសក៏មិនមាន សេចក្តីសង្វាតរបស់បុរស ក៏មិនមាន សត្វទាំង
 អស់ (មានឧដ្ឋ គោ លា ជាដើម) បាណៈទាំងអស់^(១) ក្នុងទាំងអស់

១ សត្វដែលមានតម្រិយ ១ តិរូបជីវិតត្រិយ បានដល់អសញ្ញាសត្វ សត្វដែលមានតម្រិយ ២
 តិបក្ខត្រិយ ១ សោតត្រិយ ១ បានដល់រូបព្រហ្ម ១៤ ផាន់ រៀបលែងអសញ្ញាព្រហ្មបេញ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ណោពបត្តិវត្តោ បបរោ

សព្វេ ជីវា អវសា អតលា អវិយា នយតិសង្កតិកា-

វបរិណតា ឆស្វរាភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ-

តិ ។ ភក្កម្ភលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ

ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ជតិ នត្ថំ ហេតុ នត្ថំ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ

បដិសំវេទន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ

សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ

ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នត្ថំ

ហេតុ នត្ថំ បច្ចយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ ។

(មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ីតជាដើម) ដ៏រំទាំងអស់ គឺធាតុជាតិ ឥត
 មានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានសេចក្តីព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើ
 ឲ្យសៅហ្មង ឬ បរិសុទ្ធ) មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយនិយតិ និងសង្កតិ
 និងសភាវៈ(១) តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរងនូវសេចក្តីសុខនិង
 ទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 ទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរងនូវសេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុ
 បច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរងនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ។

១ សេចក្តីផិតស្មិទ្ធមិនបែកឆ្ងាយ ដូចដុំកែវមណីដែលមិនប្រេះឆា ឈ្មោះថាសិយតិ ។ ការ
 ប្រាប់រង្គាត់ទៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ឈ្មោះថាសង្កតិ ។ ធម្មតាដែលបានកើតឡើងដូចបុគ្គា ឈ្មោះ
 ថាសភាវៈ ដូចបន្ទាដែលស្រូបឯង ផ្សែងមានសណ្ឋានមូលដោយខ្លួនឯង សត្វច្រើនបក្សីទាំង
 ពួង មានរូបរាងរឹបគ្រឿងដូចគ្នា ដោយធម្មតាឯង យ៉ាងណាមិញ លោកទាំងអស់មានសេចក្តីប្រែ
 ប្រួលទៅនឹងនោះ ។ មិនចាច់អាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ ដូចបន្ទាជាដើម យ៉ាងនោះឯង ឈ្មោះ
 ថាសភាវៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

(១៥៧) តំ ភី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ
 អនុចាធាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នត្ថំ ហេតុ នត្ថំ បច្ចុ-
 យោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិតំ ។ នោ ហេតុ
 កន្តោ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតំ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ
 អនុចាធាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នត្ថំ ហេតុ នត្ថំ បច្ចុ-
 យោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិតំ ។ នោ ហេតុ
 កន្តោ ។ យម្បំទំ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បតំ បរិយេ-
 សិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តំបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតំ ។
 អនិច្ចំ កន្តោ ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាធាយ ឯវំ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នត្ថំ ហេតុ នត្ថំ បច្ចុយោ ។ បេ ។
 សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិតំ ។ នោ ហេតុ កន្តោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវតិស្ស ឥមេសុ ធនុ
 ហិរេសុ កត្វា បហំនា ហោតិ ទុក្ខេបិស្ស កត្វា

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

[១៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរមាន
ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ បេ ។ តែងរងនូវ
សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។
មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ តើគួរ
មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ បេ ។ តែងរង
នូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់
ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់
បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ
ទៀង ឬ មិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យ
នូវរបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមាន
។ បេ ។ តែងរងនូវសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
សង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-

ទិដ្ឋិសំយុត្តោ សោតាបត្តិវិញ្ញោ បរមោ

បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខំនិរោធតាមិនិយា បដិប-
 ដាយចិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ សោតាបត្តោ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(១២៨) សាវត្ថ ។ កត្វា នុ ខោ ភិក្ខុវេ សត្ថ
 កី ឧបាទាយ កី អភិនិវស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជ-
 តិ សត្ថមេ កាយា អកកដា អកកដវិដា អនិម្មតា
 អនិម្មតវិដា^(១) វញ្ញា ក្ខដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋតា តេ
 ន ឥញ្ជន្តិ ន វិបរិណាមន្តិ^(២) ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាធន្តិ^(៣)
 នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា កត-
 មេ សត្ថ ។ បរមីកាយោ អាថោកាយោ តេដោកា-
 យោ វាយោកាយោ សុខេ ទុក្ខេ ជីវេ ។ សត្ថមេ
 កាយា អកកដា អកកដវិដា អនិម្មតា អនិម្មតវិដា

១ ឧ. អនិម្មតា ។ ២ ឧ. ម. វិបរិណាមេន្តិ ។ ៣ ឧ. ព្យាធនេន្តិ ។ ម. ព្យាធនេន្តិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទជាដំណើរ
 ទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាព
 មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ។

(១៥៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎ ព្រោះពាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយ
 ទាំងនេះ មាន ៧ ប្រការ គ្មានអ្នកធ្វើបាន គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើបាន
 គ្មានអ្នកតាក់តែងបាន^(១) មិនគប្បីតាក់តែងបាន ជាសភាវៈការ^(២) តាំង
 នៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ
 មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក មិនអាច
 ឱ្យសេចក្តីសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកទេ ។ កាយទាំង ៧ តើដូច
 ម្តេច ។ កាយគឺដី ១ កាយគឺទឹក ១ កាយគឺភ្លើង ១ កាយគឺខ្យល់ ១
 សុខ ១ ទុក្ខ ១ ជីវិត ១ ។ កាយទាំង ៧ នេះឯង គ្មានអ្នកធ្វើបាន
 គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើបាន គ្មានអ្នកតាក់តែងបាន មិនគប្បីតាក់តែងបាន

១ តាក់តែងដោយឫទ្ធិមិនបាន ។ ២ គ្មានផលជាពូជតទៅ ដូចសត្វចិញ្ចឹមដែលញាតកូននិង
 ដើមត្រេកល្មោលជាដើម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

វណ្ណោ ក្នុងដួង ឯសិក្ខដួងយិដ្ឋតា តេ ន ឥញ្ជន្តំ ន
 វិបវណាមន្តំ ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាដេន្តំ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស
 សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា ។ យោចិ តិល្លោន សត្វេន
 សីសំ ជិន្ទតិ ន កោចិ កតំ(១) ជីវិតា វេរោចេតិ ។
 សត្វន្តំ ត្រូវ កាយានមន្តវេន សត្វំ វិវរមនុបវិសតិ ។
 ចុទ្ធស ខោ បទិមាទិ យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ
 សដ្ឋំ ច សតានិ ន ច សតានិ បញ្ច ច កម្មនោ
 សតានិ ច បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ
 កម្មេ ច អឧកម្មេ ច ទ្ធិដ្ឋប្បជីបទា ទ្ធិដ្ឋន្តរកប្បា

១ ន កោចំ កិញ្ចតិបិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិរុត្ត

ជាសភាវៈការ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល

កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញ

ទៅមក មិនអាចឲ្យសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកបានឡើយ ។ ទុក

ជាអ្នកណា កាត់នូវក្បាល ដោយគ្រឿងសស្រ្តាង់មុត ក៏គ្មានបុគ្គលណា

មួយ សម្លាប់បុគ្គលនោះវិញបានឡើយ ។ គ្រឿងសស្រ្តាវែមឆ្ងល់ទៅ

កាន់ចន្លោះ ក្នុងចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ ។ ឯកំណើតជាប្រធាន^(១)ទាំងនេះ

មានចំនួន ១ លាន ៤ វៃសន ៦ ពាន់ ៦ រយ កម្មមានចំនួន ៥០០ កម្ម

មានចំនួន ៥ កម្មមានចំនួន ៣ និងកម្មគឺកាយកម្មវច័កម្ម កម្មពាក្យកណ្តាល

គឺមនោកម្ម សេចក្តីប្រតិបត្តិមានចំនួន ៦២ អន្តរកប្ប^(២)មានចំនួន ៦២

១ មានកំណើត មនុស្ស ក្សត្រិយ៍ និងព្រាហ្មណ៍ជាដើម ។ ២ ក្នុងមហាកប្បមួយមានអន្តរ-
កប្ប ៦៤ តែបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិមិនដឹងដូច្នោះទេ បានដោយលំហ ៦២ វិញ ។

ទំនៀមស្រី លោកបណ្ឌិត បឋម

ឆន្ទៈ ភិក្ខុវិញ្ញាណ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស

អាជីវកសតេ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស បរិញ្ញាជកសតេ ឯក្ខន្ធប

បញ្ញាស ឆន្ទៈ ភិក្ខុវិញ្ញាណ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស

ឆន្ទៈ ភិក្ខុវិញ្ញាណ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស

ទិដ្ឋិសំយោគ សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

អភិជាតិ (១) មានចំនួន ៦ បុរិសភូមិ (២) មានចំនួន ៨ ពួកអាជីវិកមាន
 ចំនួន ៤ ពាន់ ៧ រយ ពួកបរិព្វាជកមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ រយ លំនៅ
 នាគមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ រយ ឥន្ទ្រិយមានចំនួន ២ ពាន់ នរកមាន
 ចំនួន ៣ ពាន់ ធាតុដែលប្រកបដោយគូលី (មានខ្នងវែងខ្នងជើងជា
 ដើម) មានចំនួន ៣៦ ពួកគឺកិនសត្វដែលមានសញ្ញា (៣) មានចំនួន ៧

១ ឯអភិជាតិទាំង ៦ នោះគឺ កណ្តារិកជាតិ (ជាតិខ្មៅ) បានដល់ព្រានម្រឹត ព្រានបក្សីជា
 ដើម ១ និលារិកជាតិ (ជាតិខៀវ) បានដល់ភិក្ខុដែលបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ១ លោហិតារិកជាតិ
 (ជាតិក្រហម) បានដល់ពួកនិគ្រណ្ឌ ១ ហលិទ្វារិកជាតិ (ជាតិលឿងនិម្មិរមៀត) បានដល់ពួក
 អចេសសារីរក ១ សុក្ការិកជាតិ (ជាតិស) បានដល់ពួកអាជីវិក ១ បរមសុក្ការិកជាតិ (ជាតិស
 ណាល់) បានដល់ពួកជនជាតិទូទៅគ្រូនិងវិជ្ជាចារ្យជាដើម ១ ។ ២ ឯបុរិសភូមិទាំង ៨ នោះ
 គឺ មន្ទរភូមិ (កាលដែលនៅល្ងង់ខ្លៅ) បានដល់ ការកដែលទើបប្រសូតមកបាន ៧ ថ្ងៃនៅល្ងង់
 រង្វង់ ១ ទិដ្ឋាភូមិ (កាលដែលមានល្បែង) បានដល់ ការកដែលមកអំពីទុក្ខតិ យំស្រែកច្រើន ឬ
 ការកដែលមកអំពីសុគតិ រព្យកឃើញសុគតិហើយសើចរីករាយសប្បាយច្រើន ១ បទវិម័សភូមិ
 (កាលដែលទើបរៀនដើរ) បានដល់ ការកដែលទើបចេះកាន់ដៃមាតាបិតារៀនដើរ ១ ឧដុតភូមិ
 (កាលដែលដើរត្រង់រាន) បានដល់ ការកដែលចេះដើររឹងប៉ឹងហើយ ១ សេតុភូមិ (កាលដែល
 សិក្សាសិល្ប) ១ សមណភូមិ (កាលដែលចេញបួស) ១ ជិនភូមិ (កាលដែលរៀនសិល្បអំពី
 សំណាក់អាចារ្យចេះដឹងស្រេចហើយ) ១ បន្តភូមិ (កាលបួសហើយគ្រាប់ទៅបិណ្ឌបាត ឬប្រតិ-
 បត្តិធម៌ ឬបាស់ត្រាំត្រា) ១ ។ ៣ សត្វដែលមានសញ្ញា ៧ នោះគឺ ឧដ្ឋិ ១ គោ ១ លា ១
 ពពែ ១ សត្វបីញ៉ឹម ១ ម្រឹត ១ ក្របី ១ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវគ្គោ

សត្វ អសញ្ញាភក្កា សត្វ និក្ខណ្ឌិភក្កា សត្វ ទិញា សត្វ
 បាណុសា សត្វ បិសាចា សត្វ សរា សត្វ បុរោហិត្ត(១) សត្វ
 ច បុរោសតានិ សត្វ បចាតា សត្វ ច បចាតសតានិ
 សត្វ សុបិណ្ឌា សត្វ ច សុបិណ្ឌសតានិ ឥណ្ឌាសីតិ(២) ម-
 ហាកប្បវេណី សត្វសហស្សានិ យានិពាលេ ច បណ្ឌិតេ
 ច សម្មាសម្ពុទ្ធិ សំសារិកា ធុត្តស្សន្នំ ករិស្សន្នំ វត្ត នត្តិ
 ឥមំនាហំ សីលេន វា វិគេន វា តថេន វា ព្រហ្មចរិ-
 យេន វា អបរិបត្តំ វា កម្មំ បរិចារេស្សមិ បរិបត្តំ
 វា កម្មំ ធុស្ស ធុស្ស ព្យាដ្ឋករិស្សមីតិ ហេវំ នត្តិ
 ខោណមិតេ សុខទុក្ខេ បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្តិ
 ហាយនវឡេនេ នត្តិ ឧត្តិសាវកំសេ ។ សេយ្យជាបិ
 នាម សុត្តន្តុឡេ ខិត្ត និព្វេមិយមានមេវ បលេតិ ។

១ ឧ. បុរោ ។ ម. សបុរោ ។ ២ ឧត្តរាសីតី អដ្ឋិកាយំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ពួកគ័ក្តិនៃវត្ថុដែលឥតសញ្ញា (១) មាន ៧ ពួកគ័ក្តិនៃជាតិដែលដុះអំពីយ៉ាង
 (មានអំពៅជាដើម) មានចំនួន ៧ ពួកទេវតាមានចំនួន ៧ ពួកមនុស្ស
 មានចំនួន ៧ ពួកបីសាចមានចំនួន ៧ ស្រះមានចំនួន ៧ រោងក្នុងមាន
 ចំនួន ៧ រោងក្នុងតូចមានចំនួន ៧០០ ជ្រោះធំមានចំនួន ៧ ជ្រោះតូចមាន
 ចំនួន ៧០០ សុបិនធំមានចំនួន ៧ សុបិនតូចមានចំនួន ៧០០ ជនពាល
 ក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងវដ្តសង្សារ) អស់
 កាលចំនួន ៨ លាន ៤ សែនមហាកប្បហើយ នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន
 បុគ្គលកំណត់ទុកថា អាត្មាអញ នឹងធ្វើកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់ផង
 អាត្មាអញបានពាលត្រូវរឿយៗ នូវកម្មចាស់ស្រាប់ហើយៗ ធ្វើឲ្យអស់ទៅ
 ដោយសីលនេះក្តី ដោយវត្ថុនេះក្តី ដោយឥតបៈនេះក្តី ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 នេះក្តី ដូច្នេះ មិនមានក្នុងមហាកប្បទាំងនោះឡើយ សេចក្តីសុខទុក្ខដែល
 ធ្វើឲ្យមានទីបំផុត ដូចគេវាល់របស់ ដោយចោលៈ មិនមានក្នុងសង្សារ-
 វដ្តយ៉ាងនេះឡើយ សង្សារ មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យសេចក្តីចម្រើន មិន
 មានខ្ពស់ទាប ។ ដូចរម្យនៃអម្បោះដែលគេបោះចោលទៅ រម្យអម្បោះ
 នោះក៏រលាអស់ (ត្រឹមតែកំណត់អម្បោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ។

១ ធាតុជាតិ ៧ គឺ ស្រូវសាលី ១ ស្រូវឡាយ ១ ស្រូវដំណើប ១ ស្រូវដើ ១ កន្ទុយដំរី ១
 ស្លួយ ១ តែលលក ១ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

ឯវមេវ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច និព្វេហិយមាណា សុខ-
 ទុក្ខំ បលេដ្ឋិតំ ។ ភក្កិមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។
 រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិ-
 និវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សត្តិមេ កាយា អកកដា
 អកកដវិដា ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បលេដ្ឋិតំ ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សម្មាវេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-
 និវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សត្តិមេ កាយា អកកដា
 អកកដវិដា ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បលេដ្ឋិតំ ។

(១៥៧) តំ ភី មញ្ញាប ភិក្ខុវេ រូបំ និព្វំ វា អនិព្វំ
 វាតិ ។ អនិព្វំ ភន្តេ ។ យំ បដានិព្វំ ទុក្ខំ វិចារណាម-
 ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈយ្យ
 សត្តិមេ កាយា អកកដា អកកដវិដា ។ បេ ។ សុខ-
 ទុក្ខំ បលេដ្ឋិតំ ។ នោ ហេតុំ ភន្តេ ។ វេទនា

ទិដ្ឋិសំយោគ សោតាបត្តិវិគ្គ ទី ១

ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសង្សាររលាទៅ ក៏អណ្តែតហើរទៅ
 កាន់សេចក្តីសុខទុក្ខបាន យ៉ាងដូច្នេះឯង ។ បតិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់
 នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ
 គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខ
 ទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
 បើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង
 ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែត
 ហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ។

(១៥៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ 'បើមិនអាស្រ័យនូវ
 របស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ
 គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអណ្តែតហើរទៅ
 កាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា

ស្កត្តន្តបិដកេ សម្មុគ្គនិកាយស្ស ខន្ធហិវរោ

។ បេ ។ សុត្តា ។ សុត្តា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ និដ្ឋ

ឧប្បជ្ឈេយ្យ សត្តិមេ កាយា អកកដា អកកដវិដា ។ បេ ។

សុខទុក្ខំ បលេន្តតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្លេ ។ យម្បំនិ

និដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាណំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ

មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ

។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

សត្តិមេ កាយា អកកដា អកកដវិដា ។ បេ ។ និព្វេហិយ-

មាទា សុខទុក្ខំ បលេន្តតិ ។ ឆោ ហេតិ កន្លេ ។

យតោ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ

ហំធសុ កត្តា បហំនា ហេតិ ទុក្ខេបស្ស កត្តា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមាន
 ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នក
 បង្កាប់ឲ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ រមែងអវ័ណ្ណតហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរ
 ឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ
 បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បាន
 ពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កាប់ឲ្យធ្វើ
 ទេ ។ បេ ។ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសង្សារេលាចេញ អវ័ណ្ណត
 ហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យ
 ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ
 ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ សោតាបត្តិវគ្គោ បរមោ

បឋំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខំនិរោធតាមិនិយា បដិបទា-
យមិស្ស កត្វា បឋំនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
អរិយស្សវគ្គោ សោតាបទ្គោ អរិនិចាតធម្មោ និយតោ
សម្មាធិបកាយោតិ ។

[១៦០] សាវត្ថំ ។ តិស្មំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
ឧបាទាយ តី អភិនិវស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សស្ស-
តោ លោកោតិ ។ ភក្កិមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា
។ បេ ។ វូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ វូបំ ឧបាទាយ វូបំ
អភិនិវស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សស្សតោ លោកោតិ ។
វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
វិញ្ញាណំ អភិនិវស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សស្សតោ
លោកោតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវិញ្ញ ទី ១

ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក៏បង្កបទា ជាដំណើរទៅកាន់
 សេចក្តីលក់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សេតាបន្ទបុគ្គល មានសភាពមិន
 ធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាង
 មុខ ។

(១៦០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
 លោកទៀង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 ទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើរូបមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា លោកទៀង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
 សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
 ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តន្តកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

[១៦១] តំ ភិក្ខុ មព្ពាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោ-
 តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ
 ។ បេ ។ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 សស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យម្បំទិ
 ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ
 មនសា តំបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។
 យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។
 យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចា-
 ទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។
 នោ ហេតំ ភន្តេ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយ-
 ស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ ហំនេសុ កម្មំ បហំនា
 ហោតិ នុក្ខេបិស្ស កម្មំ បហំនា ហោតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវត្ត

(១៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មាន
សភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើត
ឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬ
មិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកទៀងដែរឬ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ
បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារ-
ណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា
ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួល
ទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
លោកទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបាន
ហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។

វិជ្ជាសំយុត្តោ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ

ទុក្ខំនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយមិស្ស កត្វា បហំនា
ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវគ្គោ សោតា-
បន្នោ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(១២២) សាវត្ថុ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
តី ឧបាទាយ តី អភិនិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
អសស្សតោ លោកោតិ ។ កករិម្ពលកា នោ កន្តេ ធម្មា
។ បេ ។ វូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ ។ បេ ។ វេទិនាយ សតិ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សម្មាវេស្ត សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ(១)
វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ បេ ។
អបំ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អ-
សស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ យម្បំទិ
ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ
មនសា តិបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ
។ បេ ។ អបំ នុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

១ ឯត្ថន្តវេ បេ ឥតិ បទំ យុត្តង្គវំ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត លោកាបត្តិវគ្គ ទី ១

សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយ-
សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅ
ថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
ទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទៀង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំង-
ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើរូបមាន ។ បេ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន វិញ្ញាណទៀង
ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀងដែរឬ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បាន
ពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ
ដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
ចុះបើមិនអាស្រ័យ នូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហាវគ្គោ

អសស្សតោ លោកោតិ ។ នោ ហោតំ កន្លេ ។ យតោ ខោ
 ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវត្ថស្ស ឥមេសុ ធនុ ហំនេសុ កត្វា
 បហំនា ហោតិ ទុក្ខចិស្ស កត្វា បហំនា ហោតិ
 ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយចិស្ស កត្វា
 បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវត្ថោ
 សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយ-
 នោតិ ។

(១៦៣) សាវត្ថំ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 កំ ឧបាទាយ កំ អភិនិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 អន្តរំ លោកោតិ ។ ភក្កវិម្ភលតា នោ កន្លេ ធម្មា
 ។ បេ ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(១៦៤) សាវត្ថំ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
 កំ ឧបាទាយ កំ អភិនិស្ស ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 អន្តរំ លោកោតិ ។ ភក្កវិម្ភលតា នោ កន្លេ
 ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវគ្គ

ថា លោកមិនទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងឋាន
 ទី ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះ
 បង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការ
 រលត់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅ
 ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី⁺
 ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋភាពកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
 មានទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំង-
 ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
 ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៦៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី⁺
 ហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋភាពកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
 មិនមានទីបំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង
 មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ទីផ្ទៃសំយុង្គ ហេតុបុគ្គលិក បរមោ

(១៦៥) សាវត្ថុ ។ តិស្ម័ ឡ ខោ ភិក្ខុវេ សត្ថ
 តិ ឧបាទាយ តិ អភិធិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
 តិ ឃី តិ សវត្ថុ ។ ភក្ខិមូលកា នោ កន្តេ ធម្មា
 ។ បេ ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(១៦៦) សាវត្ថុ ។ តិស្ម័ ឡ ខោ ភិក្ខុវេ សត្ថ
 តិ ឧបាទាយ តិ អភិធិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
 អត្ថា ឃី អត្ថា សវត្ថុ ។ ភក្ខិមូលកា នោ កន្តេ
 ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(១៦៧) សាវត្ថុ ។ តិស្ម័ ឡ ខោ ភិក្ខុវេ សត្ថ
 តិ ឧបាទាយ តិ អភិធិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ភក្ខិមូលកា នោ
 កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវត្ថុ ទី ១

(១៦៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ជីវិត
 នោះគឺសរីរៈនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង
 មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៦៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ជីវិត
 ដទៃ សរីរៈដទៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង
 មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៦៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារិញ្ចោ

[១៦៨] សារវត្ថុ ។ តត្រ ខោ ។ តិស្មី នុ ខោ

ភិក្ខុវេ សតិ កី ឧបាទាយ កី អភិនិស្ស្វ ឯវំ ទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ជតិ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។ ក-

ក្កិម្ភូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្មាសិ-

បរាយនោតិ ។

[១៦៩] សារវត្ថុ ។ តិស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ

កី ឧបាទាយ កី អភិនិស្ស្វ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ

ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។

កក្កិម្ភូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ និយតោ សម្មា-

សិបរាយនោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(១៦៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើមានអ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ រមែងមិនកើតទៀត ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
 ទៅខាងមុខ ។

(១៦៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ទំនៀមទម្លាប់ លោកបណ្ឌិត បរិយោ

(១៧០) សាវត្ថុ ។ តើស្មើ ឬ ខោ កិត្យវេ សតិ តិ

ឧបាទាយ តិ អភិធម៌ស្ម ឃំ ទិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ នេ ហោតិ

ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ កក្កដ្ឋលកា

នោ កន្លេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ កិត្យវេ សតិ រូបំ

ឧបាទាយ រូបំ អភិធម៌ស្ម ឃំ ទិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ នេ

ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ បេ ។

(១៧១) តំ កី មញ្ញា កិត្យវេ រូបំ ទិដ្ឋំ វា

អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ

អថ នុ តំ អនុបាទាយ ឃំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជេយ្យ នេ

ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ

ហោតិ កន្លេ ។ យម្បិទំ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញាតិ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១

(១៧០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូប
 មាន ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែន ។ បេ ។

(១៧១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មាន
 សភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់
 ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហិវុត្តោ

បន្តិ បរិយេសិទ្ធំ អនុវិចរិទ្ធំ បនសា ទិបិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាទិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វា ទំ សុខំ
 វាទិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 អបិ នុ ទំ អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ
 ហោតិ កន្លេ ។ យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ឥមេសុ ធនុ ហំនេសុ កុដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខត្រ-
 បិស្ស កុដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខសមុទយេបិស្ស កុដ្ឋា
 បហីនា ហោតិ ។ បេ។ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

សោតាបន្តិវុត្តោ បរិមោ ។

អដ្ឋាសវេយ្យករណំ និដ្ឋិតំ^(១) ។

១ វាតំ ឯតំ មម សោ អត្តា តោ ច មេ សិយា នត្ថិ កហោតោ ហេតុ ច មហាទិដ្ឋេន អដ្ឋមំ ។
 សស្សតោ លោកោ ច អសស្សតោ ច អន្តរា ច អនន្តរា ច តំ ជីវំ តំ សរីរិន្តំ អញ្ចំ ជីវំ
 អញ្ចំ សរីរិន្តំ ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ន ហោតិ តថាគតោ ... បរម្មណាតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ និទំ ខន្ធនំ ឧ. ម. បោត្តកស្ស អាគតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវិដ្ត

បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណា រឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
 ទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិន
 ទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនតាមស្រ័យនូវរបស់នោះទេ
 តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-
 សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
 ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ចប់ សោតាបត្តិវិញ្ញ ទី ១ ។

ចប់ វេយ្យាករណ៍ ១៨ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យលោ

(១៧២) សាវត្ថំ ។ ភិក្ខុវេ សតិ ភិក្ខុវេ

ឧបាទាយ ភិក្ខុវេ អភិក្ខុវេ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ

វាយន្តំ ឧបាទាយ សន្តិកំ ឧបាទាយ ភិក្ខុវេ ឧបាទាយ

ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ

ភិក្ខុវេ ។ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ

ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ

ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ ឧបាទាយ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋិសំយុត្តិ បេយ្យាលៈ ទី ២

(១៧២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្នក⁺ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ
និងព្រះអាទិត្យមិនរះឡើងឬមិនលិចទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរ
គោល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប
ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់
មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមាន
វេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។
កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើប
ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច
ជាសសរគោល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារវត្តោ

[១៧៣] តំ ភី មញ្ញាប ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ

វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបំ

នុ តំ អនុបាទាយ ឃំរំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ

។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

តតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ

អភិនិស្ស ឃំរំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។

ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។

សម្ពាហ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អ-

និច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបំ នុ តំ អនុ-

បាទាយ ឃំរំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ

។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហំវេត្ត

(១៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី

នោះដូចម្តេច ប្រឡើង ឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ

មានទិដ្ឋភាពឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់

ដូចជាសសរគោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខ

ដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋភាពឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំង

នៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ

ទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ឡើងឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ

។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះ

ទេ តើគួរមានទិដ្ឋភាពឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅ

នឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោលបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ សុត្តេ ឥតិ ឧបាទាយ ឥតិ
 អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ^(១) ន វតា វាយន្តិ ន
 នដ្ឋោ សន្តិ ន កត្តិនិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុរិយា
 ឧទេន្តិ វា អបេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយន្តិតាតិ ។ (បុរិម-
 កមនាទិ ហិ អដ្ឋាស វេយ្យាករណាទិ វិត្តារាទិ) ។

[១៧២] សាវត្ថុ ។ តត្រ ខោ ។ តត្ថី ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ សុត្តេ តត្ថី ឧបាទាយ តត្ថី អភិធិវិស្ស ឯវិ
 ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មរណាតិ ។ ភក្កិមូលកា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សុត្តេ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិធិវិស្ស
 ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សុត្តេ ។ បេ ។ សញ្ញាយ
 សុត្តេ ។ សង្ខារេស្ស សុត្តេ ។ វិញ្ញាណោ សុត្តេ វិញ្ញាណំ
 ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ ។

ទិដ្ឋសំយុត្ត បេយ្យាលៈ ទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្អឹងមិន
 ហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យមិនរះឡើង
 ឬមិនលិចទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ (ឯវេយ្យាករណ៍
 ដ៏ពិស្តារទាំង ១៨ មានដំណើរដូចមុន) ។

(១៧៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់
 យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមាន
 សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ
 ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហារិយោ

(១៧៤) តិ* តតិ មញ្ញាប ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ
 តំ អនុបាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ ហោតិ កន្លេ ។
 ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
 អភិវិស្សំ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
 អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុ-
 បាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ ហោតិ កន្លេ ។
 ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
 អភិវិស្សំ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មណាតិ ។

ពុទ្ធក្រឹត្យសម្ព័ន្ធនិកាយ ទន្ធាវារីក្ខ

(១៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច ប្រ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើត
ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យ
ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិន
ទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏
មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិ
កើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏
មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យណោ

[១៧៦] សាវត្ថំ ។ តិក្ខ្មំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តិ

ឧបាទាយ តិ អភិច្ឆិក្ខ្យ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា

ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ អភិមូលកា ខោ កន្ត

ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទា-

យ រូបំ អភិច្ឆិក្ខ្យ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា

ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។

សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ

សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិច្ឆិក្ខ្យ ឯវំ ទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ជតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាលៈ ទី ២

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន

អ្វីហ្ន៎⁺ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះ

ភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះ

តែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី

សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើ

មានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំង-

ឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់

វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ

ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវិជ្ជោ

(១៧៧) តំ ភិក្ខុ មព្វាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិចារណាមធម្មំ អថ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឯវំ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហោតិ ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាទាយ ទុក្ខំ អភិនិស្ស
 ឯវំ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណា-
 តិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្ពាទ ។ វិញ្ញាណំ
 និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិចារណាម-
 ធម្មំ អថ នុ តំ អនុចាទាយ ឯវំ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហោតិ
 ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាទាយ
 ទុក្ខំ អភិនិស្ស ឯវំ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោគោ បរម្មរណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

(១៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មានរូប ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យ
 ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ទុតិយបេយ្យាលោ

[១៧៨] សាវត្ថំ ។ តត្ថស្មំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តត្ថ
 ឧបាទាយ តត្ថ អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អរូបំ
 អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ (បេយ្យាលោ) ។

[១៧៩] សាវត្ថំ ។ រូបំ ច អរូបំ ច អត្តា ហោតិ
 អរោគោ បរម្មណាតិ ។

[១៨០] ធនេវ្យបិណ្ឌរូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ
 បរម្មណាតិ ។

[១៨១] ឯកន្តស្មំ អត្តា ហោតិ អរោគោ
 បរម្មណាតិ ។

[១៨២] ឯកន្តទុក្ខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ
 បរម្មណាតិ ។

[១៨៣] សុខទុក្ខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ
 បរម្មណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ២

[១៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែពាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះ
ថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនមានរូប ទាំងមិនមានរោគ
(បេយ្យាល) ។

[១៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
មានរូបខ្លះ មិនមានរូបខ្លះ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨០] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូបក៏មិនមែន
មិនមានរូបក៏មិនមែន ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨១] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែសុខ
ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨២] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែទុក្ខ
តែមិនមានរោគ ។

[១៨៣] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានទាំងសុខ
ទាំងទុក្ខ ទាំងមិនមានរោគ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

[១៨៤] អនុត្តមសុខី អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មណាតិ ។ ភក្កវិមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិណ្ឌ-
 វិស្សំ ឯដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុខី អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិណ្ឌវិស្សំ ឯដ្ឋំ
 ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុខី អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្ម-
 ណាតិ ។

[១៨៥] តំ កី មពាជេ ភិក្ខុវេ រូបំ ឯច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អថ នុ
 តំ អនុបាទាយ ឯដ្ឋំ ឧប្បជ្ជេយ្យ អនុត្តមសុខី
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ នោ ហោតិ
 ភន្តេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ ធុត្ថេ សតិ ធុត្ថំ ឧបាទាយ
 ធុត្ថំ អភិណ្ឌវិស្សំ ឯដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុខី
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[១៨៤] បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏បម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ មានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះ ថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមាន រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល បើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យ វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ មានទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិន ទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ភតិយបេយ្យលោ

សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតំ ។
 អនិច្ចំ ភន្តេ ។ មេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបំ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អនុត្តមសុខំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។
 ឥតំ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
 អភិនិវស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុត្តមសុខំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ^(១) (ទុតិយបេយ្យលោ) ។

(១៨៦) សាវត្ថំ ។ តត្រ ខោ ។ តិស្មី នុ
 ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តី ឧបាទាយ តី អភិនិវស្សំ
 ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វាតា វាយន្តំ ន នន្ទោ សន្តន្តំ

ឧទ្ទានំ

១ ឧ. ម. វាតំ ឯតំ មម សោ អត្តា ន ច មេ សិយា នត្តិ ករោតោ ហេតុយា
 មហាទិដ្ឋេន អដ្ឋមំ សស្សតោ អសស្សតោ ចេវី អន្តានន្តវា ច វុច្ចតិ តំ ជីវី អញ្ចំ ជីវីកា
 តវាតតេន ចត្តារោ រូបី អត្តា ហោតិ អរូបី ច អត្តា ហោតិ រូបី ច អរូបី ច អត្តា ហោតិ
 នេវ រូបី តារូបី អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុខំ អត្តា ហោតិ ឯកន្តទុក្ខំ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខំ
 អត្តា ហោតិ អនុត្តមសុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរមរណាតិ ឥមេ ធម្មសតិ សុត្តា
 ទុតិយវារេន ទេសិតា ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៣

សញ្ញា ។ សន្តិរទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិន
 ទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិន
 អាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគ្មានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ
 ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 មានទុក្ខ ព្រោះតែអាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក មិនសុខ
 ទាំងមិនមានរោគ (បេយ្យាល ទី ២) ។

[១៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 គ្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី
 ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិញ្ញា

ន កត្តិនិយោ វិជាយន្តិន ន ចន្តិមសុរិយា ឧទេន្តិន វា

អបេន្តិន វា ឯសិកកដ្ឋាយិដ្ឋតាតិ ។ កកវិប្បលកា ឆោ

កន្តេ ឆមា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧចា-

នាយ រូបំ អភិនិវស្សំ ឯវិ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វតា

វាយន្តិន ។ បេ ។ ឯសិកកដ្ឋាយិដ្ឋតាតិ ។ វេទនាយ

សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។

វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចានាយ វិញ្ញាណំ អភិនិវស្សំ

ឯវិ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វតា វាយន្តិន ។ បេ ។ ឯសិកកដ្ឋា-

យិដ្ឋតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវុត្ត

ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចម្រុះព្រះអាទិត្យមិនរះឡើង ឬមិនលិច

ទេ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប

ទើបទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់

ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមាន

សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ

ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាង

នេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

ទំនៀមទម្លាប់ គតិយបយ្យលោ

(១៨៧) តំ តី មញ្ញា ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា
អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។ វិបរិណាម-
ធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឃរំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
ន វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឯសិក្កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។
នោ ហេតំ កន្លេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ យនិច្ចំ តំ
ទុក្ខំ តស្មី សតិ តទុចាទាយ ឃរំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
ន វាតា វាយន្តំ ន នន្លោ សន្តន្តំ ន កតំនិយោ
វិជាយន្តំ ន ចន្ទមស្សិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា ឯសិ-
ក្កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សម្ពា ។
វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ បេ ។
វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឃរំ ទិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឯសិក្កដ្ឋា-
យិដ្ឋិតាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៣

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច ប្រឡើង ឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច
ជាសសរគោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ របស់ណា មិនឡើង របស់នោះជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះ
មាន ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
ថា ខ្យល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រ
ព្រះអាទិត្យមិនរះឡើង ឬមិនអស្ចន្តតទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរ
គោល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
ឡើង ឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រ-
ែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរ
គោលដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធវារវត្តោ

យននិច្ចំ តំ ទុក្ខំ តស្មំ សតិ តទុច្ចាធាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ ឯសិក្ខជ្ជាយិដ្ឋិតាតិ ។

(ធម្មិកំ វិគ្គារេតត្វានិ) ។

(១៨៨) សាវត្ថិ ។ តិស្មំ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
កំ ឧចាធាយ កំ អភិធិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
អទុក្ខមស្ម័ធិ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។
ភក្ខិមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ
សតិ រូបំ ឧចាធាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
អទុក្ខមស្ម័ធិ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។
វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ
សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាធាយ វិញ្ញាណំ
អភិធិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អទុក្ខមស្ម័ធិ អត្តា
ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះមាន ព្រោះ
តែអាស្រ័យរបស់នោះដូច្នេះឯង ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ។ បេ ។
តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

(សូត្រទាំង ២៦ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

[១៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះ
កាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែ
អាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី
សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។
កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមាន
សង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ
ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ គតិយបេយ្យាឈ

(១៤៧) តំ គី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ និព្វំ វា អនិព្វំ
 វាតិ ។ អនិព្វំ កន្លែ ។ បេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ
 អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អនុត្តមសុខំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ នោ ហោតិ កន្លែ ។ ឥតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ យទនិព្វំ តំ នុត្តំ តស្មី សតិ តទុចាទាយ(១)
 ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុត្តមសុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ
 បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និព្វំ វា អនិព្វំ វាតិ ។ អនិព្វំ កន្លែ ។ បេ ។
 វិបរិណាមធម្មំ អបិ នុ តំ អនុចាទាយ ឃំ ទិដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ អនុត្តមសុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណា-
 តិ ។ នោ ហោតិ កន្លែ ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ យទនិព្វំ តំ

ទិដ្ឋិសំយត្ត បេយ្យាល ទី ៣

(១៨៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគបានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ
 ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះ ដូច្នេះឯង
 ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ
 តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន
 នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណា មិនទៀង របស់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារិញ្ចោ

ទុក្ខំ តស្មី សតិ តទុច្ចាធាយ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អ-
ទុក្ខមសុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មរណាតិ (តតិយ-
បេយ្យាលោ^(១)) ។

(១៧០) សាវត្ថំ ។ តស្មី នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
កី ទុច្ចាធាយ កី អភិធិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
ន វាតា វាយន្តំ ន ឆដ្ឋោ សន្តន្តំ ន កត្តិនិយោ
វិជាយន្តំ ន ចន្តមសុរិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា
ឯសិកដ្ឋាយន្តិតាតិ ។ ភក្កិម្ហលកា ខោ កន្តេ ធម្មា
។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទុច្ចាធាយ
រូបំ អភិធិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តំ
។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយន្តិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាលោ
សតិ វិញ្ញាលំ ទុច្ចាធាយ វិញ្ញាលំ អភិធិវិស្សំ

១ ឋ. ឆរ្យសតិសុត្តន្តា វិញ្ញាបេតព្វា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែអាស្រ័យរបស់នោះ ដូច្នេះឯង
 ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ
 មិនសុខ ទាំងមិនមានពេក ។ (បេយ្យាល ទី ៣) ។

(១៧០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
 ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិន
 បក់ ទឹកស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យ
 មិនរះឡើងឬមិនអស្ចន្តិកទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះ
 ភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែ
 អាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់
 ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា
 ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។
 កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ធម្មត្ថយេយ្យុណោ

ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វត្ថា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឃី កត្តា-
យន្តិតាតិ ។

(១៧១) តំ កី មពាជ កត្តាវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
វត្ថំ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
វត្ថំ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណា-
មធម្មំ កល្យំ នុ តំ សមនុបស្ស័តុំ ឃី មម ឃី សោ-
ហមស្មំ ឃី សោ មេ អត្តាតិ ។ ឆោ ហេតុំ កន្លេ ។
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
វា អនិច្ចំ វត្ថំ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ
វា តំ សុខំ វត្ថំ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ
វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ នុ តំ សមនុបស្ស័តុំ ឃី មម
ឃី សោហមស្មំ ឃី សោ មេ អត្តាតិ ។ ឆោ ហេតុំ កន្លេ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យាល ទី ៤

ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឲ្យលំអិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់
ដូចជាសសរគោល ។

[១៩១] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ប្រទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរនឹងយល់ឃើញ
នូវរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះ
ដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
សង្ខារតាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជា
ខ្លួនរបស់អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហិវរុត្តោ

[១៧២] តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ យំ តិក្ខុវំ រូបំ អត្ថ-

តានាគតប្បព្ភឺប្បដ្ឋំ អដ្ឋតំ វា ពហំទ្វា វា ឌីឡ្ហវិកំ

វា សុខុមំ វា ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទ្វេវ សន្តិកេ

វា សត្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ

អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភ្នតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា

កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ

សង្ខារា ។ យំ តិក្ខុវំ វិញ្ញាណំ អត្ថតានាគតប្បព្ភ-

ប្បដ្ឋំ អដ្ឋតំ វា ពហំទ្វា វា ឌីឡ្ហវិកំ វា សុខុមំ វា

ហំនំ វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទ្វេវ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ

នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ

យថាភ្នតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។

នាមំ ឥត្តត្ថាយាតិ បដាជានីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិគ្គ

(១៧២) មាលកិកុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ កងលោកនេះ
 រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត
 គ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី រូបណាដែលមានកងទីឆ្ងាយក្តី
 កងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវយល់តាមវិតដោយប្រាជ្ញដ៏ល្អ នូវរូប
 ទាំងអស់នុ៎ះយ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិន
 មែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណានីមួយ ។ សញ្ញាណានីមួយ ។
 សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណានីមួយ ជាអតីត អនាគត
 បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី
 ទុក្ខមក្តី វិញ្ញាណាណាដែលមានកងទីឆ្ងាយក្តី កងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយ
 ត្រូវយល់តាមវិតដោយប្រាជ្ញដ៏ល្អ នូវវិញ្ញាណទាំងអស់នុ៎ះ យ៉ាងនេះថា
 នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។
 កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនា
 កិច្ចដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ទីផ្ទៃសំយុង្គ បុគ្គលេយ្យលោ

(១៩៣) សាវត្ថំ ។ តិស្សំ នុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តិ

ឧបាទាយ តិ អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខម-

សុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ ភកិវិច្ឆល-

កា នោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ

រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ

អទុក្ខមសុខំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។

វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ

សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ

អភិវិស្សំ ឯវំ ទិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខំ អត្តា

ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។

ទិដ្ឋសំបុត្រ បឃ្ចុល ទី ៤

(១៩៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន

ព្រោះតែអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់

អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មានព្រះ

មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប

ព្រោះតែអាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា

បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមាន

រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល

បើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអាស្រ័យ

វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី

សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(១៧៤) តំ ភី មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបវណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុំ តំ សមនុបស្ស័ត្តំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតិ កន្លេ ។ វេទនា ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារា ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
 អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។
 ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបវណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុំ តំ សមនុបស្ស័ត្តំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ
 ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតិ កន្លេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហារិទ្ធិ

(១៩៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី

នោះដូចម្តេច ប្រទេ្យ្យងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ

របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។

ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹង

យល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ ⁺នុះជាខ្លួនរបស់

អញ ដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា

។ រូប ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ មិន

ទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួល

ជាធម្មតា គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុះរបស់អញ ⁺នុះជាអញ

⁺នុះជាខ្លួនរបស់អញដូច្នេះដែរឬ ។ មិនគួរនឹងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តេ ធម្មត្ថបេយ្យាលោ

(១៧៥) តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ យំ តិក្ខុំ រូបំ អតីតា-
 នាគតប្បច្ចុប្បន្នំ អដ្ឋតំ វា ពហំន្វា វា ឌីឡាវតំ វា
 សុខុមំ វា ហំនំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វេរ សន្តិកេ វា
 សត្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តា-
 តិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា
 កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
 សង្ខារា ។ យំ តិក្ខុំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតប្បច្ចុប្បន្នំ
 អដ្ឋតំ វា ពហំន្វា វា ឌីឡាវតំ វា សុខុមំ វា ហំនំ
 វា បណីតំ វា យំ ទ្វេរ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញា-
 ណំ នេតំ មម នេសោហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ ឯវំ បស្សំ
 ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សាវកោ រូបស្មីបំ និត្តិនតិ

ទំនៀមទម្លាប់ យយ្យល ទី ៤

(១៩៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
 រូបណានីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
 គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទតមកក្តី រូបណាដែលមានក្នុង
 ទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏
 ល្អ នូវរូបទាំងអស់នេះ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែន
 ជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណានីមួយ ។
 សញ្ញាណានីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណានីមួយ ។ វិញ្ញាណានីមួយ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោត
 ក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទតមកក្តី វិញ្ញាណាណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយ
 ក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ នូវ
 វិញ្ញាណទាំងអស់នេះ យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជា
 អញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយ-
 សាវ័កអ្នកបេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយនឹងរូបផង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយសម្មា ខន្ធហវគ្គោ

វេទនាយមិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយមិ និព្វិន្ទតិ សម្មារេសុមិ
 និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីមិ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទ វិវដ្ឋតិ វិហតា
 វិមុត្តតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ វិណា ជាតិ
 វិសតិ ព្រហ្មចរិយំ កតិ ករណីយំ នាមរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 បដាណាតិ ។ (បុរិមគមនំ អដ្ឋារស វេយ្យាករណា
 ទុតិយគមនំ ឆត្វិសំ វិត្តារេតព្វានិ តតិយគមនំ ឆត្វិសំ
 វិត្តារេតព្វានិ ចតុត្ថគមនំ ឆត្វិសំ វិត្តារេតព្វានិ) ។

ទិដ្ឋិសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធខិណ្ឌ

នឿយណាយនឹងវេទនាផង នឿយណាយនឹងសញ្ញាផង នឿយណាយ
 នឹងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាយនឹងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយ
 ណាយ ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះការប្រាសចាកតម្រេក ទើបចិត្តរួច
 ស្រឡះ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុត
 ស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើ
 ស្រេចហើយ មគ្គការវិនាសកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនមានឡើយ ។ (វេយ្យាករណ៍ទាំង ១៨ មានដំណើរដូចមុន សូត្រ ២៦
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យពិស្តារដូចដំណើរទីពីរផងចុះ សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវ
 សំដែងឲ្យពិស្តារដូចដំណើរទីបី សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យពិស្តារ
 ដូចដំណើរទីបួន) ។

ឡីក្រណាស់យុត្តិ
៣៦ ៤៤

[១៩២] សាវត្ថុ ។ ចន្ទ្រី ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ វិបរិណា-
មិ អញ្ចាថាភាវី សោតិ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ចាថាភាវី
យានំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ចាថាភាវី ជិហំ អនិច្ចំ វិ-
បរិណាមិ អញ្ចាថាភាវី កាយោ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ
អញ្ចាថាភាវី មនោ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ចាថាភាវី ។
យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មោ ឯវិ សទ្ធិហតិ អនិម្ពច្ឆតិ ។
អយំ វុច្ឆតិ សទ្ធិនុសាវី ឡីក្រណា សម្មត្តនិយាមិ
សប្បវិសក្ខមី ឡីក្រណា វិភិវត្តោ បុគ្គលក្ខមី អកញ្ចោ តិ
កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា វិវត្តានយោនិ
វា បិវត្តវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ វា តាវ កាលំ
កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិដលំ សច្ចិក្រោតិ ។
យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មោ ឯវិ បញ្ចាយ មត្ត-
សោ និជ្ឈានំ ឧបដ្ឋិតំ ។ អយំ វុច្ឆតិ ធម្មានុសាវី

ឱក្ខន្ធសំយត្ត

(១៩៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភ្នែកមិនទៀង
មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ត្រចៀកមិនទៀង មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ច្រមុះមិនទៀង មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី អណ្តាតមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែ
ប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី កាយមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ចិត្តមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជា
ប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាជឿចុះចិត្តសិប្បវិធម៌ទាំង
នេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ទានុសារី (អ្នកព្យាករឃើញរឿយៗ
ដោយសទ្ទា) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ
កន្លងបង្គំបូរជនក្នុង ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើត
ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏ចិត្តវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើ
មរណភាព ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលទៅ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានត្រាស់ដឹងធម៌ទាំងនេះ
ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មានុសារី

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ឡិក្កនោ សម្មត្ថនិយាមំ សម្មុទ្ធិសក្ខី ឡិក្កនោ វិចិត្រោ
 បុគ្គលក្ខមំ អកញ្ចោ តំ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា
 និរយំ វា តិរច្ឆានយោនី វា បិត្តវិសយំ វា ឧបបន្នេយ្យ
 អកញ្ចោ វា តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិដលំ
 សង្ខតោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវំ ជាតាតិ
 ឯវំ បស្សតិ ។ អយំ វុត្ថតិ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាត-
 ធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

[១៩៧] សាវត្ថំ ។ រូបា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា វិចារណា-
 មិនោ អញ្ញាថាការិនោ សន្តា អនិច្ចា វិចារណាមិនោ
 អញ្ញាថាការិនោ គន្ធា អនិច្ចា វិចារណាមិនោ អញ្ញាថា-
 ការិនោ រសា អនិច្ចា វិចារណាមិនោ អញ្ញាថាការិនោ
 នោដ្ឋត្វា អនិច្ចា វិចារណាមិនោ អញ្ញាថាការិនោ ធម្មា
 អនិច្ចា វិចារណាមិនោ អញ្ញាថាការិនោ ។ យោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មេ ឯវំ សន្តាហតិ អធិប្បត្តតិ ។ អយំ វុត្ថតិ

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

(អ្នករាជកយើងដោយធម៌គឺប្រាជ្ញា) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិប
 កាន់សប្បវសក្ខមិ កន្លងបង់ប្បបដ្ឋនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើ
 ហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរចាន ឬក៏បត្តិវិស័យ ជា
 បុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ នូវធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា
 សោតាបនុបត្ថល មានសភាពមិនធ្លាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង
 មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

(១៩៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ វិបាកទៅជាប្រក្រតី សំឡេងមិនទៀង មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ វិបាកទៅជាប្រក្រតី ក្លិនមិនទៀង មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅ វិបាកទៅជាប្រក្រតី រសមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ទៅ វិបាកទៅជាប្រក្រតី ផោដ្ឋព្វៈមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 វិបាកទៅជាប្រក្រតី ធម្មារម្មណ៍មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 វិបាកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្ត
 សិបនូវធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី

ឧក្ខន្ធសំយុត្តំ

សទ្ធានុសារី ឡិក្កនោ សម្មត្ថនិយាមំ សប្បវិសក្ខមំ
 ឡិក្កនោ វិភិវត្តោ បុព្វជនក្ខមំ អកព្វោ នំ កម្មំ កាតំ
 យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា និវត្តានយោនី វា បិវត្តិសយំ
 វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកព្វោ វា តាវ កាលំ កាតំ យាវ ន
 សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មា ឯវិ បញ្ចាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ មន្តំ ។
 អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសារី ឡិក្កនោ សម្មត្ថនិយាមំ សប្ប-
 វិសក្ខមំ ឡិក្កនោ វិភិវត្តោ បុព្វជនក្ខមំ អកព្វោ នំ
 កម្មំ កាតំ យំ កម្មំ កត្វា និរយំ វា និវត្តាន-
 យោនី វា បិវត្តិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកព្វោ តាវ
 កាលំ កាតំ យាវ ន សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតិ ។
 យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្ម ឯវិ ជាធាតិ ឯវិ បស្សតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆ័យធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ឧបន្ថត្ថសំយោគ

បានចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ កន្លងបង្កើន
 បុគ្គលក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬ
 កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល
 ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាមួយបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌ទាំងនេះ ដោយ
 ប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា ធម្មានុសារី បានចុះ
 សិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ កន្លងបង្កើននូវបុគ្គល-
 ក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំណើត
 សត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុង
 ពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវសោតាបត្តិផលនៅឡើយ ។

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ នូវធម៌
 ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាប្បបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់
 ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

[១៧៨] សាវត្ថី ។ ចត្តវិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ អធិទ្ធិ វិបវិ-
ណាមី អព្ភាថាភាវី ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ បេ ។ យា-
នវិញ្ញាណំ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ ។ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោ-
វិញ្ញាណំ អធិទ្ធិ វិបវិណាមី អព្ភាថាភាវី ។ យោ ភិក្ខុវេ
។ បេ ។ សច្ចិត្តរោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
សច្ចិត្តរោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយ-
នោតិ ។

[១៧៩] សាវត្ថី ។ ចត្តសម្មស្សោ ភិក្ខុវេ អធិទ្ធា
វិបវិណាមី អព្ភាថាភាវី សោតសម្មស្សោ ។ យានសម្ម-
ស្សោ ។ ជីវ្ហសម្មស្សោ ។ កាយសម្មស្សោ ។ មនោ-
សម្មស្សោ អធិទ្ធា វិបវិណាមី អព្ភាថាភាវី ។ យោ
ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯទំ សទ្ធិហតិ អធិទ្ធាតិ ។ អយំ
វិទូតិ សទ្ធានុសាវី ។ បេ ។ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវាទ

[១៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុវិញ្ញាណមិន
ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក្រៅជាប្រក្រតី ។ សោតវិញ្ញាណ
។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ កាយវិញ្ញាណ ។ មនោ-
វិញ្ញាណ មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក្រៅជាប្រក្រតី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គលណា ។ បេ ។ មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

[១៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុសម្ព័ស្ស
មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក្រៅជាប្រក្រតី សោត-
សម្ព័ស្ស ។ ឃានសម្ព័ស្ស ។ ជីវ្ហសម្ព័ស្ស ។ កាយសម្ព័ស្ស ។ មនោ-
សម្ព័ស្ស មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក្រៅជាប្រក្រតី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ដើរចុះចិត្តសិប នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាង
នេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ទានុសារី ។ បេ ។ មានការត្រាស់
ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ឧក្ខន្ធសំយុត្តំ

(២០០) សាវត្ថី ។ ចក្ខុសម្មស្សជា វេទនា ភិក្ខុវេ
 អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី សោតសម្មស្សជា វេទ-
 នា ។ យានសម្មស្សជា វេទនា ។ ជីវ្ហសម្មស្សជា
 វេទនា ។ កាយសម្មស្សជា វេទនា ។ មនោសម្មស្សជា
 វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ យោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មេ ឃី សុទ្ធិហតិ អធិប្បដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ
 សទ្ធានុសាវី ។ បេ ។ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

(២០១) សាវត្ថី ។ រូបសញ្ញា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា វិបរិ-
 ណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ សុទ្ធសញ្ញា ។ កុទ្ធសញ្ញា ។
 រសសញ្ញា ។ ដោជ្ជព្វសញ្ញា ។ ធម្មសញ្ញា អនិច្ចា
 វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ
 ឃី សុទ្ធិហតិ អធិប្បដ្ឋតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសាវី
 ។ បេ ។ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

(២០០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុសម្ពុស្ស-
ជាវេទនា មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី
សោតសម្ពុស្សជាវេទនា ។ យានសម្ពុស្សជាវេទនា ។ ដីសម្ពុស្ស-
ជាវេទនា ។ កាយសម្ពុស្សជាវេទនា ។ មនោសម្ពុស្សជាវេទនា មិន
ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ីបនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២០១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
រូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តី
សំគាល់ក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
រស ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារមណ៍
មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ីបនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារីគោ

(២០២) សាវត្ថី ។ រូបសញ្ញេតនា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា-
 រិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ សទ្ធសញ្ញេតនា ។ កន្ធុ-
 សញ្ញេតនា ។ រសសញ្ញេតនា ។ ដោជ្ជត្ថសញ្ញេត-
 នា ធម្មសញ្ញេតនា អនិច្ចា រិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។
 យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ សទ្ធិហតិ អនិម្មត្តតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសាវី ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធហោតិ ។

(២០៣) សាវត្ថី ។ រូបតណ្ហា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា រិប-
 រិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ សទ្ធិតណ្ហា ។ កន្ធុតណ្ហា ។
 រសតណ្ហា ។ ដោជ្ជតណ្ហា ។ ធម្មតណ្ហា អនិច្ចា
 រិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ
 សទ្ធិហតិ អនិម្មត្តតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សទ្ធានុសាវី
 ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២០២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប៉ិនប៉ង

ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តីប៉ិនប៉ងក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប៉ិនប៉ងក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប៉ិនប៉ងក្នុងរស ។ សេចក្តីប៉ិនប៉ងក្នុងដេវតារមណី ។ សេចក្តីប៉ិនប៉ងក្នុងធម្មារមណីមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ទានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២០៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រាថ្នា

ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរស ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងដេវតារមណី ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងធម្មារមណីមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ប់នូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ទានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២០៤) សាវត្ថី ។ បឋវីជាតុ ភិក្ខុវេ អនិច្ចា
 វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ អាថោជាតុ ។ តេជោជាតុ ។
 វាយោជាតុ ។ អាគាសជាតុ ។ វិញ្ញាណជាតុ អនិច្ចា
 វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃំរំ
 សន្តបាតិ អធិម្បច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ សន្តានុសារី ។ បេ ។
 សម្ពោធិបរាមនោតិ ។

(២០៥) សាវត្ថី ។ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ វិបរិណាមី
 អញ្ញាថាភាវី វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ អនិច្ចា វិបរិណាមីនោ អញ្ញាថាភា-
 វិនោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមី អញ្ញាថាភាវី ។ យោ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃំរំ សន្តបាតិ អធិម្បច្ចតិ ។ អយំ វុច្ចតិ

ឧក្រិដ្ឋសំយុត្ត

(២០៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធាតុដ៏មិនទៀង
មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ។ ធាតុទឹក ។ ធាតុ
ភ្លើង ។ ធាតុខ្យល់ ។ ធាតុអាកាស ។ វិញ្ញាណធាតុមិនទៀង មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ីបនូវធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ
ហៅថា សទ្ទានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានត្រាស់ដឹងទៅខាងមុខ ។

(២០៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបមិនទៀង មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី វេទនាមិនទៀង មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយមិន
ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ថ្ងៃក៏ទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តស៊ីបនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវគ្គោ

សទ្ធានុសាវ័ ឌីក្កោនោ សម្មត្ថនិយាមំ សប្បវិសក្ខមំ

ឌីក្កោនោ វិភិវត្តោ បុព្វជនក្ខមំ អកកោ តំ កក្កំ កាតុំ យំ

កក្កំ កត្វា និរយំ វា វិវត្តានយោនី វា បិត្តិវិសយំ វា

ឧបបជ្ជេយ្យ អកកោ វា តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ន

សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតិ ។ យស្ស ខោ ភិក្ខុវេ

សមេ ធម្មា វិវិ បញ្ចាយ មត្តសោ និជ្ឈានំ ឧបត្តំ ។

អយំ វុច្ចតិ ធម្មានុសាវ័ ឌីក្កោនោ សម្មត្ថនិយាមំ សប្ប-

វិសក្ខមំ ឌីក្កោនោ វិភិវត្តោ បុព្វជនក្ខមំ អកកោ តំ

កក្កំ កាតុំ យំ កក្កំ កត្វា និរយំ វា វិវត្តានយោនី

វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបជ្ជេយ្យ អកកោ វា តាវ កាលំ

កាតុំ យាវ ន សោតាបត្តិដលំ សច្ចិករោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

សទ្ទានុសារី បានចុះសិបកាន់សមុត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ

កន្លងបង់នូវបុប្ផជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើត

ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើ

មរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវសោតា-

បត្តិផល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកណាមួយត្រាស់ដឹងធម៌ទាំងនេះ

ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មានុសារី

បានចុះសិបកាន់សមុត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ កន្លងបង់នូវ

បុប្ផជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬ

កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬក៏បិត្តវិស័យ ជាបុគ្គលទៀងនឹងមិនធ្វើមរណ-

កាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផល ។

ឧក្ខន្ធសំយុត្តំ

យោ ភិក្ខុវេ សមេ ជម្មេ ឯវិ បដានាតិ ឯវិ បស្សតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ សោតាបន្នោ អវិនិច្ឆាតជម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុត្តំ ។

តិស្សទានំ

ចក្ក រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
 ដស្សោ ច វេទនាយ ច
 សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
 ជាតុ ខន្ធន តេ ទសាតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

មាលកិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលណា ស្គាល់ច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់
យ៉ាងនេះ នូវធម៌តាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបន្តបុគ្គល
មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយក្ខមិ ជាបុគ្គលទៀង នឹងបានគ្រាន់
ដឹងទៅខាងមុខ ។

ចប់ ឧក្ខន្ធសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃឧក្ខន្ធសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពី ចក្ខុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១
សញ្ញា ១ ចេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ត្រូវ
ជា ១០ ។

ឧប្បាទសំយ័ត្តំ

(២០៦) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចត្តុស្ស ឧប្បាទោ

បិតិ អភិជិព្ភតិ ចាតុភារេ ទុត្តុស្សសោ ឧប្បាទោ

រោតានំ បិតិ ជរាមរណស្ស ចាតុភារេ យោ សោតស្ស

ឧប្បាទោ បិតិ ។ បេ ។ យោ យានស្ស ឧប្បាទោ

បិតិ ។ យោ ជីវ្ហយ ឧប្បាទោ បិតិ ។ យោ កាយស្ស

ឧប្បាទោ បិតិ ។ យោ មនស្ស ឧប្បាទោ បិតិ អភិ-

ជិព្ភតិ ចាតុភារេ ទុត្តុស្សសោ ឧប្បាទោ រោតានំ បិតិ

ជរាមរណស្ស ចាតុភារេ ។

(២០៧) យោ ច ភិក្ខុវេ ចត្តុស្ស និរោធគ្រូបស-

មោ អត្ថង្គមោ ទុត្តុស្សសោ និរោធគ្រូបស-

មោ ជរាមរណស្ស អត្ថង្គមោ ។ យោ សោតស្ស

ឧប្បាទសំយុត្ត

[២០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា នៃចក្ខុ⁺ នេះជាការ
កើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិង
មរណៈ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា នៃសោតៈ ។ បេ ។ ការកើត
ឡើង ការតាំងនៅណា នៃឃានៈ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា
នៃដំរី ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា នៃកាយ ។ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា នៃចិត្ត⁺ នេះជាការ
កើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានិង
មរណៈ ។

[២០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ការរលត់ ការ
ស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ណា នៃចក្ខុ⁺ នេះជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការ
ស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជរានិងមរណៈ ។ ការរលត់ណា

ឧប្បាសន៍យុត្តិ

និរោធា ។ ថេ ។ យោ យានស្ស និរោធា ។ យោ

ដ៏ក្លាយ និរោធា ។ យោ កាយស្ស និរោធា ។ យោ

មនស្ស និរោធា វ្យាសមោ អត្ថផ្តមោ ទុក្ខស្សសោ

និរោធា រោតានំ វ្យាសមោ ជរាមរណស្ស អត្ថផ្តមោតិ ។

(២០៨) សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវ្យាចានំ ឧប្បាទោ មិត្តិ

អភិនិព្វត្តិ ចាតុកាវេ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោតានំ

មិត្តិ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ ។ យោ សន្តានំ ។ យោ

ភិក្ខុនំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ដោដ្ឋក្ខានំ ។ យោ

ធម្មានំ ឧប្បាទោ មិត្តិ អភិនិព្វត្តិ ចាតុកាវេ ទុក្ខស្ស-

សោ ឧប្បាទោ រោតានំ មិត្តិ ជរាមរណស្ស ចាតុ-

កាវេ ។

ឧប្បាសន៍

នៃសោតៈ ។ បេ ។ ការលេត់ណា នៃឃានៈ ។ ការលេត់ណា នៃ
 ជីវ្ហ ។ ការលេត់ណា នៃកាយ ។ ការលេត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់
 ណា នៃចិត្ត⁺ នេះ ជាការលេត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃពេក ជាការ
 អស់នៃជរានិមរណៈ ។

(២០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃរូប⁺ នេះ ជា
 ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃពេក ជាការមានប្រាកដនៃជរានិមរណៈ
 ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃផោដ្ឋព្វៈ ។
 ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា
 នៃធម្មារម្មណ៍⁺ នេះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃពេក ជា
 ការមានប្រាកដនៃជរានិមរណៈ ។

[២០៧] យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ វូតានំ និរោធា វ្យា-
សមោ អត្ថន្តមោ ធុត្ថុស្សេសោ និរោធា រោតានំ វ្យា-
សមោ ជរាមរណស្ស អត្ថន្តមោ ។ យោ សន្តានំ ។
យោ គន្ធានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ដោដ្ឋព្វានំ ។
យោ ធម្មានំ និរោធា វ្យាសមោ អត្ថន្តមោ ធុត្ថុ-
ស្សេសោ និរោធា រោតានំ វ្យាសមោ ជរាមរណស្ស
អត្ថន្តមោតិ ។

[២០៨] សាវត្ថំ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កវិញ្ញាណស្ស
ឧប្បាទោ មិត្តំ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ ។ បេ ។
យោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧប្បាទោ មិត្តំ ។ បេ ។ ជរាម-
រណស្ស ចាតុកាវេ ។

[២០៩] យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ចក្កវិញ្ញាណស្ស និ-
រោធា ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថន្តមោ យោ មនោ-
វិញ្ញាណស្ស និរោធា ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្ថន្ត-
មោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[២០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃរូប⁺ នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃពេក ជាការអស់នៃដរានិវមរណៈ ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃផោដ្ឋព្វៈ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មារម្មណ៍⁺ នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃពេក ជាការអស់នៃដរានិវមរណៈ ។

[២១០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដរានិវមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដរានិវមរណៈ ។

[២១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដរានិវមរណៈ ការរលត់ណា នៃមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដរានិវមរណៈ ។

ឧប្បាសំយុត្តំ

(២០២) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចត្តុសម្មស្សស្ស
 ឧប្បាទោ បិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវោ
 ។ បេ ។ យោ មនោសម្មស្សស្ស ឧប្បាទោ បិតិ ។ បេ ។
 ជរាមរណស្ស ចាតុកាវោ ។

(២០៣) យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តុសម្មស្សស្ស
 និរោធា ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តផ្តមោ ។ បេ ។ យោ
 មនោសម្មស្សស្ស និរោធា ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស
 អត្តផ្តមោតិ ។

(២០៤) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចត្តុសម្មស្សស្ស
 វេទនាយ ឧប្បាទោ បិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ចាតុ-
 កាវោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្មស្សស្ស វេទនាយ
 ឧប្បាទោ បិតិ អភិនិព្វត្តិ ចាតុកាវោ ទុក្ខស្សសោ
 ឧប្បាទោ រោតាជំ បិតិ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវោ ។

ឧប្បទានសំយុត្ត

[២១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុសម្ពុស្ស ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរា
 នឹងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមនោ-
 សម្ពុស្ស ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជរានឹងមរណៈ ។

[២១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញៀត ការរលត់ណា
 នៃចក្ខុសម្ពុស្ស ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានឹងមរណៈ ។ បេ ។ ការ
 រលត់ណា នៃមនោសម្ពុស្ស ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានឹងមរណៈ ។

[២១៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា នៃចក្ខុសម្ពុស្សជាវេទនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដ
 នៃជរានឹងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់
 ការមានប្រាកដ ណា នៃមនោសម្ពុស្សជាវេទនា ន្ត្រៈ ជាការកើតឡើង
 នៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរានឹងមរណៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស វស្សវគ្គោ

(២០៥) យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សជ័យ
វេទនាយ និរោធនា វ្យាបសមោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស
អត្តន្តមោ ។ បេ ។ យោ មនោសម្មស្សជ័យ វេទនាយ
និរោធនា វ្យាបសមោ អត្តន្តមោ ទុក្ខុស្សសោ និរោធនា
រោតាទំ វ្យាបសមោ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោតិ ។

(២០៦) សាវត្ថំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្យាបសញ្ញាយ
ឧប្បាទោ បិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ
។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ ឧប្បាទោ បិតិ អភិធម្មតិ
ចាតុកាវេ ទុក្ខុស្សសោ ឧប្បាទោ រោតាទំ បិតិ
ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ ។

(២០៧) យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ វ្យាបសញ្ញាយ និរោធនា
។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោ ។ បេ ។ យោ ធម្ម-
សញ្ញាយ និរោធនា វ្យាបសមោ អត្តន្តមោ ទុក្ខុស្សសោ
និរោធនា រោតាទំ វ្យាបសមោ ជរាមរណស្ស អត្តន្ត-
មោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ណា នៃចក្ខុសម្ពុស្សជាវេទនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដកនិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃមនោសម្ពុស្សជាវេទនា ⁺នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃពេគ ជាការអស់នៃដកនិងមរណៈ ។

[២១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃរូបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដកនិងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃធម្មសញ្ញា ⁺នេះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃពេគ ជាការមានប្រាកដនៃដកនិងមរណៈ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា នៃរូបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដកនិងមរណៈ ។ បេ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ញា ⁺នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃពេគ ជាការអស់នៃដកនិងមរណៈ ។

ឧប្បទាន្ត

(២១៨) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្រូបសញ្ញោតនាយ
 ឧប្បាទោ មីតិ ។ បេ ។ ជរាមរណាស្ស ចាតុភារោ ។ បេ ។
 យោ ធម្មសញ្ញោតនាយ ឧប្បាទោ មីតិ ។ បេ ។ ជរា-
 មរណាស្ស ចាតុភារោ ។

(២១៩) យោ ច ចោ ភិក្ខុវេ វ្រូបសញ្ញោតនាយ
 និរោធា ។ បេ ។ ជរាមរណាស្ស អត្តន្តមោ ។ បេ ។ យោ
 ធម្មសញ្ញោតនាយ និរោធា វ្រូបសមោ អត្តន្តមោ ទុក្ខ-
 ស្សសោ និរោធា រោតាជំ វ្រូបសមោ ជរាមរណាស្ស
 អត្តន្តមោតិ ។

(២២០) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្រូបតណ្ហាយ ឧប្បា-
 ទោ មីតិ ។ បេ ។ ជរាមរណាស្ស ចាតុភារោ ។ បេ ។
 យោ ធម្មតណ្ហាយ ឧប្បាទោ មីតិ អភិធិព្វតិ ចាតុ-
 ភារោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោតាជំ មីតិ ជរាមរ-
 ណាស្ស ចាតុភារោ ។

ឧប្បទសំយុត្ត

[២១៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា នៃរូបសញ្ញតនា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដរ
 នឹងមរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃធម្មសញ្ញតនា
 ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដរនឹងមរណៈ ។

[២១៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា
 នៃរូបសញ្ញតនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដរនឹងមរណៈ ។ បេ ។ ការ
 រលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ញតនា ⁺នេះ ជាការ
 រលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃដរនឹងមរណៈ ។

[២២០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា នៃរូបតណ្ហា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃដរនឹង
 មរណៈ ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការ
 មានប្រាកដ ណា នៃធម្មតណ្ហា ⁺នេះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការ
 តាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃដរនឹងមរណៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស ខន្ធវារីវគ្គោ

(២២១) យោ ធិ ខោ ភិក្ខុវេ វ្រុបតណ្ហាយ និរោ-
 ជោ ។ បេ ។ ជវាមរណស្ស អត្ថន្តមោ ។ បេ ។ យោ
 ធិវ្រុបតណ្ហាយ និរោជោ វ្រុបសមោ អត្ថន្តមោ ទុក្ខស្សេ-
 សោ និរោជោ រោតាទំ វ្រុបសមោ ជវាមរណស្ស
 អត្ថន្តមោតិ ។

(២២២) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីធាតុយា ឧប្បា-
 នោ បិតិ អភិនិព្វត្តិ ចាតុកាវេ ។ បេ ។ ជវាមរណស្ស
 ចាតុកាវេ យោ អាចោធាតុយា ។ បេ ។ យោ តេជោ-
 ធាតុយា ។ យោ វាយោធាតុយា ។ យោ អាកាស-
 ធាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បានោ បិតិ
 អភិនិព្វត្តិ ចាតុកាវេ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បានោ រោតាទំ
 បិតិ ជវាមរណស្ស ចាតុកាវេ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២២១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា

នៃធម្មតណ្ហា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃដរានីមរណៈ ។ បេ ។ ការ

រលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មតណ្ហា ⁺នេះ ជាការរលត់

នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃដរានីមរណៈ ។

(២២២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការ

តាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃបឋវីធាតុ ។ បេ ។

ជាការមានប្រាកដនៃដរានីមរណៈ នៃអាប្មាធាតុ ។ បេ ។ នៃតេជោ-

ធាតុ ។ នៃវាយោធាតុ ។ នៃអាកាសធាតុ ។ ការកើតឡើង ការតាំង

នៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃវិញ្ញាណធាតុ ⁺នេះ ជា

ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃដរ

ានីមរណៈ ។

ឧប្បទានំយុត្តំ

[២២៣] យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ បឋវីជាតុយា និ.

រោគោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តផ្គមោ យោ អា-
ចោជាតុយា និរោគោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តផ្គមោ
យោ តេជោជាតុយា និរោគោ ។ យោ វាយោជាតុ-
យា និរោគោ ។ យោ អាគាសជាតុយា និរោគោ ។
យោ វិញ្ញាណជាតុយា និរោគោ វ្យាសមោ អត្តផ្គមោ
ទុក្ខស្មេសោ និរោគោ រោគានំ វ្យាសមោ ជរាមរ-
ណស្ស អត្តផ្គមោតិ ។

[២២៤] សាវត្ថំ ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្យាស្ស ឧប្បា-
នោ បិតិ អភិនិព្វតិ ចាតុកាវេ ទុក្ខស្មេសោ ឧប្បា-
នោ រោគានំ បិតិ ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ យោ
វេទនាយ ។ បេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារ-
នំ ។ យោ វិញ្ញាណស្ស ឧប្បានោ បិតិ អភិនិព្វតិ
ចាតុកាវេ ទុក្ខស្មេសោ ឧប្បានោ រោគានំ បិតិ
ជរាមរណស្ស ចាតុកាវេ ។

ឧប្បទានំបុត្ត

(២២៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការរលត់ណា
នៃបឋវីធាតុ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិមរណៈ ការរលត់ណា នៃ
អាបោធាតុ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរានិមរណៈ ការរលត់ណា នៃ
តេជោធាតុ ។ ការរលត់ណា នៃវាយោធាតុ ។ ការរលត់ណា នៃ
អាកាសធាតុ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃវិញ្ញា-
ណធាតុ⁺ នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់
នៃជរានិមរណៈ ។

(២២៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃរូប⁺ នេះ ជា
ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរា
និមរណៈ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ នៃសង្ខារទាំងឡាយ ។
ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃ
វិញ្ញាណ⁺ នេះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការ
មានប្រាកដនៃជរានិមរណៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទដ្ឋវគ្គោ

(២២៥) យោ ច ខោ ភិក្ខុវេ វ្យាបស្ស និរោធនា
 វ្យាបសមោ អត្តន័មោ ទុក្ខស្បោសោ និរោធនា រោតា-
 នំ វ្យាបសមោ ជរាមរណាស្ស អត្តន័មោ យោ វេទនាយ
 ។ មេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារនំ ។ យោ
 វិញ្ញាណស្ស និរោធនា វ្យាបសមោ អត្តន័មោ ទុក្ខស្បោ-
 សោ និរោធនា រោតានំ វ្យាបសមោ ជរាមរណាស្ស
 អត្តន័មោតិ ។

ឧប្បាសំយុត្តំ ។

តិស្សុទ្ធានំ

ចក្កំ វ្យាបសា វិញ្ញាណំ

និស្សោ ច វេទនាយ ច

សញ្ញា ច មេតតា តណ្ហា

នាតុ ខន្ធន តេ ទសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តទិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២២៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញទៀត ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃរូប ⁺នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃដកនិវេទនៈ នៃវេទនា ។ មេ ។ នៃសញ្ញា ។ នៃសង្ខារទាំងឡាយ ។ ការរលត់ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា នៃវិញ្ញាណ ⁺នេះ ជាការរលត់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃដកនិវេទនៈ ។

ចប់ ឧប្បាទសំយុត្ត ។

ឧទាននៃឧប្បាទសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ខុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១

សញ្ញា ១ បេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ត្រៃ

ជា ១០ ។

កិលេសសំយត្តំ

(២២៦) សាវត្ថំ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្ខុស្មំ ឆន្ទ-

រកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ សោតស្មំ

ឆន្ទរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ យានស្មំ

ឆន្ទរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ ជីវ្ហយ

ឆន្ទរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ កាយស្មំ

ឆន្ទរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ មនស្មំ

ឆន្ទរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ

ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធសុ ហំនេសុ ចេតសោ

ឧបក្កិលេសោ បហំនោ ហោតិ នេត្តម្មន្តំ ចស្ស្ស

ចិត្តំ ហោតិ នេត្តម្មបរិការិតំ ចិត្តំ កម្មន្តយំ ខាយតិ

អភិញ្ញា សច្ចករណីយេសុ ធម្មេស្មតិ ។

កិលេសសំយត្ត

[២២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគ (តម្រេក

ប្រកបដោយសេចក្តីពេញចិត្ត) ណា ក្នុងចក្ខុ⁺ នេះ ជាឧបក្កិលេស (នាំឲ្យ

សៅហ្មង) របស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងសោតៈ⁺ នេះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត

ឆន្ទរាគណា ក្នុងឃានៈ⁺ នេះជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងជីវា

⁺ នេះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងកាយ⁺ នេះ ជាឧបក្កិលេស

របស់ចិត្ត ឆន្ទរាគណា ក្នុងមនោ⁺ នេះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លះបង់នូវឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុ

ទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្កើនទៅរកនេកម្មៈផង

ជាចិត្តអបំរើក្នុងនេកម្មៈផង ជាចិត្តគួរដល់ការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំង-

ឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

[២២៧] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបេសុ ធន្ធាតោ
 ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សធម្មេសុ ។ យោ
 កន្ធម្មេសុ ។ យោ រសេសុ ។ យោ វោជ្ជព្វេសុ ។ យោ
 ធម្មេសុ ធន្ធាតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធនុ ហំនេសុ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហំនោ ហោតិ នេក្ខម្ម-
 នំន្នំ ចស្ស្ឋ ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិ-
 យំ ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

[២២៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កវិញ្ញាណាស្មី
 ធន្ធាតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សា-
 តវិញ្ញាណាស្មី ។ យោ យានវិញ្ញាណាស្មី ។ យោ ជីវ្ហា-
 វិញ្ញាណាស្មី ។ យោ កាយវិញ្ញាណាស្មី ។ យោ មនោ-
 វិញ្ញាណាស្មី ធន្ធាតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធនុ ហំនេសុ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសោ បហំនោ ហោតិ នេក្ខម្មនំន្នំ
 ចស្ស្ឋ ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មនិយំ
 ខាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណ
 ក្នុងរូប⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសំឡេង ។ ក្នុងក្លិន ។
 ក្នុងរស ។ ក្នុងផោដ្ឋពៈ ។ ឆន្ទរាគណ ក្នុងធម្មារមណ៍⁺ នេះ ជា
 ទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលះបង់
 នូវទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ
 តែងបង្ហ្គោនទៅរកនេកម្មៈផង ជាចិត្តអបរំដោយនេកម្មៈផង ជាចិត្តគរុវេល
 ការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

(២២៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណ
 ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតវិញ្ញាណ ។
 ក្នុងយានវិញ្ញាណ ។ ក្នុងដិព្វវិញ្ញាណ ។ ក្នុងកាយវិញ្ញាណ ។ ឆន្ទរាគ
 ណ ក្នុងមនោវិញ្ញាណ⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លះបង់នូវទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្ហ្គោនទៅរកនេកម្មៈផង ជាចិត្ត
 អបរំដោយនេកម្មៈផង ជាចិត្តគរុវេលការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមផង ។

[២២៩] សាវត្ថ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចត្តុសម្មស្ស័ស្ថ
 ធន្តរតោ ចិត្តស្ស័សោ ឧបក្ក័លេសោ ។ យោ សោ-
 តសម្មស្ស័ស្ថ ។ យោ ឃានសម្មស្ស័ស្ថ ។ យោ ជីវ្ហា-
 សម្មស្ស័ស្ថ ។ យោ កាយសម្មស្ស័ស្ថ ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស័ស្ថ ធន្តរតោ ចិត្តស្ស័សោ ឧបក្ក័លេសោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ។ អភិញ្ញា សង្ខិ-
 ករណីយេសុ ធម្មសូតិ ។

[២៣០] សាវត្ថ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចត្តុសម្មស្ស័ដាយ
 វេទនាយ ធន្តរតោ ចិត្តស្ស័សោ ឧបក្ក័លេសោ ។ យោ
 សោតសម្មស្ស័ដាយ វេទនាយ ។ យោ ឃានសម្មស្ស័-
 ដាយ វេទនាយ ។ យោ ជីវ្ហាសម្មស្ស័ដាយ វេទនាយ ។
 យោ កាយសម្មស្ស័ដាយ វេទនាយ ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស័ដាយ វេទនាយ ធន្តរតោ ចិត្តស្ស័សោ ឧ-
 បក្ក័លេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ។
 អភិញ្ញា សង្ខិករណីយេសុ ធម្មសូតិ ។

កិលេសសំយុត្ត

[២២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នន្ទរាគណា
 ក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សន្តៈ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្ពុស្ស ។
 ក្នុងយានសម្ពុស្ស ។ ក្នុងដីហសម្ពុស្ស ។ ក្នុងកាយសម្ពុស្ស ។ នន្ទរាគ
 ណា ក្នុងមនោសម្ពុស្សន្តៈ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគួរ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ។

[២៣០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នន្ទរាគណា ក្នុង
 ចក្ខុសម្ពុស្សជាវេទនា ក្នុងន្តៈ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្ពុស្ស-
 ជាវេទនា ។ ក្នុងយានសម្ពុស្សជាវេទនា ។ ក្នុងដីហសម្ពុស្សជាវេទនា ។
 ក្នុងកាយសម្ពុស្សជាវេទនា ។ នន្ទរាគណា ក្នុងមនោសម្ពុស្សជាវេទនា
 ក្នុងន្តៈ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ
 ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏
 ទុត្តម ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(២៣១) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញាយ
ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទ-
សញ្ញាយ ។ យោ កន្ធិសញ្ញាយ ។ យោ រសសញ្ញា-
យ ។ យោ ដោដ្ឋព្វសញ្ញាយ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ
ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ
ធម្មេសូតិ ។

(២៣២) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញោតនាយ
ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ទ-
សញ្ញោតនាយ ។ យោ កន្ធិសញ្ញោតនាយ ។ យោ
រសសញ្ញោតនាយ ។ យោ ដោដ្ឋព្វសញ្ញោតនាយ ។
យោ ធម្មសញ្ញោតនាយ ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧ-
បក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។
អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២៣១) ក្រងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នន្ទរាគណា

កង្ករបសញ្ញា⁺ ន្ទៈ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ កង្កសទ្ទសញ្ញា ។ កង្ក

គន្ធសញ្ញា ។ កង្ករសសញ្ញា ។ កង្កដោដ្ឋសញ្ញា ។ នន្ទរាគណា

កង្កធម្មសញ្ញា⁺ ន្ទៈ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ កង្កធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់

ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ។

(២៣២) ក្រងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នន្ទរាគណា

កង្ករបសញ្ញោតនា⁺ ន្ទៈ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ កង្កសទ្ទសញ្ញោតនា ។

កង្កគន្ធសញ្ញោតនា ។ កង្ករសសញ្ញោតនា ។ កង្កដោដ្ឋសញ្ញោតនា ។

នន្ទរាគណា កង្កធម្មសញ្ញោតនា⁺ ន្ទៈ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ កង្កធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួន

គប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ។

កំលេងសំយុង្គ

[២៣៣] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបតណ្ហាយ
 ធន្តរកោ ចិត្តស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សុត្ត-
 តណ្ហាយ ។ យោ កុដ្ឋតណ្ហាយ ។ យោ រសតណ្ហាយ ។
 យោ ដោដ្ឋតណ្ហាយ ។ យោ ធម្មតណ្ហាយ ធន្តរកោ
 ចិត្តស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សង្កេតរណីយេសុ ធម្មេ-
 ស្វតិ ។

[២៣៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីធាតុយា ធន្ត-
 រកោ ចិត្តស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ អាចា-
 ធាតុយា ។ យោ តេជោធាតុយា ។ យោ វាយោធាតុ-
 យា ។ យោ អាកាសធាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណធាតុយា
 ធន្តរកោ ចិត្តស្សោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធម្មេ ហិមេសុ វេតសោ
 ឧបក្កិលេសោ បឋវីនោ ហោតិ នេក្ខម្មនិដ្ឋិ ចស្ស
 ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិវាវតិ ចិត្តំ កម្មនិយំ ទាយតិ
 អភិញ្ញា សង្កេតរណីយេសុ ធម្មេស្វតិ ។

កិលេសសំយុត្ត

(២៣៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា
 ក្នុងរូបតណ្ហា⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសធុតណ្ហា ។ ក្នុង
 គន្ធគណ្ហា ។ ក្នុងរសតណ្ហា ។ ក្នុងផោដ្ឋតណ្ហា ។ ឆន្ទរាគ
 ណា ក្នុងធម្មតណ្ហា⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តម ។

(២៣៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា
 ក្នុងបឋវីធាតុ⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងអាក្ខេធាតុ ។
 ក្នុងតេជោធាតុ ។ ក្នុងវាយោធាតុ ។ ក្នុងអាកាសធាតុ ។ ឆន្ទរាគ
 ណា ក្នុងវិញ្ញាណធាតុ⁺ នេះ ជាទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលះចង់នូវទុបក្ខិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងបង្ហូរទៅកន្លែងផង ជា
 ចិត្តអប់រំក្នុងនេកម្មផង ជាចិត្តគ្រវល់ការវិនាស ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំង
 ឡាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទទួរវគ្គោ

[២៣៥] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបស្មី ធន្ធាតោ
 វិតុស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ មេ ។ យោ វិញ្ញាណស្មី
 ធន្ធាតោ វិតុស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធម្មេ(១) ហំនេសុ ចេតសោ
 ឧបក្កិលេសោ បហំនោ ហោតិ នេក្ខម្មន្នំ ចស្ស
 ចិត្តំ ហោតិ នេក្ខម្មបរិភាវិតំ ចិត្តំ កម្មន្និយំ ខាយតិ
 អភិញ្ញា សន្និករណីយេសុ ធម្មេស្វតិ ។

ពិលេសសំយុត្តំ ។

តស្សុទានំ

ចក្កុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ

ជស្សោ ច វេទនាយ ច

សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា

នាតុ ខន្ធនេតេ ទសាតិ ។

១ ឱ. ប. ឥមេសុ បញ្ចសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិគ្គ

(២៣៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឆន្ទរាគណា
 ក្នុងរូប⁺ នេះ ជាទមក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ បេ ។ ឆន្ទរាគណា ក្នុងវិញ្ញាណ⁺
⁺នេះ ជាទមក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា បើភិក្ខុ
 លះបង់នូវទមក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់
 ភិក្ខុនោះ រមែងបង្ហាន់ទៅរកនេកម្មផង ជាចិត្តអប់រំក្នុងនេកម្មផង ជា
 ចិត្តគួរដល់ការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុត្តមផង ។

ចប់ កិលេសសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃកិលេសសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចិត្ត ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១
 សញ្ញា ១ ចេតនា ១ តណ្ហា ១ ធាតុ ១ ខន្ធ ១ ទាំងអស់
 នោះ ត្រូវជា ១០ ។

សារប្រតិស័យត្ថ

[២៣៦] ឯតំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
វត្ថុយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមេ ។
អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វល្លាសមយំ ឯវា-
សេត្វា បត្តនីវរមាទាយ សាវត្ថំ បិណ្ឌាយ ចារិសិ
សាវត្ថុយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បច្ឆាភត្ថំ បិណ្ឌចាតប្ប-
ដិត្តនោ យេន អន្ធរំ តេនុបសង្កមំ ឯវាវិហារាយ
អន្ធរំ អដ្ឋោតាហេត្វា អញ្ញាតស្មី វុត្តមូលេ ឯវា-
វិហារំ ឯសីទិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
យល្លាសមយំ បដិសន្ធានា វុដ្ឋិតោ យេន ជេតវនំ
អនាថបិណ្ឌិតស្ស អារាមោ តេនុបសង្កមំ ។ អន្ធមា
ខោ អាយស្មា អាននោ អាយស្មនំ សារីបុត្តំ ធូរតោ
វ អាកច្ឆនំ ទិស្វាន អាយស្មនំ សារីបុត្តំ ឯតទរោ-
ច វិប្បសន្នាទិ ខោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត វុត្ថិ-
យានិ បរិសុទ្ធា មុខវល្លោ បរិយោទាតោ កតមេ-
នាយស្មា សារីបុត្តោ អជ្ជ វិហារេន វិហាសីតិ ។

សារីបុត្តសិរិយុត្ត

(២៣៦) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះ
សារីបុត្តមានអាយុ ស្ងៀកស្ងាស់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វលាសម័យ
ចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះគ្រាប់ទៅក្នុងក្រុងសាវត្ថី
ដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃ
កត្តហើយ សំដៅទៅកាន់អន្លូនដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលស៊ប់
ក្នុងអន្លូនហើយ គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀបគល់ឈើមួយ ។ គ្រា
នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុចេញអំពីទីពឹងសម្ល ក្នុងសាយល្អា សម័យ
ហើយ ចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ព្រះអានន្ត
មានអាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ
លុះឃើញហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់
អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បូរមុខក៏ស្អាតដូរផង
ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានអាយុ នៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។

ស្កត្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយេ ឬ ខន្ធហំវេញា

ឥនាហំ អារុសោ វិវិច្ឆេវ កោមេហំ វិវិច្ឆេ អនុសលេហំ
 ធម្មេហំ សុវិតត្តំ សុវិចារំ វិវេកជំ បីតសុខំ បឋមំ
 ឈានំ ឧបសម្ពុជ្ឈ វិហារមំ ។ តស្ស មយ្ហំ អារុសោ
 ន ឯវំ ហោតិ អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ឈាមីតិ វា
 អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ បឋមា
 ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ
 សាវុត្តស្ស ជីយេតិ អហន្តរមមជ្ឈរមាណុសយា
 សុសម្ភហតា តស្មា អាយស្មតោ សាវុត្តស្ស ន ឯវំ
 ហោតិ អហំ បឋមំ ឈានំ សមាបជ្ឈាមីតិ វា អហំ
 បឋមំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ បឋមា ឈានា
 វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ម្នាល អាវុសោ ភ្នំទីងណោះ ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាក

អកុសលធម៌ទាំងឡាយ បានចូលបឋមជ្ឈានដែលប្រកបដោយវិតក្កវិចារៈ

មានបីគំនិតសុខៈដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។

ម្នាល អាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុង

ចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មា

អញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្តតបថា

ពិតដូច្នោះមែន ព្រោះព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យ

គឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាបេសអញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុ

នោះ បានជាព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា

អាត្មាអញកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ

ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ

(២ ៣ ៧) សារីបុត្តំ ។ អនុសា ខោ អាយស្មា
 អានន្តោ ។ បេ ។ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតនោវេន
 វិប្បសន្នានំ ខោ តេ អារុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានំ
 បរិសុទ្ធោ មុខវល្លោ បរិយោទាតោ កតមេនាយស្មា
 សារីបុត្តោ អជ្ឈ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥនាហំ អារុសោ
 វិតត្តវិចារំ វ្រូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសានំ ចេត-
 សោ ឯតោទិការំ អវិតត្តំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ
 ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារមិ ។ តស្ស មច្ច្ឆំ អារុ-
 សោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ឈាមីតិ
 វា អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ទុតិយា
 ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ សារី-
 បុត្តស្ស ធិយរត្តំ អហន្តារមមន្តារមាណុសយា សុស-
 ម្ភហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ
 អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបជ្ឈាមីតិ វា អហំ ទុតិយំ
 ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ
 វាតិ ។

សាវ័បុត្តសំយុត្ត

(២៣៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្តមានអាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ក៏បានពោលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុដូច្នេះថា ម្ចាស់
 អាវុសាសាវ័បុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខក៏ស្អាតផ្សែង
 ថ្ងៃនេះតើព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅ
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសា ក្នុងទីឯណោះ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈវិចារៈ
 ខ្ញុំក៏បានចូលដល់ទុតិយជ្ឈានជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសង្ខារ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិតក្កៈ
 វិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។
 ម្ចាស់អាវុសា ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំ-
 ពុងចូលទុតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលទុតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា
 អាត្មាអញបានចេញពីទុតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្តតបថា
 ពិតដូច្នោះមែនហើយ ដ្បិតព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវ
 អនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះសាវ័បុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា អាត្មាអញកំពុងចូលទុតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលទុតិយជ្ឈាន
 ហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញពីទុតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(២៣៨) សាវ័ត្ថ ។ អន្ធមា ខោ អាយ ស្មា អន-
នន្ទោ ។ បេ ។ វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អារុសោ សាវ័ប្បត្ត
ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធា មុខវណ្ណោ បរិយោធាតោ តតមេ-
នាយស្មា សាវ័ប្បត្តា អន្ធមា វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥន្ទា-
ហំ អារុសោ បីតិយា ច វិរាតា ឧបេត្តកោ ច វិហារមិ
សតោ ច សម្មជាតោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេមិ
យន្តំ អរិយា អាចិត្តន្តំ ឧបេត្តកោ សតិមា សុខវិ-
ហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្ពន្ធគំ វិហារមិ ។ តស្ស
មយ្ហំ អារុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ តតិយំ ឈានំ
សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ តតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ
វា អហំ តតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា
ហំ បនាយស្មតោ សាវ័ប្បត្តស្ស ជីយវត្តំ អហញ្ញាម-
មញ្ញាមាណនុសយា សុសម្ភហតា តស្មា អាយស្មតោ
សាវ័ប្បត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ អហំ តតិយំ ឈានំ
សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ តតិយំ ឈានំ សមាបន្នោតិ
វា អហំ តតិយា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិគ្គ

(២៣៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញ
ហើយ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសាសាវត្ថុ ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា
សម្បូរមុខរបស់លោកក៏ស្អាតផ្លូវផង ថ្ងៃនេះ តើព្រះសាវត្ថុមានអាយុ
គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសា ក្នុង
ទីឯណោះ ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកព្រងើយផង មាន
សតិវិនិសេចក្តីដឹងខ្លួនផង សោយសុខដោយនាមកាយផង អរិយបុគ្គល
ទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គលដែលបានតតិយជ្ឈាននោះថា ជាអ្នក
មានចិត្តព្រងើយ ជាអ្នកមានស្មារតី មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ខ្ញុំក៏បាន
ចូលតតិយជ្ឈាន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អាវុសា ខ្ញុំ
នោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលតតិយជ្ឈាន
ឬថា អាត្មាអញបានចូលតតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញ
អំពីតតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែនហើយ
ដ្បិតព្រះសាវត្ថុមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់
ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះ
សាវត្ថុមានអាយុមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូល
តតិយជ្ឈាន ឬថា អាត្មាអញបានចូលតតិយជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា អាត្មា
អញបានចេញអំពីតតិយជ្ឈាន ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ

(២៣៨) សារីត្ថំ ។ អន្តសា ខោ អាយស្មា អាណន្តោ
 ។ បេ ។ វិប្បសន្នានំ ខោ តេ អារុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយា-
 នំ បរិសុទ្ធោ បុទ្ធវណ្ណោ បរិយោទានោ កកមេនាយស្មា
 សារីបុត្តា អជ្ឈ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធាហំ អារុសោ
 សុខស្ស ច បហាណ ទុក្ខស្ស ច បហាណ បុព្វវសោ-
 មនស្សនោមនស្សានំ អត្ថផ្តមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខា-
 សតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារមិ ។
 តស្ស មយ្ហំ អារុសោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ
 សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា
 អហំ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បនា-
 យស្មតោ សារីបុត្តស្ស ធិយរត្តំ អហម្ហារមមម្ហារមនា-
 នុសយា សុសម្វហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
 ន ឯវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា
 អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ចតុត្ថា
 ឈានា វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

សារីបុត្តសំយាទ្ត

(២៣៩) ក្រុងសារីត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា
 សម្បូរមុខក៏ស្អាតផ្សែងផង ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់សម្រាន្ត
 នៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ
 ខ្ញុំ លះបង់សេចក្តីសុខផង លះបង់ទុក្ខផង ព្រោះរំលត់សោមនស្សនឹង
 ទោមនស្សអំពីមុនផង បានចូលចិត្តត្រូវ ឥតទុក្ខឥតសុខ មានសតិ
 ដ៏បរិសុទ្ធដោយឧបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលចិត្តត្រូវ
 ឬថា អាត្មាអញបានចូលចិត្តត្រូវហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញ
 អំពីចិត្តត្រូវ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិត
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានគាស់រំលើងនូវអនុស័យ គឺសេចក្តីប្រកាន់ថា
 អញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជា
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុង
 ចូលចិត្តត្រូវ ឬថា អាត្មាអញបានចូលចិត្តត្រូវហើយ ឬក៏ថា អាត្មា
 អញបានចេញអំពីចិត្តត្រូវ ដូច្នេះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

[២៤០] សាវត្ថី ។ អន្ធមា ខោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សម-
 តិក្កមា បដិយសញ្ញានំ អត្ថត្ថមា នាមត្ថសញ្ញានំ អមន-
 សិកាភ អនន្តោ អាកាសោតិ អាកាសានញ្ញាយតនំ
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២៤១] សាវត្ថី ។ អន្ធមា ខោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សព្វសោ អាកាសានញ្ញាយ-
 តនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ញាយតនំ
 ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២៤២] សាវត្ថី ។ អថខោ អាយស្មា សាវត្ថោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនំ សមតិក្កម្ម នត្ថំ តត្ថោតិ អាតត្ថញ្ញាយតនំ ឧ-
 បសម្ព័ន្ធ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិគ្គ

(២៤០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំ កន្លងបង់នូវរូបសញ្ញា
 រំលត់នូវរូបដ៏យសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនាគសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងពួង ហើយចូលអាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយពិចារណា ថា
 អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញ
 ហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

(២៤១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវអាកាសា-
 នញ្ចាយតនជ្ឈានដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលវិញ្ញាណញ្ចាយតនជ្ឈាន
 ដោយពិចារណា ថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

(២៤២) ក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសាវបុត្តមាន
 អាយុ ។ បេ ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវវិញ្ញា-
 ណញ្ចាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង ហើយចូលអាកាសញ្ចាយត-
 នជ្ឈាន ដោយពិចារណា ថា អ្វីបន្តិចបន្តួចមិនមានដូច្នេះ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

សាវ័ត្ថសំយុត្តំ

[២២៧] សាវ័ត្ថំ ។ អថខោ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ
 ។ បេ ។ ឥធាហំ អាវុសោ អាតិញ្ចកាយានំ សប-
 តិក្កម្ម លេសញ្ញាណសញ្ញាយានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហា-
 រមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វតិ ។

[២២៨] ឯតំ សមយំ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ សា-
 វ័ត្ថយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាហមេ ។
 អថខោ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ បុព្វល្លាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីវរមាធាយ សាវ័ត្ថំ បិណ្ឌាយ ចារិសិ
 សាវ័ត្ថំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បញ្ញាកតំ បិណ្ឌពាតច្ប-
 ជិត្តន្តោ យេន អន្ធពំនំ តេនុបសង្កមិ ទិវវិហារាយ
 អន្ធពំនំ អជ្ឈោតាហេត្វា អញ្ញាតស្មី រុក្ខមូលេ ទិវវិ-
 ហារំ និសីទិ ។ អថខោ អាយស្មា សាវ័ចុត្តោ សា-
 យល្លាសមយំ បដិសល្លាធា វុដ្ឋិតោ យេន ជេតវនំ
 អនាថបិណ្ឌិតស្ស អាហមោ តេនុបសង្កមិ ។ អន្ធមោ
 ខោ អាយស្មា អនន្តោ អាយស្មន្តំ សាវ័ចុត្តំ ទ្វរតោ
 វ អាគច្ឆន្តំ ទិក្ខាន អាយស្មន្តំ សាវ័ចុត្តំ ឯតនោវេច

សារីបុត្តសំយុត្ត

[២៤៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្តមាន
 អាយុ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងបង់នូវអាភិព្វញ្ញ-
 យតនដ្ឋាន បានចូលនូវសញ្ញាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ។ បេ ។ ចេញហើយ ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤៤] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្ត
 ជេតពនរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 សារីបុត្តមានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀង ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វល្អាសម័យ
 ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅកាន់ក្រុង
 សាវត្ថីដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ បានត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាបច្ឆា-
 ភត្ត ហើយសំដៅទៅកាន់អន្លូនដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូល
 ស៊ប់ក្នុងអន្លូនហើយ ក៏គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើមួយ ។
 គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានចេញអំពីទីពឹងសម្ងំក្នុងវេលាសា-
 យល្អាសម័យ បានចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។
 ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានអាយុកំពុងនិមន្តមកអំពី
 ចម្ងាយ លុះឃើញហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស វិជ្ជាវគ្គោ

វិបស្សនាធិ ខោ តេ អាវុសោ សាវីបុត្ត វុជ្ជិយានិ
 បរិសុទ្ធោ មុខវណ្ណោ បរិយោធាតោ តតមេនាយស្មា
 សាវីបុត្តោ អន្ធព វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥធាហំ អាវុ-
 សោ សព្វសោ នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហារមិ ។ តស្ស
 មហ្មំ អាវុសោ ន ឃំ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទ-
 យិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិត-
 និរោធំ សមាបជ្ជាតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោ-
 ធា វុជ្ជិតោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ
 សាវីបុត្តស្ស ធិយរតំ អហក្ការមមក្ការមាណុសយា
 សុសម្ភហតា តស្មា អាយស្មតោ សាវីបុត្តស្ស ន ឃំ
 ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាមីតិ វា
 អហំ សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ សមាបជ្ជាតិ វា អហំ
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធា វុជ្ជិតោតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារវត្ត

ម្នាលអាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បជ្ជមុខក៏ស្អាតផ្សះផង ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក្នុងវិថូនេះ តើគង់នៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្នាលអាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំបានកន្លងបង់នៅសញ្ញាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ដោយប្រការទាំងពួង បានចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលអាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីបរិភិក្កយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ឬថា អាត្មាអញបានចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធិហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីសញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះអានន្តតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដូច្នេះព្រះសារីបុត្តមានអាយុបានគាស់រំលើងនូវអនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានអាយុ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ឬថា អាត្មាអញបានចូលសញ្ញាវេទយិតនិរោធិហើយ ឬក៏ថា អាត្មាអញបានចេញអំពីសញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីប្បត្តិសំយុត្តំ

(២២៥) ឯតំ សមយំ អាយស្មា សារីប្បត្តោ រា-
 ជគហោ វិហរតិ វេទ្យានេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថោ
 អាយស្មា សារីប្បត្តោ បុព្វណសមយំ និវាសេត្វា បត្ត-
 ជីវមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌយ ចាវិសំ រាជគហោ
 សបទានំ បិណ្ឌយ ចរិត្វា តំ បិណ្ឌចាតំ អញ្ញាតំ
 កុឡម្ហូលំ^(១) និស្សយ កុញ្ញតិ ។ អថោ ស្វបិម្ពិ
 បរិត្វាជីកា យេនាយស្មា សារីប្បត្តោ តេនុបសង្កម្មំ
 ឧបសង្កម្មត្វា អាយស្មន្តំ សារីប្បត្តំ ឯតទវោច កី ន
 ោ សមណ អនោមុខោ កុញ្ញសីតិ ។ ន ទ្វាហំ ភគិនិ
 អនោមុខោ កុញ្ញសីតិ ។ តេនហិ សមណ ឧត្តមុខោ
 កុញ្ញសីតិ ។ ន ទ្វាហំ ភគិនិ ឧត្តមុខោ កុញ្ញសីតិ ។
 តេនហិ សមណ ទិសាមុខោ កុញ្ញសីតិ ។ ន ទ្វាហំ
 ភគិនិ ទិសាមុខោ កុញ្ញសីតិ ។ តេនហិ សមណ

សារីបុត្តសម្ពុត្ត

(២៤៥) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់នៅក្នុងវត្ត
 វេជ្ជវ័ន ជាកលន្ទកនិករបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 សារីបុត្តមានអាយុ ស្ងៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុងបុព្វលាភសម័យ
 ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅបិណ្ឌបាត
 តាមលំដាប់ច្រកក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះហើយ បានទៅគង់អាស្រ័យ ក្បែរជើង
 ដង្កោមួយ ឆាន់ចង្កាន់បិណ្ឌបាតនោះ ។ គ្រានោះ បរិព្វាជិកា
 ឈ្មោះ សូចិមុខី បានចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នេះថា បពិត្រសមណៈ
 លោកទុនមុខឆាន់ប្លូអ៊ី ។ នៃបួនស្រី អាត្មាមិនមែនទុនមុខឆាន់ទេ ។
 បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកឆើយមុខឆាន់ប្លូ ។ ម្ចាស់បួនស្រី
 អាត្មាមិនមែនឆើយមុខឆាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោក
 បែរមុខទៅកាន់ទិសធំ (ទាំងបួន) ឆាន់ប្លូអ៊ី ។ ម្ចាស់បួនស្រី អាត្មាមិន
 មែនបែរមុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

វិទិសាមុខោ កុញ្ញសីតិ ។ ន ខ្វាហំ ភគិនំ វិទិសាមុខោ
 កុញ្ញមីតិ ។ តេ នុ សមណ អនោមុខោ កុញ្ញសីតិ
 ឥតិ បុដ្ឋា សមាធនោ ន ខ្វាហំ ភគិនំ អនោមុខោ
 កុញ្ញមីតិ វិនេសិ តេនហិ សមណ ឧត្តមុខោ កុញ្ញសីតិ
 ឥតិ បុដ្ឋា សមាធនោ ន ខ្វាហំ ភគិនំ ឧត្តមុខោ កុញ្ញ-
 មីតិ វិនេសិ តេនហិ សមណ ទិសាមុខោ កុញ្ញសីតិ
 ឥតិ បុដ្ឋា សមាធនោ ន ខ្វាហំ ភគិនំ ទិសាមុខោ
 កុញ្ញមីតិ វិនេសិ តេនហិ សមណ វិទិសាមុខោ កុញ្ញ-
 សីតិ ឥតិ បុដ្ឋា សមាធនោ ន ខ្វាហំ ភគិនំ វិទិ-
 សាមុខោ កុញ្ញមីតិ វិនេសិ តេនហិ សមណ
 កុញ្ញសីតិ ។ យេ ហិ តេតិ ភគិនំ សមណព្រាហ្មណ
 វត្ថុវិជ្ជាវិជ្ជានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កល្យាណំ ឥមេ
 វចនំ ភគិនំ សមណព្រាហ្មណ អនោមុខោ កុញ្ញនិ ។

សុត្តន្តបិដក សំបុត្រនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

លោកឆាកមុខទៅកាន់ទិសតូច (ទាំងបួន) ឆាន់ឬអ្វី ។ ម្ចាស់បួនស្រី
 អាត្មាមិនមែនឆាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ។ ចុះព្រោះហេតុដូច
 ម្តេច កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ លោកទុនមុខឆាន់
 ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃបួនស្រី អាត្មាមិនមែនទុនមុខឆាន់ទេ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកឆើយមុខឆាន់
 ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃបួនស្រី អាត្មាមិនមែនឆើយមុខឆាន់ទេ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកបែរមុខទៅ
 កាន់ទិសធំឆាន់ ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃបួនស្រី អាត្មាមិនមែនបែរ
 មុខទៅកាន់ទិសធំឆាន់ទេ កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រសមណៈ បើ
 ដូច្នោះ លោកឆាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ឬអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃបួន
 ស្រី អាត្មាមិនមែនឆាកមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ បពិត្រសមណៈ ចុះ
 លោកឆាន់ដូចម្តេចវិញ ។ នៃបួនស្រី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ
 ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលទាយចំការទីដី
 ម្ចាស់បួនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាអ្នកទុនមុខឆាន់ ។

សម្តែងសំយោគ

យេ ហំ កេតិ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា នក្ខត្ត-
 វិជ្ជាតិវិជ្ជានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យន្តំ ឥមេ
 វុច្ឆន្តំ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា ឧត្តមុខា កុញ្ញន្តំ ។
 យេ ហំ កេតិ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា ទ្វតេយ្យប្ប-
 ហំណាគមនានុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យន្តំ
 ឥមេ វុច្ឆន្តំ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា ទិសាមុខា
 កុញ្ញន្តំ ។ យេ ហំ កេតិ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា
 អង្គវិជ្ជាតិវិជ្ជានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យន្តំ ឥ-
 មេ វុច្ឆន្តំ ភតិធំ សមណាព្រាហ្មណា វិទិសាមុខា
 កុញ្ញន្តំ ។ សោ ខាហំ ភតិធំ ន វត្ថុវិជ្ជាតិវិជ្ជានវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យមិ ន នក្ខត្តវិជ្ជាតិវិជ្ជាន-
 វិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យមិ ន ទ្វតេយ្យប្ប-
 ហំណាគមនានុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យមិ
 ន អង្គវិជ្ជាតិវិជ្ជានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កក្កេយ្យមិ
 ធម្មេន ភិក្ខុំ បរិយេសាមិ ធម្មេន ភិក្ខុំ បរិយេសិតា

សារីបុត្តសំយុត្ត

មាលបួនស្រី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆា-
 ជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលខាងទុក្ខតូចៗ នៃបួនស្រី សម-
 ណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាអ្នកងើយមុខឆាន់ នៃបួនស្រី ពួកសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះការប្រកប
 រឿយៗ នូវទុក្ខកម្មនិងការបញ្ជានដំណឹង នៃបួនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកនេះ ហៅថាបែរមុខទៅកាន់ទិសឆាន់ ។ នៃបួនស្រី ពួកសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាមើលខាងអង្គសម្បត្តិ (ទាយលក្ខណៈ) នៃបួនស្រី សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាបែរមុខទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ ។ នៃបួនស្រី
 អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើល
 ទាយចំការទេ អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាទាយទុក្ខតូចៗទេ អាត្មាមិនមែនចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 ការប្រកបរឿយៗ នូវទុក្ខកម្មនិងការបញ្ជានដំណឹងទេ អាត្មាមិនមែន
 ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាទាយអង្គសម្បត្តិទេ
 អាត្មាតែងស្វែងរកកិក្ខុដោយធម៌ លុះស្វែងរកកិក្ខុបានដោយធម៌ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិវត្តោ

កុញ្ញាបីតិ ។ អថខោ ស្វចិម្បជំ បរិព្វាជិតា រាជគហោ
 រថិយាយ រថិយំ សិដ្ឋាជគោន សិដ្ឋាជតំ ឧប-
 សន្តមិត្វា ឯវហារោចេសំ ធម្មតំ សមណា សក្យបុត្តិ-
 យា អាហារំ អាហារេន្តិ អនវជ្ជំ សមណា សក្យ-
 បុត្តិយា អាហារំ អាហារេន្តិ ទេវ សមណានំ សក្យ-
 បុត្តិយានំ បិណ្ឌានំ ។

សារីបុត្តសំយុត្តំ ។

តស្សទ្វាជំ

វិវេកំ អវិគត្តំ ច

បីតិ ឧបេត្វា ចតុត្ថំ(១)

អាតាសញ្ជោវ វិញ្ញាណំ

អាតត្ថញ្ជោនេវសញ្ញាណ(២)

និរោធា នវហោ វុត្ថោ

ទសមំ ស្វចិម្បជំ ចាតិ ។

១ ឧ. ប. បុត្តត្ថំ ។ ២ អាតិញ្ជោវសញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសំយុត្ត

ទើបឆាន់ ។ គ្រានោះ សូចិមុខ្យាបិណ្ឌជីកា ចេញអំពីច្រកចូលទៅកាន់
 ច្រក ចេញពីផ្លូវត្រឡែងកែងចូលទៅកាន់ផ្លូវត្រឡែងកែង ក្នុងក្រុងរាជ-
 គ្រឹះ ប្រាប់គេយ៉ាងនេះថា សមណសក្យបុត្រទាំងឡាយ តែងឆាន់
 អាហារប្រកបដោយធម៌ សមណសក្យបុត្រទាំងឡាយ តែងឆាន់អាហារ
 ដែលមិនមានទោស អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រគេនដុំបាយដល់ពួកសមណ-
 សក្យបុត្រផងចុះ ។

ចប់ សាវ័ប្បុត្តសំយុត្ត ។

ឧទ្ទាននៃសាវ័ប្បុត្តសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពី បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិវេក ១ ទុតិយជ្ឈានមិន
 មានវិតក្កៈ ១ តតិយជ្ឈានប្រាសចាកបីតិ ១ ចតុត្ថជ្ឈានប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា ១ អាកាសានញ្ចាយតនជ្ឈាន ១ វិញ្ញាណញ្ចា-
 យតនជ្ឈាន ១ អាកិញ្ចញ្ចាយតនជ្ឈាន ១ នេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនជ្ឈាន ១ សញ្ញាវេទយិតនិរោធិ ជាគម្រប់ប្រាំ-
 បួន ១ គម្រប់ ១០ នឹងរឿងសូចិមុខ្យាបិណ្ឌជីកា ។

ពាក្យសំយោគ

[១៤៦] សាវត្ថុ ។ តត្រ ខោ ។ ចតស្សោ សមា
ភិក្ខុវេ ឆាកយោនិយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។
អណ្ណជា ឆាកា ជលាពុជា ឆាកា សំសេនជា ឆាកា
ឧបចាតិកា ឆាកា ។ សមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ
ឆាកយោនិយោតិ ។

[២៤៧] សាវត្ថុ ។ ចតស្សោ សមា ភិក្ខុវេ ឆាកយោ-
និយោ ។ កតមា ចតស្សោ ។ អណ្ណជា ឆាកា ជលា-
ពុជា ឆាកា សំសេនជា ឆាកា ឧបចាតិកា ឆាកា ។
តត្រ ភិក្ខុវេ អណ្ណាដេហិ ឆាកេហិ ជលាពុជា ច សំសេ-
នជា ច ឧបចាតិកា ច ឆាកា បណ៌តតរា ។ តត្រ
ភិក្ខុវេ អណ្ណាដេហិ ច ជលាពុដេហិ ច ឆាកេហិ
សំសេនជា ច ឧបចាតិកា ច ឆាកា បណ៌តតរា ។

តាតល់យុត្តិ

[១៤៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កំណើតរបស់នាគនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កំណើត
៤ គឺ ពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើត ១ ពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើត ១ ពួក
នាគជាសំសេទៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៤៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់
នាគនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ កំណើត ៤ គឺ ពួក
នាគជាអណ្ណដៈកំណើត ១ ពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើត ១ ពួកនាគជា
សំសេទៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បណ្តា នាគទាំងនោះ ពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើតក្តី ពួក
នាគជាសំសេទៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតក្តី ប្រសើរ
ជាងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា នាគទាំង
នោះ ពួកនាគជាសំសេទៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតក្តី
ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើតនិងពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើត ។

តត្រ ភិក្ខុវេ អណ្ណាដេហិ ច ជលាតុដេហិ ច សំសេ-
នដេហិ ច នាគេហិ ឧបហតិកោ នាតា បណ្ឌិតតវា ។
ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ នាគយោនិយោតិ ។

(២៤៨) ឯកំ សមយំ ភកវា សាវត្ថយំ វិហរតិ ជេត-
វនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ អញ្ញតរោ
ភិក្ខុ យេន ភកវា តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កប្បត្វា ភកវន្តំ
អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្គោ ខោ
សោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្ត
ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធកក្ខេ អណ្ណជា នាតា
ឧបោសថំ ឧបសង្កំ វេស្សដ្ឋកាយា^(១) ច ភវន្តិទិ ។
ឥធិ ភិក្ខុ ឯកវ្មានំ អណ្ណជានំ នាតានំ ឯវំ ហោតិ
មយំ ខោ ឡាត្វ កាយេន ទ្វយការិនោ អហុម្ម
វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ តេ មយំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកនាគទាំងនេះ ពួកនាគជាទុបបាតិកៈ
 កំណើត ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជា
 ដលាពុជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជាសំសេទៈកំណើតផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៨) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
 ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ
 មានភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
 ភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះ
 ភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច
 ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្ណដៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ រក្សាទុកបោសថ
 ផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ភយន៍)
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពួកនាគជាអណ្ណដៈខ្លះក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុ-
 សលដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុសលដោយវាចា ធ្វើអំពើ
 ទាំងពីរគឺកុសលនិងអកុសលដោយចិត្ត ពួកយើងទាំងនោះ (ព្រោះតែ)

ពាក្យសំយោគ

កាយេន ឡើយ កាយេន វាចាយ ឡើយ កាយេន មនសា
 ឡើយ កាយេន កាយស្ស កេនា បរិ មរណា អណ្ណាជា នំ
 នាតានំ សហព្យាប័នំ ឧបបន្នា សមជ្ឈំ មយំ កាយេន
 សុចរិតំ ចរេយ្យម វាចាយ សុចរិតំ ចរេយ្យម ម-
 នសា សុចរិតំ ចរេយ្យម ឯវំ មយំ កាយស្ស កេនា
 បរិ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ឈេយ្យម ហន្ត
 មយំ ឯតវហំ កាយេន សុចរិតំ ចរម វាចាយ សុចរិតំ
 ចរម មនសា សុចរិតំ ចរមាតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធនកក្ខេ អណ្ណាជា នាតា
 ឧបោសថំ ឧបវសន្តំ វេស្សជ្ឈកាយា ច កវន្តិតំ ។

(២៤៩) សាវត្ថំ ។ អថទោ អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ យេន
 កកវា ។ បេ។ ឯតវមន្តំ និសិដ្ឋោ ទោ សោ ភិក្ខុ
 កកវន្តំ ឯតនរោច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ កោ បច្ច-
 យោ យេន មិធនកក្ខេ ជលាតុជា នាតា ឧបោសថំ
 ឧបវសន្តំ វេស្សជ្ឈកាយា ច កវន្តិតំ ។ (សព្វំ វិត្ថា-

នាគសំយុត្ត

ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយចិត្ត លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តូងៈកំណើត ប្រសិនបើឥឡូវនេះ ពួកយើង
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត លុះពួកយើងបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 នឹងបានទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ដោយហេតុយ៉ាងនេះពុំខាន បើ
 ដូច្នោះមានតែ ពួកយើង ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្តូងៈកំណើតក្នុង
 លោកនេះ រក្សាទុកបោសថផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹង
 សេចក្តីអន្តរាយអំពីពាលម្ខាយន៍) ផង ។

(២៤៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ មានភិក្ខុមួយរូប (ចូល
 ទៅគាល់) ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាដលាពុជៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាទុកបោសថផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិន
 អើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីពាលម្ខាយន៍) ផង ។ (សេចក្តីទាំងអស់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

រេតតំ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន

មិធចកក្កេ ជលាតុជា នាតា ឧទោសនំ ឧបវសន្តិ

វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិតំ ។

(២៥០) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ទោ សោ

ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ កោ

បច្ចយោ យេន មិធចកក្កេ សំសេទជា នាតា ឧទោ-

សនំ ឧបវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិតំ ។ (សត្វំ

វិត្តារេតតំ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ

យេន មិធចកក្កេ សំសេទជា នាតា ឧទោសនំ ឧ-

បវសន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

បណ្ឌិតធម្មវិញ្ញាណ(ផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាដលាពុជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាទុកបោសថ
 ផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍)
 ផង ។

[២៥០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាសំសេទជៈកំណើតក្នុង
 លោកនេះ រក្សាទុកបោសថផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹង
 សេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង (សេចក្តីទាំងអស់ បណ្ឌិតធម្មវិញ្ញា
 ណ៍ស្មារតីផងចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួក
 នាគខ្លះជាសំសេទជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាទុកបោសថផង មានកាយ
 ដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។

នាគសំយុត្តំ

(២៥១) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្ខុន្តំ ឯតទរោច កោ ធុ ទោ ភក្ខុ ហេតុ កោ
 បន្ទយោ យេន មិធកក្ខេ ឧបចាតិកា នាតា ឧហោ-
 សនំ ឧបសន្តំ វេស្សដ្ឋកាយា ច ភក្ខីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ
 ឯកមន្តំ ឧបចាតិកានំ នាតានំ ឯវំ ហោតិ មយំ ទោ
 បុត្រ កាយេន ទ្វយការិនោ អហុម្ព វាចាយ ទ្វយកា-
 រិនោ មនសា ទ្វយការិនោ តេ មយំ កាយេន ទ្វយ-
 ការិនោ វាចាយ ទ្វយការិនោ មនសា ទ្វយការិនោ
 កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ឧបចាតិកានំ នាតានំ
 សហព្យាតំ ឧបបន្នា សចន្ទំ មយំ កាយេន សុចរិតំ
 ចរេយ្យាម វាចាយ សុចរិតំ ចរេយ្យាម មនសា សុចរិតំ
 ចរេយ្យាម ឯវំ មយំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុភតិ សុត្តំ លោកិ ឧបបន្ទេយ្យាម ហន្ត មយំ

នាគសំយុត្ត

(២៥១) ក្រុងសាវ័ត្ថី ។ លុះកិក្ខុនោះ អធិយកងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបង្ខំ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះ ជាឧបបាតិកៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ រក្សាទេវបាសថផង មានកាយដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះ
 មិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីអាលម្ពាយន៍) ផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុ ពួក
 នាគខ្លះជាឧបបាតិកៈកំណើតក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
 វាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត ព្រោះពួកយើងទាំងនោះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត លុះ
 បែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីស្លាប់ទៅ ក៏បានកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
 ឧបបាតិកៈកំណើត បើក្នុងកាលឥឡូវនេះ ពួកយើងប្រព្រឹត្តសុបិនដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុបិនដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុបិនដោយចិត្ត លុះពួកយើង
 បែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងសុគតិ-
 សុគតិទេវលោកដោយហេតុយ៉ាងនេះត្រូវបាន បើដូច្នោះមានតែ ពួកយើង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយេស្ស ខន្ធហវិក្កោ

ឯតរហំ កាយេន សុច្ឆរិតំ ចរាម វាចាយ សុច្ឆរិតំ
 ចរាម មនសា សុច្ឆរិតំ ចរាហិតំ ។ អយំ ចោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធកតោ ឧបចាតិ-
 កា ឆាតា ឧទោសថំ ឧបសន្និ វេស្សដ្ឋកាយា ច
 កវន្តិតំ ។

(១៥២) សាវត្ថំ ។ ឯតមន្តំ និសិដ្ឋោ ចោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច កោ ឡ ចោ ភន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធកតោ កាយស្ស ភេតា
 បរំ មរណា អណ្ណជានំ ឆាតានំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិតំ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯតត្ថោ កាយេន ទ្វយ-
 ការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី
 តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណជា ឆាតា ធិយាយុកា
 វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ
 អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា
 អណ្ណជានំ ឆាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តំ ។ សោ
 កាយស្ស ភេតា បរំ មរណា អណ្ណជានំ ឆាតានំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិតំ ។ អយំ ចោ ភិក្ខុ ហេតុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហំវគ្គ

ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះកុំខាន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះ ជាឧបបាតិកៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ
 រក្សាទុកបោសថផង មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយ
 អំពីពាលម្ខាយន៍) ផង ។

[២៥២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមស្រប
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅខាងមុខ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ឌដៈ
 កំណើត ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គល
 នោះ បានឮថា ពួកនាគជាអណ្ឌដៈកំណើតមានអាយុវែង មានសម្បុរ
 ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេច-
 ក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ឌដៈកំណើត ។
 បុគ្គលនោះដល់រំលាងខ្លួន បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតជា
 មួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ឌដៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ

ពាក្យសំយោគ

អយំ បច្ចយោ យេន មិធចកត្តោ កាយស្ស ភេនា បរំ
មរណា អណ្ណាជានំ នាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៣] សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សោ
ភិក្ខុ កក្កដំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ កោ
បច្ចយោ យេន មិធចកត្តោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរ-
ណា ជលាតុជានំ នាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ
។ បេ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
មិធចកត្តោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា ជលាតុ-
ជានំ នាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៤] សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សោ
ភិក្ខុ កក្កដំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ
កោ បច្ចយោ យេន មិធចកត្តោ កាយស្ស ភេនា
បរំ មរណា សំសេនជានំ នាតានំ សហព្យតំ ឧប-
បជ្ជតីតិ ។ បេ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ច-
យោ យេន មិធចកត្តោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
សំសេនជានំ នាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

នាគសំយត្ត

នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្តាដៈ
កំណើត ។

(២៥៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយ
រាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
ដលាពុជៈកំណើត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែល
នាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើត ។

(២៥៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយ
រាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំ-
សេទដៈកំណើត ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែល
នាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំសេទដៈកំណើត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិជ្ជោ

(២៥៥) សាវ័ត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ភិក្ខុ
 កក្កដន្តំ ឯតទិវេច កោ នុ ខោ កន្តោ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន មិធកក្កោ កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា ឧបចាតិកានំ ឆាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋ-
 តីតិ ។ នីធិ ភិក្ខុ ឯកក្កោ កាយេន ទ្វយការី
 ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស
 សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ឆាតា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតា-
 ហំ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា ឧបចាតិកានំ ឆាតា-
 នំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា
 បរិ មរណា ឧបចាតិកានំ ឆាតានំ សហព្យតំ ឧប-
 បដ្ឋតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
 មិធកក្កោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា ឧបចាតិ-
 កានំ ឆាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ ខន្ធវារវត្ត

(២៥៥) ក្រុងសាវតី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះកាតដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយ
 រាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាទប-
 បាតិកៈកំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គល
 នោះ បានឮថា ពួកនាគជាទបបាតិកៈកំណើត មានអាយុវែង មាន
 សម្បុររស្មី មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទបបាតិកៈ
 កំណើត ។ ដល់បុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទបបាតិកៈកំណើតមែន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែក
 ធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ
 ជាទបបាតិកៈកំណើត ។

ពាក្យសំយុង្គ

(២៥៦) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯតទេវេច កោ នុ ទោ ភន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធកត្តោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អន្លាជានំ នាតានំ សហព្យាទំ ឧបបជ្ជ-
 តីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯកត្តោ កាយេន ទ្វយកាវី ហោ-
 តិ វាបាយ ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី តស្ស សុតំ
 ហោតិ អន្លាជា នាតា ធិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខត-
 ហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កា-
 យស្ស ភេទា បរំ មរណា អន្លាជានំ នាតានំ សហ-
 ព្យាទំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ ចានំ ទេតិ
 វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ ភន្តំ ទេតិ វិលេបនំ
 ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសេមំ ទេតិ បដិមេយ្យំ ទេតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អន្លាជានំ នា-
 តានំ សហព្យាទំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ
 អយំ បច្ចយោ យេន មិធកត្តោ កាយស្ស ភេទា
 បរំ មរណា អន្លាជានំ នាតានំ សហព្យាទំ ឧប-
 បជ្ជតីតិ ។

ឆាតសំយុត្ត

[២៥៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយរាង
កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណដៈ
កំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
កាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
បានឮថា ពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើតមានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មាន
សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីគ្រិនៈវិយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
ម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើត ។ ទើបបុគ្គលនោះ
ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រ-
អូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសម្រាប់សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យ
គ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី
ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើតមែន ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែក
ឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
អណ្ណដៈកំណើត ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ខន្ធហំវិញ្ញា

(២៥៧) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កក្កដន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្តោ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធកត្តោ កាយស្ស ភេទា
 បរិ មរណា ជលាតុជានំ ឆាតានំ ។ បេ ។ សំសេទ-
 ជានំ ឆាតានំ ។ ឧបចាតិកានំ ឆាតានំ សហព្យតំ
 ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯកត្ថោ កាយេន ទ្វយ-
 ការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី
 តស្ស សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ឆាតា ធីយាយុកា
 វណ្ណវត្តោ សុខតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា ឧបចាតិកានំ
 ឆាតានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តំ ។ សោ អន្ធនំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ
 កន្ធនំ ទេតិ វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
 ទេតិ ចរិយេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទួរវរុត្ត

[២៥៧] ក្រុងសាវតី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ

ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាង
កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាដលាពូជៈ
កំណើត ។ បេ ។ នឹងពួកនាគជាសំសេទៈកំណើត ។ ទៅកើតជាមួយ
នឹងពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើត ។ មាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតមានអាយុ
វែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេច-
ក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយ
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបបា-
តិកៈកំណើត ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសម្រាប់
សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាង-

នាគសំយុង្គ

បរិ មរណា ឧបថាតិកានំ នាគានំ សហព្យាតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន
 មិធេតតន្តោ កាយសង្ក ភេទា បរិ មរណា ឧបថាតិកា-
 នំ នាគានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជតិ ។ (ឥមំនា បេយ្យា-
 លេន សហ ទិស សុត្តន្តា វិត្តារា ចត្វសុ យោជីសុ
 ចត្តាឡីសំ វេយ្យាករណា កាតត្វា ទិស សុត្តន្តា
 ហោន្តិ បណ្ណាសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

នាគសំយុង្គ ។

តត្រ្យានំ

សុទ្ធកត្តា^(១) បណ្ឌិតតរិ

ចតុរោ ច ឧបោសថា

តសង្ក សុតំ ចតុរោ ច

នាម្បកាភ ចតុរោ

នាកេហិ សុប្បកាសិតាតិ ។

នាគសំយត្ត

កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា ឧបបា-
 តិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំ
 ឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា ឧបបាតិកៈកំណើត ។ (សូត្រ ១០
 ព្រមទាំងបេយ្យាលនេះ មានសេចក្តីពិស្តារហើយ វេយ្យាករណ៍ ៤០
 ក្នុងកំណើតទាំង ៤ មានសូត្រ ១០ មានសូត្រ ៥០) ។

ចប់ នាគសំយត្ត ។

ឧទានក្នុងនាគសំយត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីកំណើតនាគសុទ្ធ ១ កំណើតនាគប្រសើរជាងគ្នា
 ជាលំដាប់ ១ នាគរក្សាទុកសេចក្តីមាន ៤ លើក បុគ្គលនោះ
 បានពួកកំណើតនាគមាន ៤ លើក ឧបការទានមាន ៤ លើក
 ដែលទ្រង់ប្រកាសល្អហើយដោយរឿងនាគ ។

សុបណ្ណសំយត្តិ

[២៥៨] សាវត្ថី ។ តត្រ ខោ ។ ចតស្សោ សីមា
ភិក្ខុវេ សុបណ្ណាយោនិយោ ។ កតតមា ចតស្សោ ។
អណ្ណជា សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា
សុបណ្ណា ឧបថាតិកា សុបណ្ណា ។ សីមា ខោ ភិក្ខុវេ
ចតស្សោ សុបណ្ណាយោនិយោតិ ។

[២៥៩] សាវត្ថី ។ ចតស្សោ សីមា ភិក្ខុវេ សុ-
បណ្ណាយោនិយោ ។ កតតមា ចតស្សោ ។ អណ្ណជា
សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា សុបណ្ណា
ឧបថាតិកា សុបណ្ណា ។ តត្រ ភិក្ខុវេ អណ្ណជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ឆាកេ ហរន្តិ ន ជលាតុជេ ន
សំសេនជេ ន ឧបថាតិកេ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ជលាតុជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ច ជលាតុជេ ច ឆាកេ ហរន្តិ
ន សំសេនជេ ន ឧបថាតិកេ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ

សូបណសយុត្តិ

(២៥៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កំណើតគ្រុឌនេះ មាន ៤ ។ ចុះកំណើតគ្រុឌទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួក
គ្រុឌជាអន្ធិដៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជា
សំសេទដៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌមាន ៤ នេះឯង ។

(២៥៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌ
នេះមាន ៤ ។ ចុះកំណើតគ្រុឌទាំង ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួកគ្រុឌជាអន្ធិ-
ដៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាជលាពុជៈកំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាសំសេទដៈ
កំណើត ១ ពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ គ្រុឌជាអន្ធិដៈកំណើត ឆាប់បានតែពួកនាគជា
អន្ធិដៈកំណើត ឆាប់ពួកនាគជាជលាពុជៈកំណើតមិនបាន ឆាប់ពួកនាគ
ជាសំសេទដៈកំណើតមិនបាន ឆាប់ពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតមិនបាន
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ ពួកគ្រុឌជាជលា-
ពុជៈកំណើត ឆាប់នាគជាអន្ធិដៈកំណើត និងនាគជាជលាពុជៈកំណើត
បាន ឆាប់ពួកនាគជាសំសេទដៈកំណើតមិនបាន ឆាប់ពួកនាគជាឧបបា-
តិកៈកំណើតមិនបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំងនោះ

សុបណ្ណសំយុត្តំ

សំសេននជា សុបណ្ណា អណ្ណាដេ ច ជលាពុដេ ច
 សំសេននដេ ច នាកេ ហរន្តំ ន ឧបចាតិកេ ។ តត្រ
 ភិក្ខុវេ ឧបចាតិកា សុបណ្ណា អណ្ណាដេ ច ជលាពុដេ
 ច សំសេននដេ ច ឧបចាតិកេ ច នាកេ ហរន្តំ ។
 ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ សុបណ្ណាយានិយាតិ ។

(២៦០) សាវ័ត្ថំ ។ អញ្ញាតេវ ភិក្ខុ យេន ភគវា
 នេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ សោ ភិក្ខុ ភគវន្តំ
 ឯតទលោច កោ ធុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ
 យេន មិធកត្តោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អណ្ណា-
 ជានំ សុបណ្ណានំ សហស្សនំ ឧបបជ្ជន្តិតំ ។ ឥធិ ភិក្ខុ
 ឯកត្តោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី
 មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណាជា
 សុបណ្ណា ទីយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។
 តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា

សូមណ្ឌវង្សត្ថ

ពួកគ្រុឌជាសំសេទ្រះកំណើត ឆាបនាគជាអណ្ឌៈកំណើត ឆាបនាគ
 ជាដលាពុជៈកំណើតនិងនាគជាសំសេទ្រះកំណើតបាន ឆាបពួកនាគជា
 ឧបបាតិកៈកំណើតមិនបានទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រុឌទាំង
 នោះ ពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈកំណើត ឆាបពួកនាគជាអណ្ឌៈកំណើត
 ក៏បាន ឆាបពួកនាគជាដលាពុជៈកំណើតក៏បាន ឆាបពួកនាគជាសំសេ-
 ទ្រះកំណើតក៏បាន ឆាបពួកនាគជាឧបបាតិកៈកំណើតក៏បាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រុឌ មាន ៤ នេះឯង ។

[២៦០] ក្រុងសាវត្ថី ។ មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួច
 អង្គុយកងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយកងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វី
 ជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះកងលោកនេះ បែកឆ្ងាយពងកាយស្លាប់ទៅ
 ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ឌៈកំណើតបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គល
 ខ្លះកងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានឮថា ពួកគ្រុឌជាអណ្ឌៈ មាន
 អាយុវែង មានសម្បុររល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេច-
 ក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកឆ្ងាយពងកាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវិច្ឆោ

បរិ មរណា អន្លាជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យាទំ ឧប-
 បជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា
 អន្លាជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យាទំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ អយំ
 ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិច្ឆកក្ខោ
 កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា អន្លាជានំ សុបណ្ណានំ
 សហព្យាទំ ឧបបជ្ជន្តិ ។

(២៦០) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសំន្នោ ខោ
 សោ ភិក្ខុ កក្កន្តំ ឯតនវោច កោ នុ ខោ កន្ត
 ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិច្ឆកក្ខោ កាយស្ស
 ភេនា បរិ មរណា ជលាតុជានំ សុបណ្ណានំ ។ បេ ។
 សំសេនជានំ សុបណ្ណានំ ។ ឧបចាតិកានំ សុ-
 បណ្ណានំ សហព្យាទំ ឧបបជ្ជន្តិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯ-
 កក្ខោ កាយេន ទ្វយកាវី ហោតិ វាចាយ ទ្វយ-
 កាវី មនសា ទ្វយកាវី តស្ស ស្មតំ ហោតិ ឧបចាតិកា
 សុបណ្ណា ធិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

ស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ណដៈ ។ លុះបុគ្គល
 នោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្ណដៈ
 បានមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គល
 ខ្វះកង្វលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 គ្រុឌជាអណ្ណដៈ ។

(២៦១) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយកងទ័ង្គិសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះកង្វលោកនេះ បែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាដលាពុជៈ ។ បេ ។ ពួក
 គ្រុឌជាសំសេដៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ បុគ្គលខ្វះកង្វលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌ
 ជាឧបបាតិកៈ មានភាយុវែង មានសម្បវរុណ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។

សុបណ្ណសំយុត្តំ

តស្ស ឃំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេនា បរិ
 មរណា ឧបហតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា
 ឧបហតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធភ-
 កេន្ទោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា ឧបហតិកានំ
 សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

(២៦២) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសំដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន មិធភកេន្ទោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរ-
 ណា អណ្ណជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុ ឯកេន្ទោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ
 ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណ-
 ជានំ សុបណ្ណា ធីយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។
 តស្ស ឃំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេនា បរិ
 មរណា អណ្ណជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេ-
 យ្យន្តិ ។ សោ អន្តំ ទេតិ ទានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ

សុបណ្ណសំយត្ត

បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ
 ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាទប-
 បាតិកៈ ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកគ្រុឌជាទបបាតិកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាទបបាតិកៈ ។

(២៦២) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអធិយកងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បាតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្តាដៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌ
 ជាអណ្តាដៈ មានភាយុវែង មានសម្បវរុក្ខ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
 បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ
 ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
 អណ្តាដៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវិញ្ញា

មាលំ ទេតិ កន្ធិ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ
 អាវសនំ ទេតិ បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា អណ្ណជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ
 ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
 យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អណ្ណជានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២៦៣) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ
 ភិក្ខុ កក្កន្តំ ឯតទេវេច កោ នុ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស ភេទា បរំ
 មរណា ជលាពុជានំ សុបណ្ណានំ ។ បេ។ សំសេទជានំ
 សុបណ្ណានំ ។ ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យតំ
 ឧបបជ្ជតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯកក្ខោ កាយេន ទ្វយកាវី
 ហោតិ វាចាយ ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី តស្ស សុតំ
 ហោតិ ឧបចាតិកា សុបណ្ណា ទីយាយុកា វណ្ណវន្តោ
 សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់
 អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រថីប ។ ពុទ្ធបុគ្គលនោះបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្តូងៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាអណ្តូងៈ ។

(២៦៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអធិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាដលាពុជៈ ។ បេ ។ ពួក
 គ្រុឌជាសំសេទៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ បុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកគ្រុឌ
 ជាឧបបាតិកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុររលូ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
 បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ

សុបណ្ណសំយុត្តំ

កាយសង្ឃ ភេនា បរិ មរណា ឧបចាតិកានំ សុ-
បណ្ណានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តំ ។ សោ វន្តំ
ទេតិ ហានំ ទេតិ វត្ថុំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ
ទេតិ កន្ធិ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសមំ
ទេតិ បដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយសង្ឃ ភេនា
បរិ មរណា ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យាតំ
ឧបបជ្ជេតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចុយោ
យេន មិធភក្កោ កាយសង្ឃ ភេនា បរិ មរណា
ឧបចាតិកានំ សុបណ្ណានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជេតិ ។
(ឃំ បិណ្ឌិកេន នចត្តាឡីសំ សុត្តន្តោ ហោន្តិ) ។

សុបណ្ណសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តត្រ័ទ្ធានំ

សុទ្ធតំ ហរតិ បេរី^(១)

ទ្វយការី ពតុរោមិ ច

នាទ្ធិបការា ពត្តារោ

សុបណ្ណេហិ សុប្បការាសិតានិ^(២) ។

១ ឧ. ប. សុទ្ធតំ ហរតិ បេរី ។ ២ សុបណ្ណសុបកាសិតាភិ ។

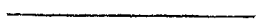
សុបណ្ណសម្បត្ត

ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
 ទបបាតិកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
 ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់
 អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រថីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាទបបាតិកៈវិមន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះ
 ជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាទបបាតិកៈ ។ (សូត្រ
 មាន ៤៦ ដោយការរូបរួមយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សុបណ្ណសម្បត្ត ។

ឧទាស្សន្ទសម្បត្តនោះគឺ

និយាយអំពីកំណើតគ្រុឌស្មុ ១ គ្រុឌឆាបនាគបាន ១ បុគ្គល
 ធ្វើអំពើទាំងពីរមាន ៤ លើក ទបការទានមាន ៤ លើក ដែល
 ទ្រង់ប្រកាសហើយដោយរឿងគ្រុឌ ។

គំនូរកាយសំយោគ

[២២៤] ឯកំ សមយំ កកវា សាវត្ថយំ វិហារតិ

ជេតវនេ អនាថប័ណ្ណិកស្ស អារាមេ ។ បេ ។ កកវា

ឯតទេវេច កន្ធាកាយិកេ ទេវេ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិ-

ស្សាមិ តំ សុណាម ។ បេ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ កន្ធា-

កាយិកា ទេវា ។ សន្និ ភិក្ខុវេ មូលកន្ធិ អធិវត្តា

ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ សារកន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ

ដេកកន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ វចកន្ធិ អធិវត្តា

ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ បបដិកកន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ

ភិក្ខុវេ បត្តកន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ បុប-

កន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ វេលកន្ធិ អធិវត្តា

ទេវា សន្និ ភិក្ខុវេ វសកន្ធិ អធិវត្តា ទេវា សន្និ

គុណព័ត៌មានយស្សត្ថ

[២៦២] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេត-
ពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវទេវ-
តាទាំងឡាយដែលជាពួកគន្ធា(១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ស្តាប់រឿងនោះចុះ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទេវតាទាំងឡាយ
ជាពួកគន្ធា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា អាស្រ័យ
នៅលើឈើមានឫសក្រអូបក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអា-
ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូបក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា
អាស្រ័យនៅលើឈើមានសាច់ស្រាយក្រអូបក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកទេវតា អាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូបក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមក្រអូបក៏មាន ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតា អាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូបក៏មាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូបក៏មាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូបក៏មាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាអាស្រ័យនៅលើឈើមានរសក្រអូបក៏មាន

១ ទេវតាដែលជាអ្នកប្រើប្រាស់នូវវត្ថុមានក្លិនក្រអូប ។

កន្ទុកកាយសំយុត្តំ

ភិក្ខុវេ កន្ទុកកន្ទេ អធិវត្ថា ទេវា ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ ភិក្ខុវេ
កន្ទុកកាយកា ទេវតិ ។

[២៦៥] សាវត្ថំ ។ អថទោ អពាតរោ ភិក្ខុ យេន
ភគវា ។មេ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទោ ទោ សោ ភិក្ខុ ភ-
កវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ កោ បច្ច-
យោ យេន មិធកន្ទោ កាយសង្ឃ កេនា បរិ មរណា
កន្ទុកកាយកានំ ទេវានំ សហព្យុតំ ឧបបជ្ជន្តិ ។
ឥធិ ភិក្ខុ ឯកកន្ទោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ
សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ វស្ស សុតំ
ហោតិ កន្ទុកកាយកា ទេវា ដំណាយកា វណ្ណ-
វន្តោ សុខពហុណតិ ។ វស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ

ធនូព្វកាយសំយុត្ត

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទេវតាភាគស្រីយនៅលើឈើមានភ្លិនក្រអូបទាំង
 អស់^(១)ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវតាទាំងឡាយ
 ជាពួកគន្ធា ។

[២២៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធា ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
 សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា
 ពួកទេវតាជាពួកគន្ធា មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខ
 ច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន

១ ឈើដែលមានឫស ខ្លឹម ស្រាយជាដើមក្រអូបទាំងអស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

វតោហំ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា កន្ធាត្ថកាយំ កានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈយ្យន្តំ ។ សោ កាយស្ស
 ភេនា បរំ មរណា កន្ធាត្ថកាយំ កានំ ទេវំនំ សហព្យ-
 តំ ឧបបជ្ឈតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
 យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា
 កន្ធាត្ថកាយំ កានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។

(២៦៦) សាវត្ថំ ។ អថខោ អពាតរោ ភិក្ខុ យេន
 កកវំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អភិវទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស ភេនា
 បរំ មរណា មូលកន្ធិ អជីវត្តានំ ទេវំនំ សហ-
 ព្យតំ ឧបបជ្ឈតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯតក្ខោ កា-
 យេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មនសា
 សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតំ ហោតិ មូលកន្ធិ អជី-
 វត្តា ទេវំ ទីយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុលាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ពាក្យាអញ ដល់បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកទេវតាជាពួកគន្ធា ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធាមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាជាពួកគន្ធា ។

(២៦៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ ហើយអធិយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអធិយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គជីវម្រឹម អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោក
 នេះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានឫសក្រអូប មានអាយុវែង មានសម្បូរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។

ធម្មព្វកាយសំយុត្តំ

តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា មូលកន្ធោ អធិវត្ថានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ ធាតា ហោតិ មូលកន្ធោនំ ។ សោ
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា មូលកន្ធោ អធិវត្ថានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធភក្កោ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា មូលកន្ធោ អធិវត្ថានំ ទេវំនំ ស-
 ហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

[២៦៧] សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសំប្បោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតទេវេន កោ នុ ខោ ភន្តោ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធភក្កោ កាយស្ស ភេទា

គន្ធាយសំយុត្ត

បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់រោគា

អញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា

ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យឫសឈើ

មានភ្លិនក្រអូប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត

ជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូបមែន ។

មាលកិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ

បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យ

នៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។

(២៦៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអធិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី

ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្វះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវដ្តោ

បរិ មរណា សារកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។ មេ ។ ដេត្ត-

កន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។ តចកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។

បបដិកកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។ បត្តកន្លៃ អធិវត្ថានំ

នេវានំ ។ បុច្ឆកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។ ដលកន្លៃ

អធិវត្ថានំ នេវានំ ។ រសកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ ។

កន្ធកន្លៃ អធិវត្ថានំ នេវានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជតីតំ ។

ឥធិ ភិក្ខុវេ(១) ឯកន្លោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ

សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតំ

ហោតិ សារកន្លៃ អធិវត្ថា នេវា ធិមាយុកា វណ្ណ-

វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមាន
 ស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបក
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមក្រអូប ។
 នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវ-
 តាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅ
 លើឈើមានរសក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានភ្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប មានកាយុវែង មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច

ឥន្ទ្រពាយសំយុត្តំ

វតាហំ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា សារគន្ធន្ត្រំ
អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ដេត្តកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
តចកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បបដិកកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ
ទេវានំ ។ បត្តកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បុប្ផកន្ធន្ត្រំ
អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ វលកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
រសកន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ កន្ធន្ត្រំ អធិវត្តានំ
ទេវានំ សហព្យាភំ ឧបបន្ថេយ្យន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ
សារគន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ ដេត្តកន្ធន្ត្រំ ។
សោ ធាតា ហោតិ តចកន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ
បបដិកកន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បត្តកន្ធន្ត្រំ-
នំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បុប្ផកន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា
ហោតិ វលកន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ រស-
កន្ធន្ត្រំ ។ សោ ធាតា ហោតិ កន្ធន្ត្រំ ។ សោ

ធនូព្វកាយសំយុត្ត

ម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញបែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា
 ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែល
 អាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានក្រមរក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើ
 ឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កា
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹង
 ពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានរសក្រអូប ។ នឹងបានទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅ លើឈើមានភ្និនក្រអូបទាំង
 អស់ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យខ្លឹមឈើមានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យស្រាយ
 ឈើមានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យសំបកឈើមានភ្និនក្រអូប ។
 បុគ្គលនោះក៏ឲ្យក្រមរឈើមានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យស្លឹកឈើ
 មានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យផ្កាឈើមានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គល
 នោះក៏ឲ្យផ្លែឈើមានភ្និនក្រអូប ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យរសឈើមានភ្និនក្រ-
 អូប ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យឈើមានភ្និនក្រអូបទាំងអស់ ។ លុះបុគ្គលនោះ

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយប្ប ខុទ្ទកនិកាយ

កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា កន្ទកន្ទេ អធិវត្ថានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធនកន្ទោ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា កន្ទកន្ទេ អធិវត្ថានំ ទេវំនំ ស-
 ហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២៦៨) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទេវេច កោ នុខោ កន្ទេ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេន មិធនកន្ទោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា
 មូលកន្ទេ អធិវត្ថានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 ឥធិ ភិក្ខុ ឯកន្ទោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ
 សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ ឥស្ស័ សុតំ ហោតិ
 មូលកន្ទេ អធិវត្ថានំ ទេវំ ដ៏យាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខតា-
 ហុលាតិ ។ ឥស្ស័ ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា មូលកន្ទេ អធិវត្ថានំ ទេវំនំ ស-
 ហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ ទានំ
 ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ កន្ទំ ទេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានកូនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុនេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានកូនក្រអូបទាំងអស់ ។

(២៦៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អធិយកងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានឫសក្រអូប មានអាយុវែង មានសម្បូរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។ ទើបបុគ្គលនោះឲ្យបាយឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

គន្ធាយសំយុត្តំ

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ បដិបេយ្យំ
 ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា មូលកន្ធ
 អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ
 ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស
 ភេនា បរិ មរណា មូលកន្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២២៩) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ ភិក្ខុ
 ភក្កន្តំ ឯតទភោច កោ នុ ខោ ភន្ត ហេតុ កោ បច្ច-
 យោ យេន មិធកក្ខោ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា
 សាវត្ថេ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បេ ។ វេត្តកន្ធ អធិ-
 វត្តានំ ទេវានំ ។ តចកន្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បច្ចដិក-
 កន្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បត្តកន្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។

ធនូព្វកាយសំបុត្រ

ឲ្យគ្រឿងឈាបផ្សេងៗ ឲ្យទំផេក ឲ្យទំសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿង
ប្រដាប់ ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយ
នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅ លើឈើមានឫសក្រអូបមែន ។
មាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែល
អាស្រ័យនៅលើឈើមានឫសក្រអូប ។

(២៦៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើ
ឈើមានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ
មានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមាន
សំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមរ
ក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារីញោ

បុប្ផកន្លែ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ ដលកន្លែ អធិវត្ថានំ
 ទេវានំ ។ រសកន្លែ អធិវត្ថានំ ទេវានំ ។ កន្ធកន្លែ
 អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ
 ភិក្ខុ ឯកន្នោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាទាយ
 សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតិ
 ហោតិ កន្ធកន្លែ អធិវត្ថា ទេវា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វត្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេនា បរិ មរណា កន្ធកន្លែ អ-
 ធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ
 អន្នំ ទេតិ ចានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ
 ទេតិ កន្ធាំ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសមិ
 ទេតិ បដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេនា
 បរិ មរណា កន្ធកន្លែ អធិវត្ថានំ ទេវានំ សហព្យាតំ
 ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

នឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតា
 ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានរសក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែល
 អាស្រ័យនៅលើឈើមានភ្និនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទេវតាដែល
 អាស្រ័យនៅលើឈើមានភ្និនក្រអូបទាំងអស់មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ
 មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើ
 ដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់អាត្មាអញ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅ
 កើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានភ្និនក្រអូប
 ទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយាន
 ជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីជេក ឲ្យទី
 សំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានភ្និនក្រអូបទាំងអស់មែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ

គន្ធាកាយសំយុត្តំ

យេន មិច្ឆកក្កោ កាយស្ស កេនា បរិ មរណា កុ-
 ក្កោ អធិវត្ថានំ ទេវំ ធិ សហព្យាតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។
 (ឯវំ ឯកចំណ្រកេន ឯកសតញ្ច ទ្វាទស ច សុត្តន្ត
 កវន្ត) ។

គន្ធាកាយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សទានំ

សុទ្ធកំ ច សុចរិតំ

នាតា ហិ អបរេ ទស

នាទ្ធិបកាវា ទសនា(១)

កុទ្ធា សុប្បកាសិតាតិ ។

ធនូព្វកាយសំយុត្ត

ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅ
កើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលអាស្រ័យនៅលើឈើ មានភ្នំនក្រអូប
ទាំងអស់ ។ (សូត្រ ១ រយ ១ ភ្នំ ១២ ភ្នំ រមែងមានដោយការរួបរួមតែ
មួយយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ ធនូព្វកាយសំយុត្ត ។

ឧទាននៃធនូព្វកាយសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីធនូព្វកាយិកទេវតាសុទ្ធ ១ សុបរិត ១ អ្នកឲ្យ
ទាន ១០ ពួកដទៃទៀត និងទុបការទាន ១០ ដែលឲ្យកើត
ជាធនូព្វកាយិកទេវតា ដែលទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយ
ប្រពៃ ។

វិលាហកសយុត្តិ

[២៧០] សាវត្ថុ ។ វិលាហកកាយិកេ ទេវេ វេ

ភិក្ខុវេ ទេសិស្សមំ តំ សុណាម ។ មេ ។ កតបេ

ច ភិក្ខុវេ វិលាហកកាយិកា ទេវា ។ សង្ខំ ភិក្ខុ-

វេ សីតវិលាហកា ទេវា សង្ខំ ភិក្ខុវេ ឧប្បាវលា-

ហកា ទេវា សង្ខំ ភិក្ខុវេ អប្បវិលាហកា ទេវា

សង្ខំ ភិក្ខុវេ វាតវិលាហកា ទេវា សង្ខំ ភិក្ខុវេ

វស្សាវិលាហកា ទេវា ។ មេ ។ សង្ខំ ភិក្ខុវេ វិលា-

ហកកាយិកា ទេវតិ ។

វិលាហកស័យត

(២៧០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹង
សំដែងនូវទេវតាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈ (១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ
ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់រឿងនោះចុះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
ទេវតាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ទេវតាទាំងឡាយដែលជាស័តវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវធាតុត្រជាក់)
ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជាឧណ្ណវិលាហកៈ (អ្នក
បណ្តាលនូវធាតុក្ដៅ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយជា
អញ្ញវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវអ័ព្វ) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទេវតា
ទាំងឡាយជាពួករតវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវឡង់) ក៏មាន ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយ ជាពួកវិស្សវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវ
ភ្លើង) ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទេវតាទាំងឡាយ
ជាពួកវិលាហកៈ ។

១ ជាអ្នកបណ្តាលនូវការត្រជាក់ជាដើម ។

វិលាហកសំយុត្តំ

[២៧០] សាវ័ត្ថំ ។ អថខោ អញ្ញាតវេ ភិក្ខុ
 យេន ភក្កវា តេនុបស្កម័បិ ឧបស្កម័បិត្វា ភក្កវ័ន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ និសីទំ ។ ឯតមន្តំ និសីទ្ធោ
 ខោ សោ ភិក្ខុ ភក្កវ័ន្តំ ឯតទវេច កោ នុ ខោ
 ភន្តេ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មិធនេត្តោ កា-
 យស្ស ភេនា បរំ មរណា វលាហតកាយំកាដំ ទេ-
 វាដំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯតទ្ធោ
 កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មន-
 សា សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតំ ហោតិ វលាហត-
 កាយំកា ទេវា ទីយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុខពហុ-
 លាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស
 ភេនា បរំ មរណា វលាហតកាយំកាដំ ទេវាដំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យន្តិ ។ សោ អន្ទំ ទេតិ ចាដំ
 ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យាដំ ទេតិ មាលំ ទេតិ កន្ទំ ទេតិ

វិណយភិក្ខុ

(២៧១) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរចំពោះព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គុយដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាពួក
 វលាហកៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
 បានឮថា ទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរ
 ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបាន
 ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវិញ្ញា

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវស្មនំ ទេតិ ប-
ដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ ម-
រណា វលាហកកាយិកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧ-
បបន្នតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ
យេន មិធកេត្តោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា វលា-
ហកកាយិកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧបបន្នតិ ។

[២៧២] សាវត្ថុ ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទោ ខោ សោ
ភិក្ខុ ភក្កន្តំ ឯតទិវេច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ
កោ បច្ចយោ យេន មិធកេត្តោ កាយស្ស ភេទា បរំ
មរណា សីតវលាហកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧប-
បន្នតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯកេត្តោ កាយេន សុចរិតំ ច-
រតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ វស្ស
សុតំ ហោតិ សីតវលាហកា ទេវ ធីយាយុកា វណ្ណ-
វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ វស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សីតវលាហកានំ
ទេវនំ សហព្យតំ ឧបបន្នេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
ចានំ ទេតិ វត្ថុ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហារិក្ខ

ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រថីប ។
 លុះបុគ្គលនោះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា
 ទាំងឡាយជាពួកវលាហកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅ
 កើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាពួកវលាហកៈ ។

(២៧២) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អធិយកងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកឆ្ងាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាសីតវលា-
 ហកៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គល
 នោះ បានឮថា ទេវតាទាំងឡាយជាសីតវលាហកៈមានអាយុវែង មាន
 សម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់
 ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយជាសីតវលាហកៈ ។
 បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យដាក់ម្រង

វិលាហកសំយុត្តំ

កន្លែង ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ
 បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា
 សីតវលាហកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិធន-
 កោ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សីតវលាហកានំ
 ទេវនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២៧៣) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសង្កោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កក្កន្តំ ឯតទិវេច កោ នុ ខោ កន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេន មិធនកោ កាយស្ស ភេទា បរិ
 មរណា ឧប្បវលាហកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។

(២៧៤) អត្តវលាហកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។

(២៧៥) វត្តវលាហកានំ ទេវនំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។

វិណយយុត្ត

ឲ្យគ្រឿងក្របួប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ
 ឲ្យគ្រឿងប្រទីប ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏
 ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាសីតវលាហកៈមែន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជា
 សីតវលាហកៈ ។

[២៧៣] ក្នុងសាវតី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយកងទីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ បែកឆ្ងាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ
 ជាឧណ្ណវលាហកៈ ។

[២៧៤] ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាអញ្ញវលាហកៈ ។

[២៧៥] ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវតវលាហកៈ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិក្ខាបិដក ខុទ្ទកនិក្ខេប

(២៦៧) វស្សវលាហកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតីតិ ។ វេន ភិក្ខុ ឯកោត្តោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ
 វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស
 សុតំ ហោតិ វស្សវលាហកា ទេវំ ដ៏យាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុខពហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា វស្សវលាហកានំ
 ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្ធនំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ កន្ធិ
 ទេតិ វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសេនំ ទេតិ
 បដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេនា បរំ មរ-
 ណា វស្សវលាហកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន មិច្ឆកោត្តោ
 កាយស្ស ភេនា បរំ មរណា វស្សវលាហកានំ ទេវំនំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២៧៦) ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។

ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្យាបាល
ទៅតាមទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ មានអាយុវែង មានសម្បុរល្អ មាន
សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
ម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដែលបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើត
ជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ
ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យ
គ្រឿងលាប ឲ្យទីដេក ឲ្យទីសំណាក់អាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿងប្រថីប ។
លុះបុគ្គលនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតា
ទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទេវតាទាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។

វិណយកសំយុត្តំ

(២៧៧) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសំប្រោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតទិវេច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ
 បច្ចយោ យេនេកនា សំទំ ហោតីតិ ។ សន្តំ ភិក្ខុ
 សំតវលាហកា នាម ទេវំ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ
 យន្តន មយំ សកាយ វតីយា វមេយ្យាមាតិ(១) តេសន្តំ
 ចេតោបណ៌ធិមជ្ឈាយ សំទំ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកនា សំទំ ហោតីតិ ។

(២៧៨) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសំប្រោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតទិវេច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេនេកនា ឧឡ្ហំ ហោតីតិ ។ សន្តំ
 ភិក្ខុ ឧឡ្ហវលាហកា នាម ទេវំ តេសំ យនា ឯវំ
 ហោតិ យន្តន មយំ សកាយ វតីយា វមេយ្យាមាតិ
 តេសន្តំ ចេតោបណ៌ធិមជ្ឈាយ ឧឡ្ហំ ហោតិ ។ អយំ
 ខោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកនា ឧឡ្ហំ
 ហោតីតិ ។

១ ម. វិសេយ្យមាតិ ។ ឯវំ សព្វសុត្តេសុ ។

វិលាហកសំយុត្ត

(២៧៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អធិយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានត្រជាក់ម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួក
 ទេវតាឈ្មោះសីតវិលាហកៈ ចូនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានត្រ-
 ជាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានត្រជាក់ម្តងៗ ។

(២៧៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អធិយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួក
 ទេវតាឈ្មោះឧណ្ណវិលាហកៈ ចូនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមាន
 ក្តៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តងៗ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

(២៧៧) សាវត្ថី ។ ឯតថន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កន្តំ ឯតទេវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ កោ
 ចច្ចុយោ យេនេតទា អត្ថំ ហោតីតិ ។ សន្តំ ភិក្ខុ អត្ថ-
 វលាហកា នាម ទេវោ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ យន្តន
 មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យហតិ តេសន្តំ ចេតោ
 ចណ្ឌិមន្ទាយ អត្ថំ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ ហេតុ
 អយំ ចច្ចុយោ យេនេតទា អត្ថំ ហោតីតិ ។

(២៨០) សាវត្ថី ។ ឯតថន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កន្តំ ឯតទេវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ
 កោ ចច្ចុយោ យេនេតទា វតោ ហោតីតិ ។ សន្តំ ភិក្ខុ
 វតវលាហកា នាម ទេវោ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ
 យន្តន មយំ សកាយ រតិយា រមេយ្យហតិ តេសន្តំ
 ចេតោចណ្ឌិមន្ទាយ វតោ ហោតិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ ចច្ចុយោ យេនេតទា វតោ ហោតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២៧៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានអ័ព្វម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួក
 ទេវតាឈ្មោះអព្ភវលាហកៈ ចូនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 អាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបចុះអ័ព្វ ។
 ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានអ័ព្វម្តងៗ ។

(២៨០) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានឲ្យល់ម្តងៗ ។ ម្នាលភិក្ខុ មានពួកទេវតា
 ឈ្មោះវាតវលាហកៈ ចូនណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាង
 នេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន ព្រោះអា-
 ស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមានឲ្យល់ ។
 ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានឲ្យស្តង់ម្តងៗ ។

វិណយកសំយុត្តំ

(២៨០) សាវ័ត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភិក្ខុវន្តំ ឯតទេវេន កោ នុ ខោ កន្លេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ យេនេកទា ទេវេ វស្សវត្ថំ ។ សន្តំ
 ភិក្ខុ វស្សវលាហកា ឆាម ទេវេ តេសំ យទា ឯវំ ហោតិ
 យន្ត មយំ សកាយ វតិយា រមេយ្យមាតិ តេសន្តំ
 ទេតោបណិធិមន្ទាយ ទេវេ វស្សវត្ថំ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេនេកទា ទេវេ វស្សវត្ថំ ។

វិណយកសំយុត្តំ វិជ្ជិតំ ។

តិព្រ័ត្នានំ

ទេសនា សុចរិតា(១) បញ្ច

ទាន្តបកាបញ្ចមំ

សីតំ ឧល្ហាញ អព្ពញ្ច

ភិក្ខុវស្សវលាហកាតិ ។

វិលាហកសំយុត្ត

(២៨១) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានភ្ញៀវបង្គំរចះមង្គៗ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 មានពួកទៅតាឈ្មោះវស្សវិលាហកៈ ចូរណាពួកទៅតានោះ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយតម្រេករបស់ខ្លួន
 ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាទាំងនោះ ទើបមាន
 ភ្ញៀវបង្គំរចះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមាន
 ភ្ញៀវបង្គំរចះមង្គៗ ។

ចប់ វិលាហកសំយុត្ត ។

ឧទ្ទានុកថវិលាហកសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីការសំដែងនូវទៅតាជាពួកវិលាហកៈ ១ បុគ្គល
 ៥ ពួកប្រព្រឹត្តសុចរិត ១ ទបការទាន ៥ លើក សីតវិលាហកៈ
 ១ ទណ្ឌវិលាហកៈ ១ អព្ពវិលាហកៈ ១ វត្ថវិលាហកៈ ១
 វស្សវិលាហកៈ ១ ។

វិប្បកោត្តស័យត្ថំ

(២៨២) ឯតំ សមយំ កកវា សាវត្ថុយំ វិហា-

រតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ

វុទ្ធតោត្ថោ បរិព្វាជកោ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ

ឧបសង្កមិត្វា កកវតា សន្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ

កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯតមន្តំ ឯសីទិ ។

ឯតមន្តំ ឯសីន្នោ ខោ វុទ្ធតោត្ថោ បរិព្វាជកោ ក-

កវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ កោ កោតម ហេតុ

កោ បច្ចយោ យានិមាទិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិត-

តានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា

អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា

អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវីរន្តំ វា

វិបាក្ខតិស័យត្ថ

(២៨២) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ថុ

ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង

បរិពាជកឈ្មោះវច្ឆគោត្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល

ទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះ

បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរព្យាបាទហើយ ទើបអង្គុយក្នុង

ទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆគោត្តបរិពាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប

បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វី ជា

ហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោក

ថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ថា លោកមានទីបំផុត

ក៏មាន ថា លោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន ថា ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះក៏មាន

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

អញ្ចា ដំរី អញ្ចា សរីរត្ថ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

រូបេ ខោ វច្ឆ អញ្ចាណា រូបសម្មុទយេ អញ្ចាណា
 រូបនិរោធ�េ អញ្ចាណា រូបនិរោតាមិនិយា បដិបទាយ
 អញ្ចាណា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេ-
 កវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិច្ឆ័យសមុទ្រ

ថា ដ៏វិតដ៏ស្រស់ដ៏ទៃក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះមិនកើតទៀត
 ខ្លះក៏មាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។ ម្នាលវិច្ឆ័យ៖ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងរូប មិនដឹងក្នុងហេតុដែល
 នាំឲ្យកើតរូប មិនដឹងក្នុងទីវលត្ថរូប មិនដឹងក្នុងសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីវលត្ថរូប ទើបទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវិច្ឆ័យ៖ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀង
 ក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៣) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និស្សន្ទោ ខោ វុច្ច
 តោត្ថោ បរិព្វាជកោ ភក្កវន្តំ ឯតទេវេច កោ នុ ខោ
 កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមានិ
 អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ វេទនាយ ខោ វុច្ច អញ្ញាណ វេទនាសមុទយេ
 អញ្ញាណ វេទនានិរោធ�េ អញ្ញាណ វេទនានិរោធតា-
 មិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណ ឯវមិមានិ អនេក-
 វិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 អយំ ខោ វុច្ច ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេ-
 កវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

(២៨៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាត្រង់បរិពាសក អភិយក្ខន្ធទីដ៏
សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើន
ប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀង
ក៏មាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែនក៏មាន ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវេទនា មិនដឹងក្នុងហេតុ
ដែលនាំឲ្យកើតវេទនា មិនដឹងក្នុងទីរលត់វេទនា មិនដឹងក្នុងបដិបទជាដំ-
ណើរទៅកាន់ទីរលត់វេទនា នេះដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុង
លោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។
ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។
ម្នាលវេច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការ
នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា លោកមិនទៀងក៏មាន
។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក៏មាន ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធយុត្ត

(២៨២) សាវត្ថី ឧបកម្មន្តំ និស្សន្ទោ ខោ វច្ឆតោតោ
 បរិញ្ញាបតោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច តោ នុ ខោ តោ តោ-
 តម ហេតុ តោ បច្ឆយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ
 ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ សញ្ញាយ ខោ
 វច្ឆ អញ្ញាណ សញ្ញាសម្មុទ្យេ អញ្ញាណ សញ្ញានិ-
 រោធន អញ្ញាណ សញ្ញានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ
 អញ្ញាណ ឯវិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វច្ឆ ហេតុ
 អយំ បច្ឆយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ
 លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិញ្ញាណសមុប្បាទ

(២៨២) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាត្រូវបរិព្វាជក រាជ្យក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើន
ប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀង
ក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
មែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់វង្សៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសញ្ញា មិនដឹងក្នុងហេតុ
ដែលនាំឲ្យកើតសញ្ញា មិនដឹងក្នុងទីរំលត់សញ្ញា មិនដឹងក្នុងបដិបទជា
ដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សញ្ញា នេះឯងដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើង
ក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន
។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក៏មាន ។ ម្ចាស់វង្សៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិ
ច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោក
មិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហិវគ្គោ

(២៥៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ វុច្ច
 តោត្ថោ បរិព្វាជិតោ កក្កដំន្តំ ឯតទរោច តោ នុ ខោ
 តោ តោតម ហេតុ តោ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិ-
 ហិតានិ ទិដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 សង្ខារេសុ ខោ វុច្ច អញ្ញាណា សង្ខារសមុទយេ អញ្ញា-
 ណា សង្ខារនិរោធ�េ អញ្ញាណា សង្ខារនិរោធតាមិនិយា
 បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវមិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វុច្ច
 ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំណុំត្ថនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាត្រង់បរិពារដក អធិបតីក៏ដំ

សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ
 កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន
 ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។ ម្នាលវេទ្ខៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹង
 ក្នុងហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារ មិនដឹងក្នុងទីរលត់សង្ខារ មិនដឹងក្នុងបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់សង្ខារ នេះហើយដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការ
 កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀង
 ក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនក៏មាន ។ ម្នាលវេទ្ខៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាល
 ឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា
 លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

វិច្ឆ័យសមុត្ត

(២៨៦) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និស្សន្នោ ចោ វច្ឆ-
តោត្តោ បរិព្វាជកោ ភក្កវន្តំ ឯតទេវេន កោ នុ ចោ
កោតោតម ហេតុ កោ បច្ឆយោ យានិមានិ អនេក-
វិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។
នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
វាតិ ។ វិញ្ញាណោ ចោ វច្ឆ អញ្ញាណា វិញ្ញាណាស-
មុទយេ អញ្ញាណា វិញ្ញាណានិរោធ�េ អញ្ញាណា វិញ្ញា-
ណានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណា ឯវិមា-
និ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ
សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ចោ វច្ឆ ហេតុ អយំ
បច្ឆយោ យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោ-
កេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
គតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិច្ឆ័យសមុទ្ទ

[២៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាត្រឡប់វិញដក អង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏បម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើន
ប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀង
ក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
ក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវេទ្ធៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង
ក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតវិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងទីរលត់វិញ្ញាណ មិនដឹង
ក្នុងបដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់វិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែលនាំឲ្យ
ទិដ្ឋិច្រើនប្រការ កើតឡើងក្នុងលោក យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន
ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្នាលវេទ្ធៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន
ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហំវគ្គោ

[២៨៧] សាវត្ថី ។ ឯតមន្តំ និស្សន្នោ ខោ វុច្ឆ-
 តោត្តោ បរិច្ចាជិតោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច តោ នុ
 ខោ តោ តោតម ហេតុ តោ បច្ចយោ យានិមា-
 និ អនេត្តវិហិតានិ ទិដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ
 សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា ។ បេ ។ លេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មណាតិ វាតិ ។ ឬបេ ខោ វុច្ឆ អនស្សនា ។ បេ ។
 ឬបនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អនស្សនា ។ បេ ។

[២៨៨] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វុច្ឆ អនស្សនា ។

[២៨៩] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វុច្ឆ អនស្សនា ។

[២៩០] សាវត្ថី ។ សម្មាវេស្យ ខោ វុច្ឆ អនស្សនា ។

[២៩១] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ខោ វុច្ឆ អនស្សនា
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អនស្ស-
 នា ។ (១)

[២៩២] សាវត្ថី ។ ឬបេ ខោ អនភិសមយា ។ បេ ។
 ឬបនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អនភិសមយា ។ បេ ។

១ ឧ. យថា ឬរិម គប្បនំ ធម្មញ្ញញ្ចបំ ខន្ធា បរាហំ គមណេហំ វិគ្គាវេត្តា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(២៨៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាត្រហក់ អង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការ
នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន
។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក៏មាន ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងរូប ។ បេ ។ មិនឃើញក្នុង
បដិបទជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់រូប ។ បេ ។

(២៨៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងវេទនា ។

(២៨៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសញ្ញា ។

(២៩០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសង្ខារ
ទាំងឡាយ ។

(២៩១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវេច្ឆៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់
ទីរលត់វិញ្ញាណ ។

(២៩២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងរូប ។ បេ ។
ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុងបដិបទ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់រូប ។ បេ ។

វិញ្ញោគសំយុត្តំ

(២៩៣) សាវត្ថំ ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ បេ ។

(២៩៤) សាវត្ថំ ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អនភិសម-
យា ។ បេ ។

(២៩៥) សាវត្ថំ ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ បេ ។

(៣៩៦) សាវត្ថំ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ បេ ។

(២៩៧) សាវត្ថំ ។ ឯកមន្តំ និសង្ខោ ខោ វច្ឆ-
កោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ
កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ ។ បេ ។ រូបេ ខោ
វច្ឆ អននុពោធា ។ បេ ។ រូបនិរោធតាមិនិយា បដិបទា-
យ អននុពោធា ។ បេ ។

(២៩៨) សាវត្ថំ ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

(២៩៩) សាវត្ថំ ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

(៣០០) សាវត្ថំ ។ សង្ខារេសុ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។

វិច្ឆ័យសម្ពុត្ត

[២៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុង
វេទនា ។ បេ ។

[២៨៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុង
សញ្ញា ។ បេ ។

[២៨៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុង
សង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

[២៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងក្នុង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។

[២៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆៈគោត្តបវិញ្ញាណក អង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការ
មិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុងរូប ។ បេ ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម ក្នុង
បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់រូប ។ បេ ។

[២៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងវេទនា ។ បេ ។

[២៨៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។

[៣០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ទុក្ខវារីន្តោ

(៣០០) សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អនុទុ-
 រោធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធតាមិនិយា បដិទាយ
 អនុទុរោធា ។ បេ ។

(៣០១) សាវត្ថី ។ កោ ទុ ខោ កោ កោតម
 ហេតុ កោ បច្ឆយោ ។ បេ ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បដិ-
 វេធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អប្បដិវេធា ។ បេ ។

(៣០២) សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អសល្យត្ត-
 ណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អសល្យត្តណា ។ បេ ។

(៣០៣) សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អនុបលត្ត-
 ណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អនុបលត្តណា ។ បេ ។

(៣០៤) សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អសមបេត្តណា
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អសមបេត្តណា ។ បេ ។

(៣០៥) សាវត្ថី ។ រូបេ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចវេត្តណា
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចវេត្តណា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៣០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម
កងវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនត្រាស់ដឹងតាម កងបដិបទជាដំណើរ
ក្រុំ ញ ទៅកាន់ទីរលត់វិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ
អ្វីជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ធូរ កងរូប ។ បេ ។
ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ធូរកងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនកំណត់កង
រូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនកំណត់កងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅ
កំណត់កងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅកំណត់កង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹង
លែលកក្កងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹងលែលកក្កង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាកង
រូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាកងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

វិច្ឆតោក្ខន្ធសំយុត្តំ

[៣០៧] សាវត្ថំ ។ រូបេ ចោ វច្ឆ អប្បច្ចបលត្ថុណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ចោ វច្ឆ អប្បច្ចបលត្ថុណា ។ បេ ។

[៣០៨] សាវត្ថំ ។ អថេចា វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សម្ពុំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កាបំ សាវណីយំ វិត្តសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ចោ វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ចោ កោ តោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមាទិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ បរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ចោ វច្ឆ អប្បច្ចត្ថុកកម្មា រូបសមុទយេ អប្បច្ចត្ថុកកម្មា រូបនិរោធន អប្បច្ចត្ថុកកម្មា រូបនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អប្បច្ចត្ថុកកម្មា ។ បេ ។

វិច្ឆេទស្តវិញ្ញាណ

[៣០៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានចូលទៅ
កំណត់ ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់
ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

[៣០៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង វច្ឆៈគោត្តបរិព្វាជកចូល
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ
ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យ
ដែលគួរព្យាបាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះវច្ឆៈគោត្តបរិព្វាជក
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះ
ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាល
ឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថា
លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន
មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងរូបដែលនាំឲ្យកើតរូប ការ
មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទជា
ដំណើរទៅកាន់ទីវិញ្ញាណ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

[៣០៩] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចក្ខត្ត-
ក្ខម្មា ។ បេ ។ វេទនានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា ។ បេ ។

[៣១០] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ខោ វច្ឆ អប្បច្ច-
ក្ខត្តក្ខម្មា ។ បេ ។ សញ្ញានិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា ។ បេ ។

[៣១១] សាវត្ថី ។ សង្ខារេស្ស ខោ វច្ឆ អប្ប-
ច្ចក្ខត្តក្ខម្មា ។ បេ ។ សង្ខារនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ
អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា ។ បេ ។

[៣១២] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ខោ វច្ឆ អប្បច្ចក្ខ-
ត្តក្ខម្មា វិញ្ញាណសមុទយេ អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា វិញ្ញាណនិ-
រោធន អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា វិញ្ញាណនិរោធតាមិនិយា បដិប-
ទាយ អប្បច្ចក្ខត្តក្ខម្មា ឯវមីមាទិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិ-
ភតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈនិ សស្សតោ លោកោតិ វា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

(៣០៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ក្នុងវេទនា ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទា ជា
ដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វេទនា ។ បេ ។

(៣១០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ក្នុងសញ្ញា ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទា
ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សញ្ញា ។ បេ ។

(៣១១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ក្នុង
បដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់សង្ខារ ។ បេ ។

(៣១២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើត
វិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ក្នុងទីរំលត់វិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យដាក់
ច្បាស់ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់វិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែល
នាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

។ បើ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ខោ វុច្ច ហេតុ អយំ បច្ចយោ
 យានិមានិ អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្ប-
 ជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ
 សវ័ន្តិ វា អញ្ចំ ជីវំ អញ្ចំ សវ័ន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ អយំ ខោ វុច្ច ហេតុ អយំ បច្ចយោ យានិមានិ
 អនេកវិហិតានិ ទិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បើ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ (ឯកបិណ្ឌេន បញ្ចបញ្ញាសំ សុត្តន្តា ភវន្តិ) ។

វិច្ឆ័យសម្ពត្តិ

។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិ
 ច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិន
 ទៀងក៏មាន ថាលោកមានទីបំផុតក៏មាន ថាលោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន
 ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះក៏មាន ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើង
 ក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន លោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។
 ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

(សូត្រ ៥៥ មានដោយការបញ្ជូនចូលគ្នាតែមួយ) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

វិទំ សំយុត្តស្ស ខុទ្ទានំ

អត្តាលោក អនុស្សនតោរ

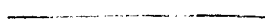
អនុភិសមយា អនុតោតា

អប្បដិវេតា អសល្លត្តលោក

អនុបលត្តលោក អសមបេត្តលោក

អប្បច្ចវេត្តលោក អប្បច្ចបលត្តលោក

អប្បច្ចត្តកម្មន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគនិកាយ ខុន្ធារវគ្គ

នេះជាឧទាសនៃវិប្បត្តិសំយោគ គឺ

និយាយអំពីការមិនដឹង ១ ការមិនឃើញ ១ ការមិនគ្រាន់

ដឹង ១ ការមិនគ្រាន់ដឹងតាម ១ ការមិនចាក់ធ្លុះចំពោះ ១

ការមិនកំណត់ ១ ការមិនចូលទៅកំណត់ ១ ការមិនសំឡឹង

លែង ១ ការមិនពិចារណា ១ ការមិនចូលទៅពិចារណា ១

ការមិនធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ១ ។

សមាធិស្សវត្ថុ

១០

(៣០៣) សាវត្ថុ ។ តត្រ ចោ ។ បេ ។ ចត្តារោ បេ
ភិក្ខុវេ ឈាយី ។ កតបេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកោ ឈាយី សមាធិស្សី សមាធិកុសលោ ហោ-
តិ ន សមាធិស្សី សមាធិកុសលោ ។ ឥធិ បន
ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាធិស្សី សមាធិកុ-
សលោ ហោតិ ន សមាធិស្សី សមាធិកុសលោ ។
ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី នេ សមាធិស្សី
សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្សី សមាធិកុ-
សលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
សមាធិស្សី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្សី
សមាធិកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃាយី ឈា-
យី សមាធិស្សី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្សី ស-
មាធិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្ទំ ឈាយី-
នំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច

សមាធិសំយត្ត

១៦

(៣១៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងនោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គល
មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ
ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈាន
ណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤
ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លះខ្លះផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុតមផង

សុត្តន្តបិដកេ សម្មាសម្ពុទ្ធិកាយស្ស ទទ្ធវារីកោ

បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កវា ជំរំ ជំរម្ហា ទង្គិ-
 ទង្គិម្ហា ទង្គិទំ ទង្គិទម្ហា សប្បំ សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ
 តត្រ អក្កមក្ខាយតំ វិវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយំ ឈា-
 យំ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី ស-
 មាបត្តិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចត្ថំ ឈា-
 យំនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ
 ច បវរោ ចាតិ ។

[៣១២] សាវត្ថំ ។ តត្រ ខោ ។ បេ។ ចត្តា-
 រោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិកុស-
 លោ ហោតិ ន សមាធិស្មី វិភិក្ខុសលោ ។ ឥធន បន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ សមាធិស្មី វិភិក្ខុសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ។ ឥធន បន
 ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុ-
 សលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី វិភិក្ខុសលោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវគ្គ

ថ្ងៃថ្ងាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះ
 ដូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះដូរ ទឹកដោះរាវ
 កើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លា កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តា ទឹកដោះទាំង
 នោះ ទឹកដោះថ្លាប្រាកដជាប្រសើរជាង មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង
 ជាប្រធានផង ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្ងាផង មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។

(៣១៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក
 ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្វះក្នុងលោកនេះ
 ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ធ្វើសមាធិឲ្យបិតនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្វះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យបិតនៅ តែមិនឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មាន (ឈាន) ខ្វះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យបិតនៅ ។

សមាធិសំយុត្តំ

ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯត្រៃត្ថា ឈាយំ សមាធិស្មី សមា-
 ធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី វិភិកុសលោ ច ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិកុស-
 លោ ច សមាធិស្មី វិភិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ
 ចតុន្តំ ឈាយំនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារមោក្ខោ ច
 ឧត្តមោ ច បរវេ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កវា ខំ
 ខំរម្មា ធិនំ ធិនំរម្មា នវធិនំ នវធិនំរម្មា សប្បំ សប្បំរម្មា
 សប្បំមណ្ឌោ តត្រ អត្តមក្ខាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ស-
 មាធិស្មី វិភិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្តំ
 ឈាយំនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារមោក្ខោ ច ឧត្តមោ
 ច បរវេ ចាតិ ។

សមាធិសិរយុត្ត

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យ
ប្រសើរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមាន
ឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យប្រសើរផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន
ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពី
គោ ទឹកដោះផ្សរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះផ្សរ
ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លា កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តា
ទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លាប្រាកដជាប្រសើរជាង មានទបមាយ៉ាង
ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ឈ្លាសវៃក្នុងការ
កំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឲ្យប្រសើរ
ផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់
ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏មានទបមេយ្យ
យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវដ្តោ

[៣១៥] សាវត្ថ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ ឈាយី ស-
មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ ឈាយី
សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី ស-
មាធិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ ឈាយី
នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
ធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោច្ឆោ
ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ ស-
មាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយិ
ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី
វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយិនិ
អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(៣១៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាក
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំង
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
 ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចេញចាកសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខឹងខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង

សមាធិសំយុត្តំ

បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កវា ជំរំ ជំរឺញា ទង្គិ
 ទង្គិម្ហា នវជំរំ នវជំរឺញា សប្បិ សប្បិម្ហា ។ បេ ។ បវរោ
 ចាតិ ។

[៣០៦] សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 កល្យាណកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ ឈាយី
 សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេ
 ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន
 សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯ-
 កទ្វេ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ
 សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ

សមាធិសំយុត្ត

ថ្ងៃថ្ងាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹក
 ដោះជូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹក
 ដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។
 ថ្ងៃថ្ងាផង ។

(៣១៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
 នេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
 ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីក-
 រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

ឈាយំ ឈាយំ សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ច
 សមាធិស្មំ កល្យាណកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ
 ចតុន្នំ ឈាយំនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
 ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ
 កក ជំរំ ជ័រម្ហា ទង្គិ ទង្គិម្ហា ទង្គិទំ ទង្គិទម្ហា
 សប្បំ សប្បម្ហា ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

(៣១៧) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោឡោ ឈាយំ
 សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មំ
 អារម្មណកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោឡោ ឈាយំ
 សមាធិស្មំ អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មំ
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោឡោ ឈាយំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវវគ្គ

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល ក្នុងសមាធិផង ។
 បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងខ្លាចផង
 ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុតិយផង ថ្មីថ្មាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹកដោះជួរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹក
 ដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជួរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះ
 ថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។ ថ្មីថ្មាផង ។

(៣១៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
 នេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស័តក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការម្ស័តក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

សមាធិសំយុត្តំ

នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯ-
 កក្ខោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ
 សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមា-
 ធិស្មី អារម្មណកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ពត្ថន្តំ
 ឈាយីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ទុត្ត-
 មោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យជាមិ ភិក្ខុវេ កវំ ជីវំ ។ បេ។
 បវរោ ចាតិ ។

(៣០៨) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 តោចរកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយី
 សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកក្ខោ ឈាយី

សមាធិសំយុត្ត

ជាអ្នកមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិន ឈ្លាស
 វៃក្នុងការម្ស្រប់ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្រប់ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្រប់ ក្នុងសមាធិផង ។
 បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង
 ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្នូរផង ។

(៣១៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ^(១) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

១ សំដៅយកការមិនឈ្លាសវៃក្នុងកម្មវិធីគោចរនិងភិក្ខុបារគោចរ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី តោចរកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោន្តោ
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ
 សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយី
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមា-
 ធិស្មី តោចរកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្និ
 ឈាយីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ
 ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កវំ ជិវំ ។ បេ។
 បវរោ ចាតិ ។

[៣០៧] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោន្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អ-
 ភិវិហារកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោន្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី អភិវិហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោន្តោ ឈាយី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិគ្គ

ជាអ្នកមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំងមិន ឈ្លាស
 វៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្ងៃថ្ងាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

(៣១៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សមាធិសំយុត្តំ

នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 អភិនិហារកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈា-
 យំ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 អភិនិហារកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយំ ឈាយំ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី អភិនិ-
 ហារកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចត្ថំ ឈាយំនិ
 អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ហិមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ
 ច ។ សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ តវា ទិវំ ។ មេ ។ បវរោ
 ហតិ ។

(៣២០) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយំ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សក្កច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយំ
 សមាធិស្មី សក្កច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិ-
 កុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយំ

សមាធិសំយុត្ត

ជាអ្នកមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិន ឈ្លាស
 វៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

(៣២០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

នេវ សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មំ សុត្តច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ
 ឈាយី សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ច ហោតិ ស-
 មាធិស្មំ សុត្តច្ចការី ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយី
 ឈាយី សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មំ
 សុត្តច្ចការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចន្ទំ ឈាយីនិ
 អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារិមាត្រោ ច ឧត្តមោ ច
 បវរោ ច ។ សេយ្យងាមិ ភិក្ខុវេ កវា ទិរំ ។ បេ។
 បវរោ ចាតិ ។

[៣២០] សាវ័ត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

តតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី
 សមាធិស្មំ សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មំ
 សាតច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី
 សមាធិស្មំ សាតច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មំ សមាធិ-
 កុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី នេវ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលមានឈានទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងស្រស់ផង ប្រសើរផង
 ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

(៣២១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើរឿយៗ
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន

សមាធិសំយត្តំ

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាតធ្វកាវ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សាតធ្វកាវ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយ ឈាយ ស-
 មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សាតធ្វកាវ
 ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្ត ឈាយនំ អក្កោ ច សេដ្ឋោ
 ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បរិវេ ច ។ សេយ្យថាប័
 ភិក្ខុវេ កក ជំរំ ។ បេ ។ បរិវេ ចាតិ ។

(៣២២) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សប្បាយកាវ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយ
 សមាធិស្មី សប្បាយកាវ ហោតិ ន សមាធិស្មី សមា-
 ធិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយ នេវ

សមាធិសម្បត្តិ

ឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យរឿយ ។
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យរឿយ។
 ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល
 មានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង
 ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។
 ថ្លៃថ្លាផង ។

(៣២២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយ (១) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិន

១ មិនអាចបំពេញឧបការធម៌ទាំងឡាយដែលជាទិសប្បាយដល់សមាធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សម្មុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិវត្តោ

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សម្មាយការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកកថោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សម្មាយការី ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយី ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សម្មាយ-
 ការី ច ។ អយំ ឥមេសំ ចត្ថន្តំ ឈាយីនំ អត្តោ
 ច សេដ្ឋោ ច មាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ
 ចាតិ ។

[៣២៣] សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកកថោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 វិចិត្តកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកកថោ ឈាយី
 សមាធិស្មី វិចិត្តកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកកថោ
 ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយ
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យ
 សប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនេះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមាន
 ឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
 ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើត
 អំពីគោ ។ បេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៣] ក្រីក្រសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតំកល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការតំកល់
 សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ

សមាធិសំយុត្តំ

ន សមាធិស្មី វិវិតកុសលោ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ
 ឯកគោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាធិស្មី វិវិតកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 សមាធិស្មី វិវិតកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ពត្ថន្ធ
 ឈាយីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ហោមោក្ខោ ច ឧត្តមោ
 ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ គវា ជំរំ ។ បេ។
 បវរោ ចាតិ ។

(៣២២) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ឯកគោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ ឯកគោ
 ឈាយី សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ ឯកគោ
 ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ

សមាធិសំយុត្ត

ទាំងមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការតំកល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ឈ្លាស
 វៃក្នុងការតំកល់សមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការចូលសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងការតំកល់សមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងខ្លាចផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមង្គលផង
 ថ្ងៃថ្ងាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើតអំពីគោ
 ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

(៣២២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចមេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញ
 ចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ
 ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

ឯកោត្តោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយី ឈាយី ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

(៣២៥) សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 កល្យាណកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ
 ឈាយី សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
 ឯកោត្តោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុស-
 លោ ហោតិ ន សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ ឥធិ
 បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិ-
 កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ
 ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវេក

បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមានឈានណា ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

(៣២៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
ក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុង
សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ
ផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

(៣២៦) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយំ សមា-

ធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អារម្ម-

ណកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយំ

សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី

សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ

ឈាយំ នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន

សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ

ឯកោ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច

ហោតិ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ច ។ តត្រ

។ មេ ។ បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសំយត្ត

(៣២៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមាន

ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលតាំង ៤ ពួកដូចមេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ

ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្នកក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង

ការម្ស្នកក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង

ការចូលសមាធិ តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្នកក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ

ចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្នកក្នុងសមាធិផង ។ បណ្ឌិតបុគ្គល

តាំងនោះ ។ បេ ។ ថៃ្ងថ្ងាផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គោ

(៣២៧) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមា-

ធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី តោ-

ចរកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី

សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី

សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ

ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន

សមាធិស្មី តោចរកុសលោ^(១) ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯ-

កោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច ហោ-

តិ សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ច ។ តត្រ ។ បេ ។

បវរោ ចាតិ ។

១ ឧ. តតោ បវំ ចតុញ្ញេដិកំ វិគ្គោរេតព្វន្តិ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

(៣២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន

ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បុគ្គលមាន ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ

ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ បុគ្គលមាន ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ

ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ បុគ្គលមាន ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ

ចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ បុគ្គលមាន ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូល

សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា បុគ្គលទាំង

នោះ ។ លេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣២៨] សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី សមា-
ធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អភិជ-
ហារកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី
សមាធិស្មី អភិជហារកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈា-
យី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន
សមាធិស្មី អភិជហារកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
ឯកទ្វោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី អភិជហារកុសលោ ច ។ តត្រ
។ មេ ។ បវរោ ចាតិ ។

[៣២៩] សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។

កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយី ស-
មាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
សត្តញ្ញការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈា-
យី សមាធិស្មី សត្តញ្ញការី ហោតិ ន សមាធិស្មី
សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ

សមាធិសំយុត្ត

[៣២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កសាងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូល
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំង
 នោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

[៣២៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធកវីន្តោ

ឈាយំ នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន
 សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ
 ឈាយំ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច ហោតិ ស-
 មាធិស្មី សាត្តច្ចការី ច ។ តត្រ ។ បេ ។ បវរោ
 ចាតិ ។

(៣៣០) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយំ
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាត្តច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈា-
 យំ សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោ
 ឈាយំ នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
 ឯកោ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ច ។ តត្រ ។ បេ ។
 បវរោ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើដោយ
គោរពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

(៣៣០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ តែ
មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
ខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឲ្យរឿយៗ
ក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្ងាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៣០] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ ឈា-
 យី សមាធិស្មី សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ
 ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី សប្បាយការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ
 ឯកត្ថោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ
 ចតុន្ទំ ឈាយីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារោត្តោ ច
 ឧត្តមោ ច បវរោ ច ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ កក ជីវិ
 ជីវម្ហា និធិ និធិម្ហា នវនីតំ នវនីតម្ហា សប្បំ សប្បំម្ហា
 សប្បំមណ្ឌោ តត្រ អត្តមក្ខាយតិ វិវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

សមាធិសំយុត្ត

[៣៣១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
 ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើ
 សប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើ
 ឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមង្គល ថ្លៃថ្លា
 ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជូរកើត
 អំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពី
 ទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះថ្លា កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ
 ទឹកដោះថ្លានេះប្រាកដជាប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវវដ្តោ

ឃ្លាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាបត្តិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ
ចតុន្នំ ឈាយំនំ អក្កោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ(១) ។

[៣៣២] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយំ ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ ស-
មាធិស្មី បិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុ-
សលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ សមា-
ធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី បិតិកុ-
សលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ នេវ
សមាធិស្មី បិតិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វោ ឈាយំ
សមាធិស្មី បិតិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយំ ឈាយំ ។ បេ។
ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

១ ឱ. ម. ឥតោ បរំ ឥមេហំ បដ្ឋាយ ឧបរិ អដ្ឋិ វាវ ឥតល្អវិណ្ឌយតោ វិណ្ឌវិចារេន
កិវ ឥតិ ពាហំ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឲ្យ
 សប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣៣២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 តំកល់សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការតំកល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង
 ការតំកល់សមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការតំកល់សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។
 ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។

សមាធិសំយុត្តំ

[៣៣៣] សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកទ្វេរ ឈាយី ស-
 មាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី កល្យា-
 តកុសលោ ។ សមាធិស្មី កល្យាតកុសលោ ហោតិ ន
 សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ នេវ សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុ-
 សលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី កល្យាតកុសលោ ។ ស-
 មាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កល្យា-
 តកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃាយី ឈាយី ។ មេ ។
 ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។

[៣៣៤] សាវត្ថំ ។ សមាធិស្មី កល្យាតកុសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មី
 អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី កល្យាតកុ-
 សលោ ។ នេវ សមាធិស្មី កល្យាតកុសលោ ហោតិ

សមាធិសំយុត្ត

(៣៣៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុង
 សមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិន
 ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាក
 សមាធិ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ជា
 អ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីក-
 រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ថេ ។ ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

(៣៣៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ
 ស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្ស្នកក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការម្ស្នកក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល
 ក្នុងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ
 ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ន សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មី កល្យាណ-
កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ ឈាយំ ។ បេ ។ ឧត្តមោ
ច បវរោ ជាតិ ។

(៣៣៥) សាវត្ថី ។ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
ហោតិ ន សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ។ សមាធិស្មី
តោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អារម្មណកុស-
លោ ។ នេវ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ
ន សមាធិស្មី តោចរកុសលោ ។ សមាធិស្មី អារម្ម-
ណកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី តោចរកុសលោ
ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយំ ឈាយំ ។ បេ ។ ឧត្តមោ
ច បវរោ ជាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហិវគ្គ

ទាំងមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីក

រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។

ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

(៣១៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ

តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ

តែមិន ឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ ។ មិន ឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់

ក្នុងសមាធិ ទាំងមិន ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុង

ការម្នាក់ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។

ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាធិស័យុត្តំ

(៣ ៣ ៦) សាវ័ត្ថ ។ សមាធិស្មី តោចរក្សសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី អភិធិហារក្សសលោ ។ សមា-
 ធិស្មី អភិធិហារក្សសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី តោច-
 រក្សសលោ ។ នេវ សមាធិស្មី តោចរក្សសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី អភិធិហារក្សសលោ ។ សមាធិស្មី តោ
 ចរក្សសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី អភិធិហារក្សសលោ
 ច ។ សេយ្យថាថ កិត្តវេ កវា មិរំ មិរម្ហា ទធំ ទធំម្ហា
 នវំនិទំ នវំនិទម្ហា សប្បំ សប្បម្ហា សប្បមណ្ឌោ តត្រ
 អត្តមក្លាយតិ ឯវមេវ ខោ កិត្តវេ យ្វាយំ ឈាយំ
 សមាធិស្មី តោចរក្សសលោ ច សមាធិស្មី អភិធិហារ-
 ក្សសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយំនិ ។ បេ។
 ឧត្តមោ ច បវរោ បាតិ ។

សមាធិសំយត្ត

(៣៣៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ តែ

មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ

តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុង

សមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ

ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង

ឡាយ ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជួរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់

ទឹកដោះខាបកើតអំពីទឹកដោះជួរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប ទឹក

ដោះថ្លាកើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្លាប្រាកដ

ជាប្រសើរជាង យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន

ណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាង

សមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤ នេះ បុគ្គលនេះ ។ បេ ។

ទុតមផង ថ្ងៃថ្ងាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៣៧) សាវត្ថំ ។ សមាធិស្មី អភិធិហារកុស-
 លោ ហោតិ ន សមាធិស្មី សុត្តច្ចការី ។ សមា-
 ធិស្មី សុត្តច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មី អភិធិហារ-
 កុសលោ ។ នេវ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី សុត្តច្ចការី ។ សមាធិស្មី អភិ-
 ធិហារកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី សុត្តច្ចការី
 ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្ហយំ ឈាយំ ។ បេ ។ ឧត្តមោ
 ច បវេរោ ចាតិ ។

(៣៣៨) សាវត្ថំ ។ សមាធិស្មី សុត្តច្ចការី ហោតិ
 ន សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ។ សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី
 ហោតិ ន សមាធិស្មី សុត្តច្ចការី ។ នេវ សមាធិស្មី
 សុត្តច្ចការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សាត្តច្ចការី ។ ស-
 មាធិស្មី សុត្តច្ចការី ច ហោតិ សមាធិស្មី សាត្តច្ច-
 ការី ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្ហយំ ឈាយំ ។ បេ ។
 ឧត្តមោ ច បវេរោ ចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយោគិកាយ ខន្ធហិវក្ក

(៣៣៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលខ្លះ) ឈ្លាសវៃ ក្នុងការ
 កសាងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរព
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ។ មិនឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកសាងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកសាងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។
 ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នាផង ។

(៣៣៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលខ្លះ) ធ្វើដោយគោរពក្នុង
 សមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើឲ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ
 តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ មិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ទាំង
 មិនធ្វើឲ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរព ក្នុងសមាធិផង ធ្វើ
 ឲ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំង
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ បេ ។ ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នាផង ។

សមាធិសំយត្តំ

(៣ ៣៩) សាវត្ថំ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធោ ឈាយី ស-
 មាធិស្មី សាតធ្មការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយ-
 ការី ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធោ ឈាយី សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សាតធ្មការី ។
 ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធោ ឈាយី នេវ សមាធិស្មី
 សាតធ្មការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយការី ។
 ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ឯកោទ្ធោ ឈាយី សមាធិស្មី សា-
 តធ្មការី ច ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ យ្វាយី ឈាយី សមាធិស្មី សាតធ្មការី
 ច សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥមេសំ
 ចត្ថនំ ឈាយីនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចារោគោ
 ច ឧត្តមោ ច បវរោ ចាតិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 កវំ ជិវំ ជិវម្ហា និធិ និធិម្ហា នវន្តំ នវន្ត-
 តម្ហា សប្បំ សប្បម្ហា សប្បមណ្ឌោ តត្រ អត្ត-
 មក្កាយតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យ្វាយី ឈាយី

សមាធិសំយុត្ត

(៣៣៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុង
 សមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើ
 ឲ្យរឿយ ៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុង
 សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកធ្វើ
 ឲ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទត្តមផង ថ្លៃថ្នាផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីមេគោ ទឹកដោះជួរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះ
 ខាបកើតអំពីទឹកដោះជួរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប ទឹកដោះថ្នាំ
 កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តា ទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះថ្នាំ ប្រាកដជា
 ប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានណា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហាវវដ្តោ

សមាធិស្មំ សាតច្ចការី ច សមាធិស្មំ សម្មាយការី
 ច ។ អយំ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយីនំ អក្កោ ច
 សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ នាតិ ។
 ឥនមរោច ភកវា ។ អត្ថមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ
 កាសិទំ អភិន្ន្នំ ។ (បញ្ចាសំ^(១)) វេយ្យាករណានិ
 វិត្តាវេតញ្ចានិ) ។

សមាធិសំយុត្តំ សមត្ថំ ។

ពត្រ្យានំ

សមាធិ សមាបត្តិ បិទិ

វដ្តានំ កល្យាណាម្ពលោន ច

តោចរោ អភិនិហារោ

សក្កច្ចសាតច្ចការី

អដោបិ សម្មាយន្តំ ។

ខន្ធហាវវដ្តំ សមត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ជាអ្នកធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ លុះព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់កាសិតនេះចប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
 ក៏មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរនឹងកាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ (វេយ្យា-
 ករណ៍ ៥០ បណ្ឌិតគប្បីឲ្យពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ សមាធិសំយុត្ត ។

ឧទានក្នុងសមាធិសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីសមាធិ ១ ការចូលសមាធិ ១ ការតំកល់នូវស-
 មាធិ ១ ការចេញចាកសមាធិ ១ ការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល
 ក្នុងសមាធិ ១ ការម្សៀតក្នុងសមាធិ ១ គោចរក្នុងសមាធិ ១
 ការកសាងសមាធិ ១ ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ១ ធ្វើឲ្យ
 រឿយៗ ក្នុងសមាធិ ១ ទាំងធ្វើឲ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ១ ។

ចប់ សំយុត្តក្នុងខន្ធហវគ្គ ។

សមាធិសំយត្តំ

ចត្រៃ វិគ្គទានំ

នក្កលបិតា អនិច្ចព្វ

ការំ នត្ថម្មាកេន ច

អត្ថជីវេន បញ្ចាសោ

បវមោតិ បុគ្គតិ ។

ឧទាយោ អរហំ ខន្ធនិយោ

មេរំ បុច្ឆេន បញ្ចមំ

មជ្ឈេបណ្ណាសកោសលោ

សម្មទ្ធនប្បកាសិតំ ។

អន្តំ ធម្មកថាការិដ្ឋា

កុក្កលំ ធិដ្ឋបញ្ចមំ

សមាធិសំយត្ត

ឧទាននៃវិគកងសំយត្ត ទាំងនោះ គឺ

និយាយអំពីនក្ខលបិដកវគ្គ ១ អនិច្ចវគ្គ ១ ភារវគ្គ ១ នត្តមា-

កវគ្គ ១ អត្ថទីបវគ្គ ១ លោកចាត់ជាបឋមបណ្ណសកៈ (មូល-

បណ្ណសកៈ) ។ ឧបាយវគ្គ ១ អរហន្តវគ្គ ១ ខន្ធនិយវគ្គ ១

ថេរវគ្គ ១ ជាតម្រប់ ៥ នឹងបុប្ផវគ្គ ដែលលោកសំដែងហើយ

ថា ជាមជ្ឈិមបណ្ណសកៈ ។ អនវគ្គ ១ ធម្មកថិក-

វគ្គ ១ អវិជ្ជាវគ្គ ១ កក្កលវគ្គ ១ ជាតម្រប់ ៥ នឹងទិដ្ឋវគ្គ

សត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

តតិយោ បណ្ណាសកោ វុត្តោ

និបាតោតិ បវុច្ឆតិ ។

ខន្ធភជទិដ្ឋិ ច ឡិក្កន្តិ

ឧប្បាទេន កិលេសេន ច

សាវ័បុត្តោ ច នាគោ ច

សុបណ្ណាគន្ធាយិកា

តាលាហោ វុច្ឆតោត្តោ ច

ឈានេន ភវតិ តេរសាតិ(១) ។

១ ឧ. ប. ខន្ធភជសំយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិ ឧក្កន្តិ ឧប្បាទា កិលេសសាវ័បុត្តា ច នាគា សុបណ្ណ-
គន្ធាយិកា វិលាហវច្ឆណាយន្តិ ខន្ធហវគ្គម្ហិ តេរសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

លោកចាត់ជាតតិយបណ្ណសកៈ (ចូឡបណ្ណសកៈក៏បាន)

ហៅថានិបាតក៏បាន ។ ខន្ធសំយុត្ត ១ រាជសំយុត្ត ១ ទិដ្ឋិ-

សំយុត្ត ១ ឥក្ខនិសំយុត្ត ១ ទប្បាទសំយុត្ត ១ កិលេស-

សំយុត្ត ១ សារីប្បសំយុត្ត ១ នាគសំយុត្ត ១ សុបណ្ណ-

សំយុត្ត ១ គន្ធាកាយិកសំយុត្ត ១ ពលាហសំយុត្ត ១ វច្ឆ-

គោតសំយុត្ត ១ សមាធិសំយុត្ត ១ ត្រូវជា ១៣ សំយុត្ត ។

សត្វគបីដំកេ

សំយត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារវគ្គោ

ឆដ្ឋិភាគោ

ខន្ធសំយត្តំ

អន្តវគ្គោ

មាតិកា

អង្កេ

ខន្ធសំយត្តស្ស ចូល្យាបណ្ណា សកេ អន្តវគ្គោ បឋមោ	៣
ធម្មកបិកវគ្គោ ទុតិយោ	១៣
អវិជ្ជាវគ្គោ តតិយោ	៣២
ភក្កទ្យវគ្គោ បត្តតោ	៤៧
ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ	៥៥

រាជសំយត្តំ

មារវគ្គោ

រាជសំយត្ត មារវគ្គោ បឋមោ	៧១
មារធម្មវគ្គោ ទុតិយោ	៨៦
ភាយាបនវគ្គោ តតិយោ	៩៤
ឧបនិសិន្នវគ្គោ បត្តតោ	៩៨

សត្វនបិដក

សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវិគ្គ

ធម្មភាគ

ខន្ធសំយុត្ត

អនុវិគ្គ

មាតិកា

លេខទំព័រ

ខន្ធសំយុត្ត បុល្លបណ្ណសកៈ អនុវិគ្គ	ទំ ១	.	.	.	.	.	.	៣
ធម្មកថិកវិគ្គ	ទំ ២	.	.	.	.	.	.	១៣
អវិជ្ជាវិគ្គ	ទំ ៣	.	.	.	.	.	.	៣២
កុក្កុលវិគ្គ	ទំ ៤	.	.	.	.	.	.	៤៧
ទិដ្ឋិវិគ្គ	ទំ ៥	.	.	.	.	.	.	៥៥

វាជសំយុត្ត

មារវគ្គ

វាជសំយុត្ត មារវគ្គ	ទំ ១	.	.	.	.	.	.	៧១
មារធម្មវិគ្គ	ទំ ២	.	.	.	.	.	.	៨៦
អាយាបនវិគ្គ	ទំ ៣	.	.	.	.	.	.	៩៤
ឧបនិស្សន្ទវិគ្គ	ទំ ៤	.	.	.	.	.	.	៩៨

មាតិកា

អង្កេត

ទិដ្ឋិសំយុត្តំ

សោតាបត្តិវគ្គោ

ទិដ្ឋិសំយុត្តំ សោតាបត្តិវគ្គោ បឋមោ	១០២
ទុក្ខិយបេយ្យាលោ	១៣៧
តតិយបេយ្យាលោ	១៤៥
ធុក្ខនសំយុត្តំ	១៥៧
ទប្បទេសំយុត្តំ	១៦៤
កិលេសសំយុត្តំ	១៧៤
សារីបុត្តសំយុត្តំ	១៨១
នាគសំយុត្តំ	១៩៣
សុបណ្ណសំយុត្តំ	២០៤
គុនពកាយសំយុត្តំ	២១០
វណ្ណហិកសំយុត្តំ	២២០
វចនគោតសំយុត្តំ	២២៨
សមាធិសំយុត្តំ	២៤១

មាតិកា

លេខទំព័រ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត

សោតាបត្តិវគ្គ

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបត្តិវគ្គ ទី ១	១១២
ទុតិយបេយ្យាល	១៣៧
តតិយបេយ្យាល	១៤៥
ឧក្កន្តសំយុត្ត	១៥៧
ឧប្បទទសំយុត្ត	១៦៤
កិលេសសំយុត្ត	១៧៤
សារីបុត្តសំយុត្ត	១៨១
នាគសំយុត្ត	១៩៣
សុបណ្ណសំយុត្ត	២០៤
គន្ធាយសំយុត្ត	២១០
វិហារាភសំយុត្ត	២២០
វិជ្ជោត្តសំយុត្ត	២២៧
សមាធិសំយុត្ត	២៤១

វិវត្តនាវិវត្តបត្តិ

វិវត្តនាវិវត្តបត្តិ	អវិវត្តនាវិវត្តបត្តិ	អង្កេត	រដ្ឋលេខាធិ
សុត្តន្តបិដក	សុត្តន្តបិដក	១ ៦	១
បាធានក្ខន្ធ	បាធានក្ខន្ធ	២ ៣	៧
បល្ល័បណាសក	បល្ល័បណាសក	២ ៧	១
បត្តតា	បត្តតា	៥ ១	”
វតានិ	វតានិ	៧ ៤	៧
ធម្មតា	ធម្មតា	៨ ៨	៣
០០៦	១០០	លេខទំព័រ	
សោតាបត្តិវគ្គ	សោតាបត្តិវគ្គ	១ ០ ៧	១
ខុបរិយន្ត	ខុបរិយន្ត-	១ ១ ៧	៧
១ ០ ៨	២០៨	លេខទំព័រ	
ចេតា	ចេតា-	២ ២ ៦	៦
តោ	តោ-	២ ៦ ៣	”

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាប់
ខន្តវរវគ្គ	ខន្តវរវគ្គ	៥ ០	១
និមួយទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត	និមួយ	១ ១ ៤	៦
ជនទាំងនោះ	ជនទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត	”	៧
”	”	១ ១ ៥	៣
”	”	”	៧
និមួយទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត	និមួយ	១ ១ ៦	៥
ជនទាំងនោះ	ជនទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត	”	៦
ទាំង	ទាំង	១ ៤ ៤	៣
មានកាយដ៏ស្មុគ	មានកាយលះបង់ហើយ	១ ៧ ៥	១ ៧
”	”	១ ៧ ៦	៤
”	”	”	៧
ដ៏ស្មុគ	លះបង់ហើយ	១ ៧ ៦	១ ៣
”	”	១ ៧ ៧	៥
”	”	១ ៧ ៨	”
ជាពួក	ជា	២ ២ ០	១ ០
កើតទៀង	កើតទៀត	២ ៣ ០	១ ៤
ក្រង	ក្រង	២ ៦ ៤	២

